

III. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu

Výdaje státního rozpočtu na rok 2009 byly v prosinci roku 2008 schváleny **zákonem č. 475/2008 Sb.**, o státním rozpočtu České republiky na rok 2009 v celkové výši **1 152,1 mld. Kč**, z toho 96,3 mld. Kč připadlo na výdaje kryté předpokládanými příjmy z rozpočtu Evropské unie. Proti schválenému rozpočtu roku 2008 byly celkové plánované výdaje v tomto zákonu vyšší o 4,0 % (o 44,8 mld. Kč), proti skutečnosti roku 2008 vyšší o 6,3 % (o 68,2 mld. Kč). Vzhledem k vývoji některých mandatorních výdajů, u kterých by nestačilo ani jejich posílení o prostředky z mimorozpočtových zdrojů a využití nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2008, byl v listopadu 2009 státní rozpočet výdajů **změněn zákonem č. 423/2009 Sb. na celkem 1 166,2 mld. Kč**, tj. navýšení o 14,1 mld. Kč. Současně došlo o stejnou částku ke zvýšení schodku státního rozpočtu na 52,2 mld. Kč a ve financování schodku ke zvýšení částky k jeho krytí prodejem státních dluhopisů na 37,7 mld. Kč. Tato zákonná změna se dotkla dvou kapitol státního rozpočtu: rozpočet výdajů kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí byl navýšen celkem o 7,1 mld. Kč, z toho dávky důchodového pojištění o 2,5 mld. Kč, podpory v nezaměstnanosti téměř o 2,0 mld. Kč, transfery územním rozpočtům na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách téměř o 2,6 mld. Kč a výdaje na realizaci odškodňovacích zákonů o 90,3 mil. Kč, a rozpočet výdajů kapitoly Státní dluh o 7,0 mld. Kč, z toho zvýšení o 6,9 mld. Kč představovaly úroky ze státního dluhu a zvýšení o 100 mil. Kč poplatky spojené s jeho obsluhou. Po výše uvedené legislativní změně byly celkové schválené výdaje na rok 2009 proti schválenému rozpočtu roku 2008 vyšší o 5,3 % (o 58,9 mld. Kč) a proti skutečnosti roku 2008 o 7,6 % (o 82,2 mil. Kč).

Rozpočet běžných výdajů na rok 2009 byl zákonem č. 475/2008 Sb. stanoven v objemu 1 038,0 mld. Kč při předpokládaném meziročním růstu o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč), výše uvedená změna tohoto zákona se dotkla pouze vybraných běžných výdajů, resp. jejich navýšení na **1 052,1 mld. Kč** (celkem o 14,1 mld. Kč)¹. Předpoklad meziročního růstu celkových schválených výdajů tak dosáhl 7,5 %, tj. navýšení o 73,2 mld. Kč. **Kapitálové výdaje** byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty v objemu téměř **114,1 mld. Kč** při meziročním plánovaném poklesu o 11,1 %, tj. o 14,3 mld. Kč. V porovnání s rokem 2008 se změnilo rozložení výdajů mezi běžnými a kapitálovými zejména jinou strukturou výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu EU.

¹ Za schválený rozpočet se nadále považuje rozpočet schválený zákonem č. 475/2008 Sb. ve znění zákona č. 423/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009.

Mandatorní výdaje, které stát musí uhradit na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, byly ve státním rozpočtu podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb., zahrnuty ve výši **630,9 mld. Kč**, tj. 54,1 % z celkových rozpočtovaných výdajů. Z celku **mandatorní sociální výdaje** činily **510,1 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 7,4 % (o 35,3 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům státního rozpočtu roku 2008, resp. o 5,9 % (o 28,6 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. Z celku na dávky důchodového pojištění připadlo 339,1 mld. Kč, na dávky nemocenského pojištění 29,1 mld. Kč, na dávky státní sociální podpory 44,4 mld. Kč, na dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 7,3 mld. Kč, na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 18,1 mld. Kč, na podpory v nezaměstnanosti 7,0 mld. Kč, na platbu státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybranou skupinu obyvatel 47,4 mld. Kč, na mandatorní dotace zaměstnavatelům 4,1 mld. Kč, na příspěvek na penzijní připojištění 6,4 mld. Kč, atd. Z ostatních mandatorních výdajů jsou objemově největší výdaje na dluhovou službu (55,2 mld. Kč), příspěvek státu na podporu stavebního spoření 14,6 mld. Kč, odvody a příspěvky do rozpočtu EU (35,2 mld. Kč), výdaje na státní záruky a negarantované úvěry s.o. SŽDC podle zákona č. 77/2002 Sb. (5,0 mld. Kč), atd. **Ostatní quasi mandatorní výdaje**, které představují zejména finanční prostředky nutné k zabezpečení chodu a obrany státu, jsou rozpočtovány ve výši **228,1 mld. Kč**, vč. mezd organizačních složek státu a příspěvkových organizací. Další prostředky nutné na zajištění provozu a plnění úkolů jednotlivých kapitol státního rozpočtu - **neinvestiční nákupy a související výdaje** - jsou ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši **77,0 mld. Kč**.

V průběhu roku 2009 byl **státní rozpočet výdajů rozpočtovými opatřeními** dále **navýšen celkem na 1 184,6 mld. Kč, tj. o 18,4 mld. Kč**. Z toho výdaje v objemu **17,8 mld. Kč nezvýšily schodek státního rozpočtu**, neboť se jednalo o současné navýšení jeho příjmů. Na základě zmocnění ministra financí daného § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla), v platném znění, bylo provedeno souvztažné zvýšení příjmů a výdajů o 14,2 mld. Kč v návaznosti na zajištění financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU. Dále se uskutečnily převody z rezervních fondů dotčených kapitol do příjmů státního rozpočtu (kapitola Všeobecná pokladní správa) v celkové výši 3,6 mld. Kč a návazně byly posíleny výdaje konkrétních kapitol státního rozpočtu v souvislosti se změnou účelovosti poskytnutých prostředků (viz dále). Výdaje, které **zvýšily plánovaný schodek státního rozpočtu na rok 2009 o 591,7 mil. Kč na 52,8 mld. Kč**, byly určeny podle § 2, odst. 2 zákona č. 475/2008 Sb. na odstranění povodňových škod.

V roce 2009 bylo provedeno celkem **950 rozpočtových opatření**; důvodem meziročního zvýšení jejich počtu (o 194 proti roku 2008) bylo zejména zabezpečení úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 363/2009, č. 409/2009, č. 1305/2008 ve znění č. 838/2009 a č. 1371/2009.

Nejvýznamnější skupinu rozpočtových opatření představovaly přesuny **mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu** (40,1 %, tj. 381 rozpočtových opatření), které byly vyvolány především skutečností, že gestorem určitého programu byl jeden resort, v rámci jehož rozpočtu výdajů byly prostředky v celkovém objemu rozpočtovány a který na základě soutěží a schválených projektů rozhodl o jejich rozdělení. Tyto přesuny se v určitém objemu každoročně opakují. Nemalou část rozpočtových opatření představovaly převody účelových prostředků na výzkum a vývoj mezi kapitolami Ministerstvo obrany, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Akademie věd ČR, Grantová agentura ČR, atd. Dále např. byly převedeny prostředky z rozpočtu kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu do kapitoly Ministerstvo zahraničních věcí k zajištění činnosti obchodně ekonomických úseků zastupitelských úřadů v zahraničí v roce 2009, z rozpočtu kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy do rozpočtu kapitol Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra prostředky na zajištění sportovní reprezentace, na zajištění provozu letecké záchranné služby byly přesunuty prostředky z kapitoly Ministerstvo zdravotnictví do kapitol Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany, atd. Nárůst rozpočtových opatření byl způsoben, jak již bylo zmíněno, mj. plněním úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 363/2009 ke krytí zvýšených sociálních mandatorních výdajů kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí - na posílení výdajů závazného ukazatele „Podpory v nezaměstnanosti“ se podílela část svého rozpočtu jak vlastní kapitola, tak převážná většina kapitol státního rozpočtu (26). Také usnesení vlády č. 409/2009 o přesunu finančních prostředků centrálnímu koordinátorovi předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v roce 2009 se dotklo čtrnácti kapitol státního rozpočtu a usnesení vlády č. 1371/2009 k vyhodnocení čerpání finančních prostředků vyčleněných na předsednictví ČR v Radě EU a přesunu finančních prostředků centrálnímu koordinátorovi předsednictví plnilo třináct kapitol státního rozpočtu. V návaznosti na usnesení vlády č. 1305/2008 ve znění usnesení vlády č. 838/2009 k návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, vývoj a inovace na rok 2010 s výhledem na léta 2011 a 2012 se upravoval rozpočet výdajů u patnácti kapitol státního rozpočtu.

Druhou skupinu přijatých rozpočtových opatření tvořily **přesuny v rámci výdajů příslušné kapitoly** (350, tj. 36,8 %), např. z běžných výdajů do kapitálových výdajů a naopak, přesuny mezi jednotlivými průřezovými či specifickým ukazateli, apod. Nejvíce rozpočtových opatření bylo realizováno v kapitolách Ministerstvo

vnitra (78), Ministerstvo práce a sociálních věcí (34), Ministerstvo zemědělství (26) a Ministerstvo životního prostředí (24), atd. Např. v kapitole Ministerstvo vnitra se jednalo o přesuny finančních prostředků z oblasti mzdových a souvisejících výdajů u Policie ČR do ostatních běžných výdajů, o změny ukazatele výdaje evidované v ISPROFIN, o změny v závazných limitech regulace zaměstnanosti, přesuny v oblasti specifických a průřezových ukazatelů v návaznosti na převod služeb informačních centrálních technologií (ICT) z Ministerstva vnitra na Českou poštu, s.p., atd.; v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí byl mj. proveden přesun prostředků z dávek nemocenského pojištění ve prospěch refundace poloviny náhrady mezd za dobu dočasné pracovní neschopnosti, přesun prostředků na krytí zvýšených sociálních výdajů z dávek státní sociální podpory v návaznosti na usnesení vlády č. 1005/2009 a usnesení Rozpočtového výboru PSP č. 705/2009 k zajištění finančních prostředků na dávky důchodového pojištění (záloha České pošty, s.p. na výplatu dávek počátkem ledna 2010); v kapitole Ministerstvo financí se pak jednalo zejména o přesun běžných výdajů v rámci výdajového bloku „Daňová správa zajišťovaná finančními orgány“ ve prospěch kapitálových výdajů závazného ukazatele „Výdaje na programy vedené v ISPROFIN celkem“ na realizaci akcí programového financování k řešení havarijních stavů a o přesun z rozpočtu kapitoly mimo programy ve prospěch rozpočtu územních finančních orgánů do kapitálových výdajů programu 112 120 Rozvoj a obnova materiálně technické základny územních finančních orgánů, atd.

V případě uvolňování prostředků **z kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol** (146 rozpočtových opatření, tj. 15,4 %) šlo jak o přesuny z položek účelově rozpočtovaných v této kapitole, tak i o přesuny z vládní rozpočtové rezervy. Na základě usnesení rozpočtového výboru PSP č. 574/2009 se prostředky na různé akce z této kapitoly převáděly do příslušných kapitol státního rozpočtu, např. Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo životního prostředí. Dále se jednalo o výdaje např. na zajištění bezpečnostní situace ČR v souvislosti s propouštěním zahraničních pracovníků v důsledku hospodářské krize, na zabezpečení náhrad mezd za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti, na zvýšení platů nepedagogických pracovníků, na zabezpečení státních maturit, na zvýšené náklady Hasičské záchranné služby, na posílení výdajů na zavedení datových schránek, na nákup očkovacích látek pro případ pandemie chřipky, atd. Podle usnesení vlády č. 122/2009 se uskutečnily převody finančních prostředků z rezervních fondů některých kapitol do příjmů státního rozpočtu, resp. kapitoly Všeobecná pokladní správa, která návazně posilovala výdaje většinou stejných kapitol v souvislosti se změnou účelovosti poskytovaných prostředků. Jednalo se např. o výdaje určené na poskytnutí dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu, a.s. a na dofinancování přímých plateb (prvotně prostředky Ministerstva dopravy) pro

kapitolu Ministerstvo zemědělství, na krytí kurzových ztrát z tranší Evropské investiční banky na výstavbu Masarykovy university v Brně pro kapitolu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Podle usnesení vlády č. 457/2009 byly převedeny finanční prostředky rezervního fondu Vězeňské služby ČR (OSS kapitoly Ministerstvo spravedlnosti) do příjmů státního rozpočtu a návazně byl stanovený objem prostředků převeden z kapitoly Všeobecná pokladní správa ve prospěch kapitoly Ministerstvo spravedlnosti na zajištění nezbytných opatření bezpečnostního charakteru v rámci programu „Rozvoj a obnova MTZ vězeňství“. Podle usnesení vlády č. 1626/2008 byly převedeny finanční prostředky do příjmů kapitoly Všeobecná pokladní správa z rezervního fondu Ministerstva zemědělství k jejich použití stejnou kapitolou na přímé platby – dofinancování ze státního rozpočtu ČR a Program rozvoje venkova (ze státního rozpočtu ČR). Zrušení vázání rozpočtových prostředků v kapitolách státního rozpočtu podle usnesení vlády č. 122/2009 bylo dáno přijetím usnesení vlády č. 363/2009 ke krytí zvýšených sociálních mandatorních výdajů kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí.

Z kapitoly Státní dluh (3,5 % všech rozpočtových opatření přijatých v roce 2009) byly převedeny finanční prostředky zejména do kapitol Ministerstvo dopravy na krytí národního podílu u projektů schválených v rámci „Operačního programu Doprava“ a na financování výstavby silničního okruhu kolem hl.m. Prahy, část jihozápadní z úvěrových prostředků EIB, Ministerstvo zemědělství k navýšení programu 229 310 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací“ a na financování vodohospodářských akcí v roce 2009, kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy obdržela prostředky na zvýšení rozpočtu programu „Podpora rozvoje a obnovy Masarykovy university v Brně“. Do rozpočtu kapitoly Státní dluh byly vráceny např. nedočerpané prostředky z úvěru EIB na výstavbu Kampusu Masarykovy university Brno kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, atd.

Z kapitoly Operace státních finančních aktiv (2,7 % všech rozpočtových opatření) byly převedeny finanční prostředky zejména na financování vodohospodářských akcí v roce 2009 a na nová protipovodňová opatření a na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 do kapitoly Ministerstvo zemědělství, atd. Naopak nedočerpané prostředky roku 2009 byly vráceny kapitolou Ministerstvo zemědělství v rámci závazných ukazatelů „Transfery na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření“, „Transfery na pozemkové úpravy a programy PPO“ a „Ostatní transfery do jiných kapitol“ a z programu 129 160 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu“.

Souvztažné zvýšení příjmů a výdajů se týkalo 1,5 % rozpočtových opatření zejména v oblasti zajištění financování společných programů EU a ČR a programového financování. U kapitoly Ministerstvo životního prostředí se jednalo o navýšení např. v rámci OP Životní prostředí, programu 215 210 Podpora ochrany životního prostředí a nakládání s odpady a OP Národní spolupráce na projekt LABEL, u kapitoly Ministerstvo zdravotnictví o navýšení např. v rámci Integrovaného operačního programu 3.2. oblast intervence, u kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí o navýšení např. v rámci OP Lidské zdroje a zaměstnanost, atd.

Schválený rozpočet, o rozpočtová opatření upravený rozpočet výdajů a jeho čerpání v roce 2009, vč. srovnání s rokem 2008 ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 21

	v mil. Kč						
	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	% plnění	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4:1)	7=(4-1)
V Ý D A J E celkem	1 083 944	1 166 181	1 184 567	1 167 009	98,5	107,7	83 065
BĚŽNÉ VÝDAJE	978 910	1 052 089	1 050 030	1 033 845	98,5	105,6	54 935
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	97 390	102 727	101 599	100 202	98,6	102,9	2 812
z toho: platy	67 107	71 086	70 247	69 508	98,9	103,6	2 401
ostatní platby za provedenou práci	5 478	5 952	5 990	5 764	96,2	105,2	286
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	24 783	52 662	25 348	24 916	98,3	100,5	133
Neinvestiční nákupy a související výdaje	119 591	137 417	135 717	125 836	92,7	105,2	6 245
v tom: nákup materiálů	11 058	10 876	11 386	10 724	94,2	97,0	-334
úroky a ostatní finanční výdaje	44 768	55 238	55 362	53 098	95,9	118,6	8 330
nákup vody, paliv a energie	5 946	6 027	5 967	6 157	103,2	103,5	211
nákup služeb	32 114	38 435	36 830	33 261	90,3	103,6	1 147
ostatní nákupy	10 492	10 775	11 028	11 064	100,3	105,5	572
poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	3 241	5 178	5 181	3 008	58,1	92,8	-233
výdaje související s neinv. nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	11 972	10 887	9 963	8 524	85,6	71,2	-3 448
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	38 517	40 938	48 476	41 857	86,3	108,7	3 340
z toho: neinv. transfery podnikatelským subjektům	26 108	30 853	33 767	28 491	84,4	109,1	2 383
neinv. transfery neziskovým apod. org.	10 119	7 735	10 876	9 687	89,1	95,7	-432
z toho: občanským sdružením	4 401	3 302	4 364	4 109	94,2	93,4	-292
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	91 896	79 597	79 883	92 217	115,4	100,3	321
z toho: státním fondům	34 619	32 047	30 920	40 647	131,5	117,4	6 028
fondům sociálního a veřejného zdrav. pojištění	47 268	47 424	48 718	48 687	99,9	103,0	1 419
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	119 263	137 044	131 609	129 366	98,3	108,5	10 103
z toho: obcím	45 887	47 369	48 225	48 310	100,2	105,3	2 423
krajům	72 839	82 408	82 658	80 160	97,0	110,1	7 321
regionálním radám soudržnosti	468	7 267	699	866	123,9	185,0	398
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. org.	53 866	53 803	57 370	58 034	101,2	107,7	4 168
Převody vlastním fondům	1 418	1 482	1 464	1 450	99,0	102,3	32
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	421 562	449 071	452 329	450 027	99,5	106,8	28 465
z toho: sociální dávky	400 917	426 464	431 153	429 330	99,6	107,1	28 413
z toho: dávky důchodového pojištění	312 532	339 058	339 799	339 788	100,0	108,7	27 256
dávky státní sociální podpory	41 970	44 400	41 654	41 168	98,8	98,1	-802
dávky nemocenského pojištění	32 072	29 067	26 702	26 233	98,2	81,8	-5 839
podpory v nezaměstnanosti	7 085	6 972	15 641	15 034	96,1	212,2	7 949
Neinvestiční transfery do zahraničí	34 333	37 546	36 397	33 875	93,1	98,7	-458
z toho: odvody a příspěvky do rozpočtu EU	30 591	35 200	34 316	31 765	92,6	103,8	1 174
Neinvestiční půjčené prostředky	27	1 802	1 800	0	0,0	0,0	-27
Ostatní neinvestiční výdaje *)	1 047	10 662	3 386	981	29,0	93,7	-66
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	105 034	114 092	134 537	133 164	99,0	126,8	28 130
z toho: investiční nákupy a související výdaje	20 418	19 569	22 865	25 890	113,2	126,8	5 472
inv. transfery podnikatelským subjektům	22 340	5 243	12 816	9 596	74,9	43,0	-12 744
inv. transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	27 564	33 611	40 583	48 377	119,2	175,5	20 813
z toho: státním fondům	27 475	33 572	40 540	48 338	119,2	175,9	20 863
inv. transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	14 683	9 077	18 324	27 404	149,6	186,6	12 721
inv. transfery příspěvkovým organizacím	17 075	19 099	21 155	17 242	81,5	101,0	167

*) včetně neinvestičních prostředků jiným veřejným rozpočtům a neinvestičních převodů Národnímu fondu

Celkové výdaje státního rozpočtu v roce 2009 **dosáhly 1 167,0 mld. Kč**, tj. 98,5 % rozpočtu po změnách (úspora činila téměř 17,6 mld. Kč), **při meziročním růstu o 7,7 %**, tj. téměř **o 83,1 mld. Kč**. Z celku **běžné výdaje** představovaly **1 033,8 mld. Kč**, tj. 98,5 % rozpočtu po změnách při úspoře 16,2 mld. Kč a meziročním růstu o 5,6 % (o 54,9 mil. Kč). **Kapitálové výdaje činily 133,2 mld. Kč**, tj. 99,0 % rozpočtu po změnách při úspoře 1,4 mld. Kč a meziročním růstu o 26,8 % (o 28,1 mld. Kč); podíl kapitálových výdajů na plnění celkových výdajů státního rozpočtu se proti roku 2008 zvýšil o 1,7 procentního bodu na 11,4 %. Celková čerpaná částka zahrnuje i plnění z nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2008 a z převodů z rezervních fondů kapitol. Stav nároků k 31.12.2009 činil 27,8 mld. Kč (snížení od 1.1.2009 o 44,7 mld. Kč, vč. prostředků podle usnesení vlády č. 122/2009), stav rezervních fondů kapitol státního rozpočtu na bankovních účtech 1,5 mld. Kč (snížení o 40,5 mld. Kč vč. prostředků převedených do kapitoly Všeobecná pokladní správa podle usnesení vlády č. 122/2009 ve výši 31,7 mld. Kč).

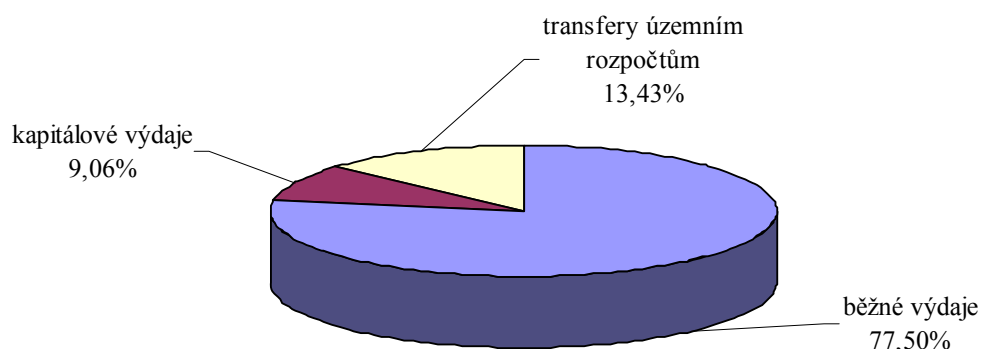
Mandatorní výdaje dosáhly **622,0 mld. Kč**, tj. 53,3 % z celkových výdajů státního rozpočtu v roce 2009, při meziročním růstu o 7,7 % (o 40,2 mld. Kč). Z toho 82,4 % představovaly **sociální transfery**, které dosáhly **512,8 mld. Kč** a meziročně se zvýšily o 6,5 % (o 31,3 mld. Kč). Podrobné čerpání mandatorních výdajů je uvedeno v části III.5. Zprávy.

Mandatorní výdaje společně s výdaji na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné a za vybrané neinvestiční nákupy a související výdaje nutné pro zabezpečení provozu a plnění úkolů kapitol státního rozpočtu dosáhly v roce 2009 celkem 786,4 mld. Kč, tj. 67,4 % celkových výdajů státního rozpočtu za rok 2009.

Podíl celkových výdajů státního rozpočtu na HDP roku 2009 v běžných cenách (3 627,2 mld. Kč) činil 32,2 %, tj. o 2,8 procentního bodu více než v roce 2008 (HDP v b.c. 3 689,0 mld. Kč); zvýšení podílu výdajů ovlivnil růst výdajů státního rozpočtu a v souvislosti s hospodářskou krizí meziroční snížení nominálního HDP (o 1,7 %, tj. o 61,8 mld. Kč).

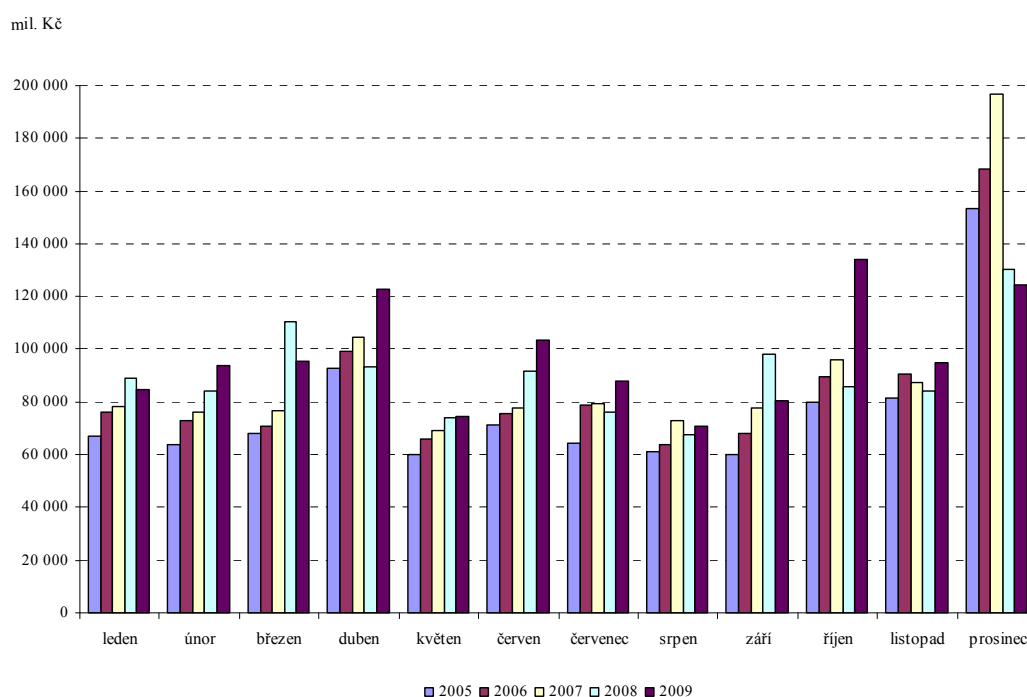
Strukturu výdajů státního rozpočtu za rok 2009 ukazuje následující graf (kapitálové a běžné výdaje bez transferů územním samosprávným celkům):

Graf č. 7

Čerpání celkových výdajů státního rozpočtu po jednotlivých měsících v letech 2005 až 2009 ukazuje následující graf:

Graf č. 8

Měsíční průměr výdajů čerpaných v roce 2009 činil téměř **97,3 mld. Kč**, tj. o 6,9 mld. Kč více než v roce 2008. Většina výdajů byla čerpána poměrně rovnoměrně, čerpání některých se však soustředilo pouze na některé měsíce roku - ty pak do značné míry ovlivnily výši měsíčního průměru. Např. výdaje na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi poskytnuté kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ovlivnily čerpání výdajů v měsících leden (záloha 18,2 mld. Kč na první čtvrtletí roku 2009), duben (záloha 17,9 mld. Kč na druhé čtvrtletí),

červen (záloha 17,5 mld. Kč na třetí čtvrtletí) a září (záloha 17,9 mld. Kč na čtvrté čtvrtletí). Neinvestiční prostředky byly v nadprůměrné výši převedeny státním fondům, zejména z kapitol Ministerstvo zemědělství pro Státní zemědělský intervenční fond, mj. v měsících únor (5,5 mld. Kč), říjen (13,0 mld. Kč), listopad (6,7 mld. Kč) a prosinec (5,4 mld. Kč), když měsíční průměr činil 3,3 mld. Kč. Transfery investičních prostředků státním fondům, zejména kapitoly Ministerstvo dopravy Státnímu fondu dopravní infrastruktury, dosáhly průměrné měsíční výše 4,0 mld. Kč; nadprůměrně byly převedeny v měsících březen (8,4 mld. Kč), červenec (10,5 mld. Kč), říjen (14,7 mld. Kč), listopad (8,7 mld. Kč) a prosinec (4,7 mld. Kč), naopak v ostatních měsících roku dosáhly podprůměrné úrovně. Výdaje na dluhovou službu měly na celkové čerpání vliv ve všech měsících roku v závislosti na termínech dohodnutých úrokových splátek, zejména pak v dubnu (11,3 mld. Kč), červnu (8,2 mld. Kč), září (6,0 mld. Kč) a říjnu (8,4 mld. Kč). Státní příspěvek na podporu stavebního spoření byl z 93,2 % vyplacen v dubnu (12,4 mld. Kč), odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU dosáhly nadprůměrné hodnoty v měsících únoru 6,5 mld. Kč a červnu 3,4 mld. Kč proti průměru 2,6 mld. Kč. Vysoké čerpání výdajů v prosinci 124,2 mld. Kč (10,6 % celkových výdajů za rok 2009) ovlivnily mj. kapitálové výdaje čerpané ve výši 19,7 mld. Kč, tj. 14,7% všech kapitálových výdajů za rok 2009. Uvolňování prostředků státního rozpočtu v roce 2009 bylo rozloženo rovnoměrněji v porovnání s lety 2004-2007, kdy se vždy v prosinci převáděly do rezervních fondů prostředky, které měly vliv na výši celoročních výdajů a na saldo státního rozpočtu.

Hodnocení plnění jednotlivých druhů výdajů státního rozpočtu v roce 2009 je **uvedeno v dalších částech zprávy** a vztahuje se, není-li uvedeno jinak, k rozpočtu po změnách. V příslušných pasážích je komentováno i využití prostředků souvisejících s projekty financovanými z úvěrů od Evropské investiční banky v celkové částce 13,7 mld. Kč, které byly převedeny z kapitoly Státní dluh do příslušných kapitol státního rozpočtu, které jednotlivé projekty realizovaly.

2. Běžné výdaje státního rozpočtu

Běžné (neinvestiční) výdaje státního rozpočtu představují výdaje správců kapitol státního rozpočtu na provoz a plnění úkolů vlastního úřadu, výdaje na činnost jimi zřizovaných organizačních složek státu a příspěvkových organizací a další výdaje, které tito správci kapitol uskutečňují poskytováním příspěvků a transferů v souladu se svou působností podle kompetenčního zákona, příp. dalších zákonů, na jejichž základě byly zřízeny.

Běžné výdaje státního rozpočtu byly v zákonem č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2009, stanoveny ve výši 1 038,0 mld. Kč a zákonem č. 423/2009 Sb. navýšeny na 1 052,1 mld. Kč. Jak proti schválenému rozpočtu roku 2008, tak proti skutečnosti 2008 mělo dojít k navýšení běžných výdajů o 7,5 %, tj. o 73,2 mld. Kč. V průběhu roku byl rozpočet těchto výdajů rozpočtovými opatřeními změněn na 1 050,0 mld. Kč, resp. snížen téměř o 2,1 mld. Kč – ke snížení a naopak ke zvýšení rozpočtovaných výdajů došlo v celé řadě položek státního rozpočtu. Skutečně bylo v roce 2009 **čerpáno 1 033,8 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 98,5 % rozpočtu po změnách - úspora činila téměř 16,2 mld. Kč. Meziroční růst dosáhl 5,6 %, tj. navýšení o 54,9 mld. Kč.

Významná část výdajů **517,8 mld. Kč** (44,4 % celkových výdajů, resp. 50,1 % běžných výdajů) směřovala **do sociální oblasti**. Plněno bylo o 0,6 % (o 3,1 mld. Kč) méně, než stanovil rozpočet po změnách, při meziročním růstu o 6,2 % (o 30,2 mld. Kč). Výši i strukturu těchto výdajů ovlivnila nejen řada legislativních opatření přijatá od 1. ledna 2009 (např. valorizace důchodů, změna ve vyplácení dávek nemocenského pojištění, atd.), ale i hospodářská krize a s ní mj. související růst výdajů na podpory v nezaměstnanosti.

Vývoj státního rozpočtu v sociální oblasti v roce 2009, jeho čerpání a srovnání s rokem 2008, ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 22

SOCIÁLNÍ VÝDAJE A SLUŽBY ZAMĚŠTNANOSTI	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	% plnění	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
		1	2				
Sociální dávky*)	400 947	426 464	431 213	429 374	99,6	107,1	28 427
v tom:							
- dávky důchodového pojištění**)	312 532	339 058	339 799	339 788	100,0	108,7	27 256
z toho: starobní důchody	229 727	248 559	250 873	250 868	100,0	109,2	21 141
- ostatní dávky	39 330	36 034	34 060	33 340	97,9	84,8	-5 990
z toho: dávky nemocenského pojištění	32 072	29 067	26 702	26 233	98,2	81,8	-5 839
z toho: nemocenské	24 893	21 499	18 680	18 340	98,2	73,7	-6 553
- dávky státní sociální podpory	41 970	44 400	41 654	41 168	98,8	98,1	-802
- podpory v nezaměstnanosti	7 115	6 972	15 700	15 078	96,0	211,9	7 963
Transfery územním rozpočtům na dávky	24 002	25 446	24 531	24 649	100,5	102,7	647
v tom:							
- dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým	5 524	7 300	5 950	5 751	96,7	104,1	227
- příspěvek na péči podle zákona o soc. službách	18 478	18 146	18 581	18 898	101,7	102,3	420
Příspěvek na penzijní připojištění	4 992	6 400	5 740	5 296	92,3	106,1	304
Platba státu do veřejného zdravotního pojištění	47 253	47 404	48 704	48 673	99,9	103,0	1 420
Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele	150	220	750	844	112,5	562,7	694
Zaměstnávání zdravotně postižených občanů	2 284	2 350	2 350	2 257	96,0	98,8	-27
Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	1 835	1 795	1 718	1 718	100,0	93,6	-117
Státní politika zaměstnanosti - aktivní***)	6 132	5 709	5 853	4 954	84,6	80,8	-1 178
Sociální výdaje a služby zaměstnanosti celkem	487 595	515 788	520 859	517 765	99,4	106,2	30 170

*) vč. dávek vyplácených do ciziny; dále ve sloupci skutečnost vč. zálohy České pošty

**) ve sloupcích skutečnost vč. zálohy České pošty na důchody vyplacené na počátku následujícího roku ve výši 4 620 mil. Kč v roce 2008 a 4 510 mil. Kč v roce 2009

***) včetně prostředků EU na financování společných programů EU a ČR

Pozn. Údaje za sociální dávky se liší od údajů v bilanci příjmů a výdajů o další související výdaje obsažené ve tř. 5 rozpočtové skladby (např. poštovní a podpor v nezaměstnanosti).

Hodnocení podle jednotlivých skupin běžných výdajů v druhovém členění rozpočtové skladby je uvedeno v dalších částech Zprávy.

2.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu a služby zaměstnanosti

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2009 podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb., představovaly neinvestiční transfery obyvatelstvu a výdaje na služby zaměstnanosti celkem 459,0 mld. Kč, tj. 39,3 % celkových výdajů a o 0,8 procentního bodu více než ve schváleném rozpočtu roku 2008. V průběhu roku byl schválený rozpočet navýšen na 462,5 mld. Kč.

Tabulka č. 23

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY OBYVATELSTVU A SLUŽBY ZAMĚSTNANOSTI	v mil. Kč						
	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4:1)	7=(4-1)
Neinvestiční transfery obyvatelstvu a služby zaměstnanosti celkem	431 957	458 990	462 458	458 473	99,1	106,1	26 516
Neinvestiční transfery obyvatelstvu*)	421 526	448 916	451 728	448 656	99,3	106,4	27 130
z toho:							
Sociální dávky*)	400 917	426 464	431 153	429 330	99,6	107,1	28 413
Náhrady placené obyvatelstvu	1 078	1 144	1 285	1 209	94,1	112,2	131
Ostatní neinv. transfery obyvatelstvu	19 531	21 308	19 290	18 117	93,9	92,8	-1 414
z toho: st. podpora stavebního spoření	14 220	14 600	13 262	13 262	100,0	93,3	-958
st. příspěvek na penzijní připojištění	4 992	6 400	5 740	5 296	92,3	106,1	304
Státní politika zaměstnanosti**)	10 431	10 074	10 730	9 817	91,5	94,1	-614
z toho: aktivní politika zaměstnanosti	6 132	5 709	5 853	4 954	84,6	80,8	-1 178

*) bez výdajů zahrnutých ve výdajích státní politiky zaměstnanosti, ale rozpočtovaných v podskupení neinvestiční transfery obyvatelstvu

***) mimo vyplacených podpor v nezaměstnanosti, které spadají do sociálních dávek, ale vč. služeb na jejich výplatu

Čerpáno bylo 458,5 mld. Kč, tj. 99,1 % rozpočtu po změnách při úspoře téměř 4,0 mld. Kč. Výdaje v této oblasti se meziročně zvýšily o 6,1 %, tj. o 26,5 mld. Kč. Převážná část byla nedílnou součástí tzv. mandatorních výdajů vyplývajících ze zákona, především sociálních transferů.

2.1.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu

Neinvestiční transfery obyvatelstvu² představují objemově významný rozpočtový výdaj. V roce 2009 byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši 449,1 mld. Kč a jejich podíl na celkových výdajích činil 38,5 %, na běžných výdajích pak 42,7 %. Schválený rozpočet počítá s meziročním růstem těchto výdajů o 7,0 %

² Nezahrnují dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, které jsou rozpočtovány v podskupení položek „neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně“.

(o 33,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 6,5 % (o 27,5 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. V průběhu roku 2009 byl rozpočet navýšen téměř o 3,3 mld. Kč na 452,3 mld. Kč. **Čerpáno** bylo celkem **450,0 mld. Kč**, tj. 99,5 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,8 %, tj. navýšení o 28,5 mld. Kč. Meziroční srovnání, ale i plnění některých výdajů, je však ovlivněno řadou legislativních změn a hospodářskou situací země.

Sociální dávky

Nejvýznamnější část neinvestičních transferů obyvatelstvu představují **sociální dávky**, které zahrnují výdaje státního rozpočtu na výplatu dávek důchodového pojištění, ostatních dávek vč. dávek nemocenského pojištění, dávek státní sociální podpory a výdaje na podpory v nezaměstnanosti. Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2009 podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb., byly sociální dávky stanoveny na 426,5 mld. Kč s předpokládaným meziročním růstem o 8,2 % (o 32,5 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 6,4 % (o 25,5 mld. Kč) proti skutečnosti 2008. V průběhu roku byl rozpočet sociálních dávek změněn na celkem 431,2 mld. Kč, **čerpány** byly v celkové výši **429,3 mld. Kč** (41,5 % celkových běžných výdajů v roce 2009 a 95,4 % neinvestičních transferů obyvatelstvu), plněny byly na 99,6 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 7,1 % (o 28,4 mld. Kč).

Dávky důchodového pojištění

Výdaje na dávky důchodového pojištění byly v prosinci 2008 schváleny zákonem č. 475/2008 Sb. v celkové výši 336,6 mld. Kč, ten počítal s jejich meziročním růstem o 10,1 % (o 31,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 7,7 % (o 24,0 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. K zajištění finančních prostředků na tyto sociální mandatorní dávky (vč. zálohy České poště na výplatu důchodů počátkem ledna 2010) byl v listopadu 2009 zákonem č. 423/2009 Sb. jejich rozpočet na rok 2009 změněn, resp. zvýšen o 2,5 mld. Kč v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí, na celkem 339,1 mld. Kč. Tím se předpoklad růstu proti schválenému rozpočtu roku 2008 změnil na téměř 11,0 % (navýšení o 33,5 mld. Kč), proti skutečnosti 2008 na 8,5 % (navýšení o 26,5 mld. Kč). Dále v průběhu roku došlo ke změnám rozpočtu v rámci jednotlivých kapitol, které dávky důchodového pojištění vyplácejí: u kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí se jednalo o zvýšení schváleného rozpočtu o 1,1 mld. Kč, v dalších kapitolách naopak ke snížení celkem o 368,7 mil. Kč, z toho v kapitole Ministerstvo obrany o 15,0 mil. Kč,

v kapitole Ministerstvo vnitra o 255,4 mil. Kč a v kapitole Ministerstvo spravedlnosti o 98,2 mil. Kč. Rozpočet po změnách k 31.12.2009 činil celkem 339,8 mld. Kč.

Tabulka č. 24

v mil. Kč

DŮCHODY	Skutečnost 2008	Skutečnost 2009	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
Dávky důchodového pojištění celkem	312 532	339 788	108,7	27 256
z toho důchody:				
starobní	229 727	250 868	109,2	21 141
invalidní (plné a částečné)	56 825	61 386	108,0	4 561
pozůstalostní (vdovské, vdovecké a sirotčí)	25 968	27 523	106,0	1 555

Skutečné výdaje na dávky důchodového pojištění³ v roce 2009 dosáhly celkem **339,8 mld. Kč**, tj. 100 % plnění rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 8,7 % (téměř o 27,3 mld. Kč); v roce 2008 se tyto dávky meziročně zvýšily o 7,8 %, tj. o 22,7 mld. Kč; v roce 2007 o 6,2 %, tj. o 16,9 mld. Kč; v roce 2006 o 10,3 %, tj. o 25,5 mld. Kč; v roce 2005 o 7,1 %, tj. o 16,5 mld. Kč; v roce 2004 o 2,2 %, tj. o 5,1 mld. Kč. Na výši vyplacených důchodů a jejich srovnání s rokem 2008 měla vliv zejména jejich valorizace k 1.1.2009 stanovená nařízením vlády č. 363/2008 Sb.⁴, růst počtu důchodců a nově přiznaných důchodů.

Výdaje na dávky důchodového pojištění obsahují veškeré prostředky na výplatu důchodů včetně výplat důchodů do ciziny a zálohy České poště na výplatu důchodů v prvních výplatních termínech ledna následujícího roku. V roce 2009 představovaly téměř 79,1 % sociálních dávek, nejvyšší částka **250,9 mld. Kč** byla poskytnuta na **důchody starobní**, které se meziročně zvýšily o 9,2 % (o 21,1 mld. Kč). Dále byly vyplaceny **důchody invalidní** (plné a částečné) ve výši **61,4 mld. Kč** při meziročním růstu o 8,0 % (o 4,6 mld. Kč) a **důchody pozůstalostní** (vdovské, vdovecké a sirotčí) ve výši **27,5 mld. Kč** při meziročním růstu o 6,0 % (o 1,6 mld. Kč). Ostatní dávky důchodového pojištění v částce 11,0 mil. Kč byly vyplaceny v kapitole Ministerstvo obrany. **Záloha** na výplatu důchodů začátkem ledna 2010, poskytnutá **České poště** koncem prosince 2009 (týká se kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí), činila **4,5 mld. Kč**, v roce 2008 to bylo 4,6 mld. Kč.

³ Údaje o výdajích na důchody jsou uváděny z hlediska rozpočtu (finančního zúčtování rozpočtového roku), tzn. ve výdajích je zahrnuta záloha zasláná České poště na výplatu důchodů z rozpočtu běžného roku, ale příjemce obdrží tento důchod až v roce příštím, naopak v běžném roce příjemce obdrží důchod, ve kterém je zahrnuta záloha České poště z rozpočtu minulého roku.

⁴ U důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.1.2009 se zvyšuje od splátky důchody splatné po 31.12.2008 procentní výměra o 4,4 % procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje. Základní výměra důchodu pro rok 2009 zůstává 2 170,- Kč, jak byla stanovena mimořádnou valorizací k 1.8.2008 (navýšení o 470,- Kč).

Na výši dávek důchodového pojištění se 97,6 % podílela kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** (331,6 mld. Kč), na výplatě starobních důchodů pak 97,1 %. Česká správa sociálního zabezpečení zajišťovala výplatu 3 477,9 tis. důchodů pro 2 846,9 tis. důchodců, vč. zahraničních. Z toho bylo 2 131,9 tis. plných starobních důchodů (o 2,2 % více než v roce 2008), 15,5 tis. starobních poměrných důchodů, 375,4 tis. plných invalidních důchodů, 221,4 tis. částečných invalidních důchodů, 590,3 tis. vdovských, 95,0 tis. vdoveckých a 48,4 tis. sirotčích důchodů. Na starobních důchodech bylo v této kapitole v roce 2009 vyplaceno 243,6 mld. Kč, vč. zálohy České pošty na výplatu důchodů počátkem roku 2010; průměrná výše plného starobního důchodu činila 9 713,- Kč a meziročně se zvýšila o 4,2 % (o 393,- Kč). Měsíční náklady na lednovou valorizaci důchodů činily 882,3 mil. Kč.

Ostatní dávky

Výdaje na ostatní dávky v oblasti sociálního zabezpečení zahrnují kromě výdajů na dávky nemocenského pojištění*), které jsou odvozeny z mezd, výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru, dávky pomoci v hmotné nouzi pro občany vojenských újezdů poskytované Ministerstvem obrany, příspěvek na péči do zahraničí, vyrovnání důchodu se Slovenskou republikou a další drobné dávky. Schválený státní rozpočet předpokládal pro rok 2009 výdaje na tyto dávky 36,0 mld. Kč, tj. téměř ve stejné výši jako schválený rozpočet na rok 2008 (navýšení o 1,1 %, tj. 359 tis. Kč), proti skutečnosti 2008 počítal s meziročním poklesem o 8,4 % (o 3,3 mld. Kč) především u dávek nemocenského pojištění (viz dále). Rozpočet byl během roku rozpočtovými opatřeními snížen o 2,0 mld. Kč, a to zejména přesunem v rámci kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí z úspor na dávkách nemocenského pojištění.

Tabulka č. 25

OSTATNÍ DÁVKY	v mil. Kč			
	Skutečnost 2008	Skutečnost 2009	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
Ostatní dávky celkem	39 330	33 340	84,8	-5 990
z toho:				
dávky nemocenského pojištění	32 072	26 233	81,8	-5 839
z toho: nemocenské	24 891	18 340	73,7	-6 551
peněžitá pomoc v mateřství	6 363	7 160	112,5	797
podpora při ošetření člena rodiny	811	729	89,9	-82
zvláštní soc. dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru	7 251	7 101	97,9	-150

*) Nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, peněžitá pomoc v mateřství aj.

Na ostatní dávky bylo vynaloženo celkem **33,3 mld. Kč**, tj. 97,9 % rozpočtu po změnách při úspoře 719,9 mil. Kč a při meziročním snížení o 15,2 % (o 6,0 mld. Kč).

Z celkových rozpočtovaných ostatních dávek představují **dávky nemocenského pojištění** 80,7 %. Jejich rozpočet na rok 2009 ve výši 29,1 mld. Kč byl stanoven na stejné úrovni schváleného rozpočtu roku 2008 (pouze o 0,2 % vyšší, tj. o 44,3 mil. Kč). Proti celoroční skutečnosti 2008 však v rozpočtu došlo ke snížení předpokládaných výdajů na tyto dávky o 9,4 % (o 3,0 mld. Kč), což lze dát do souvislosti s rozhodnutím Ústavního soudu o zrušení 3-denní karenční doby s účinností od 30.6.2008, které platilo do konce roku 2008. Podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl odložené účinnosti dnem 1.1.2009, přísluší nemocenské vždy až od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, a to za kalendářní dny; po dobu prvních 14 dnů je zaměstnanec zabezpečen náhradou mzdy, kterou mu poskytuje jeho zaměstnavatel (viz dále). Změnily se rovněž parametry pro výpočet dávek změnou redukčních hranic a zavedením třetí redukční hranice se posílila závislost na předchozím příjmu, při dlouhodobé pracovní neschopnosti náležely vyšší dávky nemocenského. Peněžité pomoci v mateřství, ošetřovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství se i nadále vyplácely od vzniku sociální události, a to za kalendářní dny. V průběhu roku 2009 byl státní rozpočet výdajů na dávky nemocenského pojištění snížen více než o 2,4 mld. Kč, z toho 1,5 mld. Kč ve prospěch refundace poloviny náhrady mezd za dočasnou pracovní neschopnost, atd. Na **dávky nemocenského pojištění** bylo **čerpáno** celkem **26,2 mld. Kč**, tj. 98,2 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 18,2 % (o 5,8 mld. Kč). Z celku představovala 74,0 % dávka **nemocenské (18,3 mld. Kč)**, která byla čerpána na 98,2 % rozpočtu po změnách a meziročně se snížila o 26,3 % (o 6,6 mld. Kč). **Peněžité pomoci v mateřství** byla vyplacena ve výši **7,3 mld. Kč**, tj. 98,4 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení o 12,5 % (o 796,1 mil. Kč), **podpora při ošetřování člena rodiny** dosáhla částky **729,1 mil. Kč**, tj. 98,5 % rozpočtu s meziročním snížením o 10,1 % (o 82,2 mil. Kč), a **vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství** **5,2 mil. Kč**, tj. 97,3 % rozpočtu po změnách při meziročním zvýšení o 16,6 % (o 736 tis. Kč).

Schválený rozpočet výdajů na **zvláštní dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru** na rok 2009, vyplácené ministerstvy vnitra, obrany, spravedlnosti a financí, byl stanoven ve výši 6,9 mld. Kč s předpokladem meziročního snížení o 4,8 % (o 317,2 mil. Kč) proti rozpočtu roku 2008 a o 4,2 % (o 303,3 mil. Kč) proti skutečnosti 2008. V průběhu roku byl rozpočet navýšen na 7,3 mld. Kč.

Čerpáno bylo celkem **7,1 mld. Kč**, tj. 96,7 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 2,1 % (o 150,5 mil. Kč). Z celku představoval výsluhový příspěvek téměř 6,3 mld. Kč, odchodné 700,2 mil. Kč, odbytné 87,0 mil. Kč, atd.

Dávky státní sociální podpory

Dávky státní sociální podpory byly ve schváleném státním rozpočtu na rok 2009 zahrnuty ve výši 44,4 mld. Kč, tj. 97,2 % schváleného rozpočtu roku 2008 (o 1,3 mld. Kč méně), proti skutečnosti 2008 byly plánované výdaje vyšší o 5,8 % (o 2,4 mld. Kč). V průběhu roku byl rozpočet snížen ve prospěch nezajištěných sociálních mandatorních výdajů více než o 2,7 mld. Kč, zejména podle usnesení vlády č. 1005/2009 na podpory v nezaměstnanosti (1,5 mld. Kč), na sociální služby v domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, apod. (800 mil. Kč) a na výdaje spojené s realizací zákona č. 118/2000 Sb. (312 mil. Kč). **Čerpány** byly v celkové výši **41,2 mld. Kč**, tj. 98,8 % rozpočtu po změnách, při meziročním poklesu o 1,9 % (o 802 mil. Kč). Všechny dávky sociální podpory jsou vypláceny úřady práce (v Praze do 31.12.2008 je vyplácely úřady jejich městských částí, od 1.1.2009 pobočky Úřadu práce hl. m. Prahy).

Čerpání jednotlivých dávek státní sociální podpory v roce 2009 a jejich srovnání se stejným obdobím roku 2008 ukazuje tabulka:

Tabulka č. 26

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	v mil. Kč			
	Skutečnost 2008	Skutečnost 2009	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
Dávky státní sociální podpory celkem	41 970	41 168	98,1	-802
z toho:				
přídavek na dítě	6 255	4 754	76,0	-1 501
sociální příspěvek	3 192	2 980	93,4	-212
příspěvek na bydlení	1 629	2 291	140,6	662
rodčovský příspěvek	28 325	28 622	101,0	297
dávky pěstounské péče	846	927	109,6	81
porodné	1 647	1 579	95,9	-68
pohřebné	71	17	23,9	-54

Na výši výdajů na dávky státní sociální podpory v roce 2009 se projevila úsporná a stabilizační opatření daná zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, platným od 1.1.2008. Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum s tím, že neprobíhají automatické valorizace těchto dávek (vláda má možnost valorizovat životní a existenční minimum a související dávky, nikoliv povinnost), např.:

- přídavek na dítě je vyplácen v pevné výši odstupňované podle věku dítěte; byly zpřísněny podmínky nároku na tuto dávku a návazně i na sociální příplatek;
- porodné je vypláceno v pevné výši 13 000,- Kč na každé narozené dítě;
- existují tři varianty čerpání rodičovského příspěvku: 2letý (11 400,- Kč/měsíc), 3letý (7 600,- Kč/měsíc) a 4letý (7 600,- Kč/ měsíc do 21. měsíce věku dítěte, pak 3 800,- Kč); u zdravotně postiženého dítěte se za daných podmínek vyplácí základní výměra 7 600,- Kč/měsíc do 7 let dítěte; v roce 2008 rodičovský příspěvek činil 7 582,- Kč/měsíc do 4 let věku dítěte, příp. do 7 let zdravotně postiženého dítěte;
- pohřebné 5 000,- Kč je vypláceno pouze osobám, které vypravily pohřeb nezaopatřenému dítěti, a rodiči nezaopatřeného dítěte s tím, že zemřelá osoba měla vždy v době úmrtí trvalý pobyt na území ČR; atd.

Podpory v nezaměstnanosti

V prosinci 2008 zákonem č. 475/2008 Sb. schválený státní rozpočet na rok 2009 předpokládal výdaje na podpory v nezaměstnanosti ve výši 5,0 mld. Kč a jejich meziroční snížení o 28,6 % (o 2,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti skutečným výdajům v roce 2008, kdy podpory v nezaměstnanosti dosáhly 7,1 mld. Kč, bylo rozpočtováno o 29,1 % méně (o 2,1 mld. Kč). Vzhledem k hospodářské krizi a s ní souvisejícím růstem nezaměstnanosti v roce 2009 souhlasila vláda svým usnesením č. 363/2009 s přesunem vázaných prostředků z dotčených kapitol státního rozpočtu podle usnesení vlády č. 122/2009 do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí ve výši 5,5 mld. Kč a 0,5 mld. Kč v rámci této kapitoly na posílení výdajů na podpory v nezaměstnanosti. Na základě usnesení vlády č. 1005/2009, resp. usnesení rozpočtového výboru PSP č. 705/2009, došlo ke zvýšení rozpočtu výdajů na podpory v nezaměstnanosti o 1,5 mld. Kč na úkor rozpočtu dávek státní sociální podpory, podle usnesení vlády č. 1245/2009, resp. usnesení rozpočtového výboru PSP č. 746/2009, byly dále přesunuty téměř 1,3 mld. Kč z rozpočtu dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek pro osoby se zdravotním postižením – oba poslední převody se uskutečnily v rámci rozpočtu kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí. Vzhledem k nedostatku prostředků na podpory v nezaměstnanosti ke konci roku byl zákonem č. 423/2009 Sb. schválený rozpočet tohoto mandatorního výdaje změněn téměř na 7,0 mld. Kč. Rozpočet po změnách k 31.12.2009 dosáhl celkem 15,7 mld. Kč.

K 31.12.2009 byly **podpory v nezaměstnanosti vyplaceny** v částce **15,1 mld. Kč**, tj. 96,0 % rozpočtu po změnách; meziročně se tyto výdaje více než zdvojnásobily. Z celku bylo 14,7 mld. Kč poskytnuto uchazečům o zaměstnání, 283,2 mil. Kč uchazečům při rekvalifikaci, 20,0 mil. Kč osobám se zdravotním postižením zařazeným do pracovní rehabilitace, 42,7 mil. Kč představovalo poštovné a bankovní, atd. Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na ekonomické situaci země, celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji. Všechny podpory v nezaměstnanosti jsou vypláceny prostřednictvím úřadů práce.

Srovnání nezaměstnanosti k 31.12.2009 proti stejnému datu v předchozích pěti letech a její vývoj v průběhu roku 2009 ukazuje následující tabulka:

Tabulka. č. 27

měsíc	12/2004	12/2005	12/2006	12/2007	12/2008	03/2009	06/2009	09/2009	12/2009
míra nezaměstnanosti v %	9,5	8,9	7,7	6,0	6,0	7,7	8,0	8,6	9,2
uchazeči o zaměstnání v tis.	541,7	510,4	448,5	354,9	352,3	448,9	463,6	500,8	539,1
volná místa v tis.	51,2	52,2	93,4	141,1	91,2	55,4	43,4	38,8	30,9

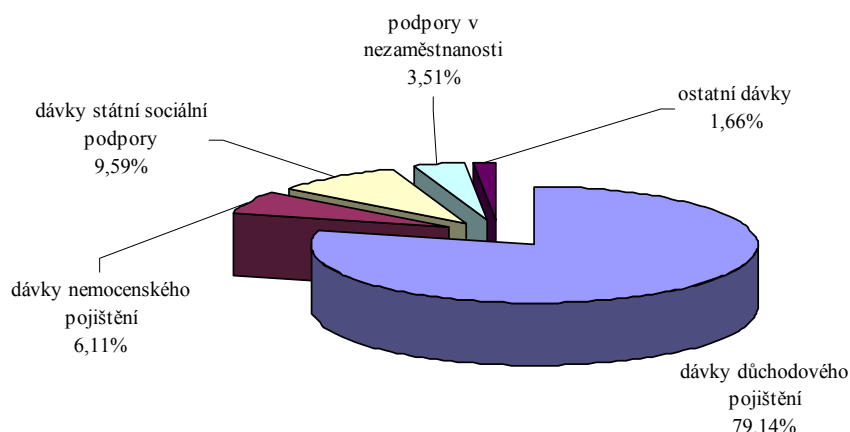
K 31.12.2009 evidovaly úřady práce celkem **539 136 uchazečů o zaměstnání** (o 186 886 osob více než ke stejnému datu roku 2008, tj. o 53,1 %) z toho 527 728 představovali dosažitelní uchazeči o zaměstnání⁵ (o 192 703 osob více než ke konci roku 2008, tj. o 57,5 %). Úřady práce v prosinci 2009 poskytly podporu v nezaměstnanosti 189 497 uchazečům o zaměstnání, tj. 35,1 % osob vedených v evidenci, k 31.12.2009. Nabízely celkem 30 927 volných pracovních míst (o 60 262 méně než ke stejnému datu roku 2008), když na jedno volné místo připadlo v průměru 17,4 uchazeče (3,9 uchazeče v prosinci 2008). **Míra registrované nezaměstnanosti k 31.12.2009** činila **9,2 %**, tj. o 3,2 procentního bodu více než k 31.12.2008, míra registrované nezaměstnanosti žen dosáhla 10,3 % (o 1,0 procentního bodu více) a mužů 8,4 % (o 1,4 procentního bodu více). Vyšší míru nezaměstnanosti než republikový průměr vykázalo 50 okresů, nejvyšší okresy Jeseník 16,9 %, Most 16,4 %, Hodonín 15,9 %, Bruntál a Znojmo po 15,4 %, Děčín 15,0 %, atd., nejnižší okresy Praha-východ 3,4 %, Praha 3,7 %, Praha-západ 4,0 %, Mladá Boleslav 4,7 %, Benešov 5,7 %, České Budějovice 5,9 %, atd. Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2009 byla 8,0 %, tj. o 2,6 procentního bodu více než v roce 2008. Trh práce byl

⁵ Uchazeči o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání (za dosažitelné se nepovažují ženy na mateřské dovolené, absolventi na vojně, uchazeči v pracovní neschopnosti, lidé ve vazbě nebo výkonu trestu, uchazeči, kteří jsou zařazení na rekvalifikaci nebo vykonávají krátkodobé zaměstnání).

negativně ovlivněn hospodářskými potížemi českých firem zejména v průmyslovém sektoru; rostoucí počet uchazečů o zaměstnání a klesající počet volných pracovních míst ukázaly na propouštění v průběhu celého roku.

Následující graf ukazuje podíl jednotlivých druhů výdajů sociálních dávek v roce 2009:

Graf č. 9

Transfery územním rozpočtům na dávky

Transfery Ministerstva práce a sociálních věcí na **dávky**, poskytované ze státního rozpočtu obyvatelstvu prostřednictvím **územních rozpočtů**, mají v sociální oblasti také značný význam. Jedná se o **dávky pomoci v hmotné nouzi**⁶ podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc), **dávky pro osoby se zdravotním postižením**⁷ podle vyhlášky MPSV č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a **příspěvek na péči**⁸ podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Pomoc osobám s nedostatečnými příjmy, kdy osoba/společně posuzované osoby si ho nemohou zvýšit vlastním přičiněním (vlastní prací, uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo jiným využitím majetku). O dávkách pomoci v hmotné nouzi rozhodují a vyplácejí je pověřené obecní úřady (na území vojenských újezdů újezdní úřady vojenských újezdů).

⁷ Slouží k odstranění, zmírnění nebo překonání následků jejich postižení.

⁸ Poskytuje se osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci.

Na rok 2009 byly uvedené dávky v zákonu č. 475/2008 Sb. zahrnuty ve výši celkem 22,9 mld. Kč, tj. proti schválenému rozpočtu 2008 o 5,2 % (o 1,3 mld. Kč) méně, resp. proti skutečnosti 2008 o 4,6 % (o 1,1 mld. Kč) méně. Zákonem č. 423/2009 Sb. byl rozpočet navýšen na 25,4 mld. Kč a rozpočtovými opatřeními změněn k 31.12.2009 na 24,5 mld. Kč. **Na obce bylo** výše uvedenou kapitolou státního rozpočtu **převedeno** celkem více než **24,6 mld. Kč**.

V zákonem č. 475/2008 Sb. schváleném státním rozpočtu na rok 2009 činil odhad výdajů na **příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách** 15,6 mld. Kč. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku došlo k nárůstu celkového počtu příjemců této dávky a v jejím rámci zvýšenému podílu příjemců zařazených do 3. a 4. stupně závislosti a novelou zákona č. 108/2006 Sb. ke zvýšenému příspěvku na péči pro příjemce ve 4. stupni závislosti (na 12 000,- Kč měsíčně), byl zákonem č. 423/2009 Sb. rozpočet navýšen více než o 2,5 mld. Kč na 18,1 mld. Kč. Podle usnesení vlády č. 363/2009 byl dále rozpočet změněn, resp. navýšen o 168,6 mil. Kč a přesuny prostředků v rámci kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí o 265,7 mil. Kč. Skutečně bylo územním rozpočtům **poukázáno** o 1,7 % více, než stanovil rozpočet po změnách, a to **18,9 mld. Kč** (vč. použití prostředků z nároků z nespotřebovaných výdajů) při meziročním růstu o 2,3 % (o 419,0 mil. Kč).

Transfery územním rozpočtům **na dávky pomoci v hmotné nouzi a na dávky pro osoby se zdravotním postižením** byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši 7,3 mld. Kč. I když v důsledku ekonomické recese v roce 2009 vykázaly některé tituly sociálních mandatorních výdajů vysokou dynamiku růstu, nebyl zaznamenán výrazný nárůst finanční náročnosti sociální pomoci ve hmotné nouzi; z tohoto důvodu bylo možné úspory prostředků ve výši téměř 1,4 mld. Kč převést v rámci kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí k posílení výdajů na podpory v nezaměstnanosti a výdajů spojených s realizací zákona č. 118/2000 Sb. (usnesení vlády č. 1245/2009). Na výplatu dávek bylo územním rozpočtům poskytnuto téměř **5,8 mld. Kč**, tj. 96,7 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 4,1 % (o 227,8 mil. Kč).

Skutečně bylo obcemi vyplaceno na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 18,7 mld. Kč, na dávky v hmotné nouzi 3,1 mld. Kč a na dávky pro osoby se zdravotním postižením 2,3 mld. Kč.

2.1.2. Služby zaměstnanosti

Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v širším pojetí^{*)} byly pro rok 2009 ve schváleném státním rozpočtu podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb., stanoveny na 17,1 mld. Kč při meziročním poklesu o 4,0 % (o 713,9 mil. Kč) proti rozpočtu roku 2008 a o 2,7 % (o 475,7 mil. Kč) proti skutečnosti 2008. Rozpočtovými opatřeními byl rozpočet zvýšen na 26,4 mld. Kč (o 9,3 mld. Kč, z toho 8,7 mld. Kč představovalo zvýšení prostředků na podpory v nezaměstnanosti). Skutečně bylo **vyplaceno** celkem **24,9 mil. Kč**, tj. 94,1 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 41,6 % (o 7,3 mld. Kč). Výše čerpání a meziroční navýšení bylo způsobeno ekonomickou krizí a s tím související rostoucí nezaměstnaností a insolventností zaměstnavatelů.

Státní politiku zaměstnanosti zabezpečuje především kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)** zejména prostřednictvím úřadů práce. V roce 2009 bylo v této kapitole rozpočtováno 15,3 mld. Kč, rozpočet byl v průběhu roku navýšen téměř na 24,7 mld. Kč a skutečně bylo vynaloženo celkem téměř **23,1 mld. Kč**, tj. 93,7 % rozpočtu po změnách (úspora 1,5 mld. Kč), při meziročním růstu o 47,2 % (o 7,4 mld. Kč). Výše čerpaných prostředků a jejich meziroční srovnání byly, jak už bylo uvedeno, ovlivněny výdaji na podpory v nezaměstnanosti a výdaji na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Z celkové částky bylo 65,2 % (15,1 mld. Kč) použito na podpory v nezaměstnanosti a 21,4 % (téměř 5,0 mld. Kč) na aktivní část politiky zaměstnanosti.

Ve výdajích státního rozpočtu souvisejících s politikou zaměstnanosti jsou rovněž sledovány dotace sociálního charakteru vyplacené zaměstnavatelům kapitolami **Ministerstvo průmyslu a obchodu** a **Ministerstvo dopravy** (příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace).

^{*)} podpory v nezaměstnanosti, aktivní politika zaměstnanosti, ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, příspěvky zaměstnavatelů zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změnou pracovní schopností a příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace

Tabulka č. 27

v mil. Kč

STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI	Skutečnost 2008	Skutečnost 2009	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
Výdaje na státní politiku zaměstnanosti celkem	17 516	24 851	141,9	7 335
1. Výdaje na státní politiku zaměstnanosti - kapitola MPSV	15 681	23 133	147,5	7 452
z toho:				
a) podpory v nezaměstnanosti	7 115	15 078	211,9	7 963
b) aktivní politika zaměstnanosti*)	6 132	4 954	80,8	-1 178
v tom:				
rekvalifikace	271	388	143,2	117
veřejně prospěšné práce	949	1 371	144,5	422
společensky účelná pracovní místa	597	985	165,0	388
podpora zaměstnanosti zdravotně postižených občanů	256	324	126,6	68
cílené programy k řešení zaměstnanosti	80	75	93,8	-5
investiční pobídky	1 434	963	67,2	-471
ostatní	2 545	848	33,3	-1 697
c) ochrana zaměstnanců při platební nesch. zaměstnavatelů	150	844	562,7	694
d) zaměstnávání zdravotně postižených občanů**)	2 284	2 257	98,8	-27
2. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace - kapitoly MPO a MD	1 835	1 718	93,6	-117

*) včetně výdajů v rámci společných programů EU a ČR

***) příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností

Výdaje na podporu v nezaměstnanosti jsou rozpočtovány v rámci sociálních dávek a jsou komentovány v části Zprávy 2.1.

Aktivní politika zaměstnanosti

Na podporu zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků potenciálním zaměstnavatelům i uchazečům o zaměstnání, na udržení a zvýšení zaměstnanosti rizikových skupin zaměstnanců (mladí do 20 let, starší 50 let věku, dlouhodobě nezaměstnaní, ženy po mateřské nebo rodičovské dovolené, apod.), na změnu kvalifikace a zvýšení motivace k přijetí zaměstnání apod. je zaměřena aktivní politika zaměstnanosti (dále APZ) jako nemandatorní část financování státních služeb zaměstnanosti.

Schválený rozpočet neinvestičních a investičních výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti⁹ 5 733,3 mld. Kč (vždy vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládal pokles výdajů o 17,4 % (o 1,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a navýšení o 1,0 % (o 59,2 mil. Kč) proti skutečnosti 2008. V průběhu roku byl

⁹ Výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR).

rozpočet navýšen celkem o 144,3 mil. Kč (navýšení o 662,2 mil. Kč na zapojení prostředků OP Rozvoj lidských zdrojů a OP Lidské zdroje a zaměstnanost na projekty reagující na současnou situaci na trhu práce a naopak snížení o 517,8 mil. Kč ve prospěch dávek důchodového pojištění). Čerpáno v roce 2009 v rámci APZ bylo celkem **4 954,1 mil. Kč**, tj. 84,3 % rozpočtu po změnách (úspora 945,6 mil. Kč) při meziročním poklesu o 19,2 % (o 1 178,2 mil. Kč).

Vlastní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, uplatňované úřady práce podle prováděcích vyhlášek k zákonu o zaměstnanosti, byly rozpočtované v částce 2 625,2 mil. Kč, po provedených změnách 2 898,1 mil. Kč, **vyplaceno** bylo **3 068,2 mil. Kč**, tj. o 5,9 % více než stanovil rozpočet po změnách (o 170,0 mil. Kč více), meziroční navýšení činilo 48,1 %, tj. o 995,7 mil. Kč, když k meziročnímu růstu došlo u všech vlastních nástrojů APZ, objemově zejména u „společensky účelných pracovních míst“ (o 388,6 mil. Kč) a „veřejně prospěšných prací“ (o 422,1 mil. Kč). Z celku výdaje na **rekvalifikace** dosáhly **388,1 mil. Kč**, vč. 268,7 mil. Kč v rámci Evropského sociálního fondu (ESF), OP Lidské zdroje a zaměstnanost; na rekvalifikaci nastoupilo cca 43,0 tis. osob, tj. cca o 4,1 tis. osob méně než v roce 2008. Výdaje na **veřejně prospěšné práce** byly čerpány v částce **1 371,2 mil. Kč**, vč. 1 078,3 mil. Kč v rámci ESF, OP Rozvoj lidských zdrojů a OP Lidské zdroje a zaměstnanost; bylo vytvořeno 4,5 tis. míst (o 2,2 tis. míst méně než v roce 2008). Na **společensky účelná pracovní místa** bylo v roce 2009 vynaloženo **985,3 mil. Kč**, vč. 573,4 mil. Kč v rámci ESF, OP Lidské zdroje a zaměstnanost; celkem bylo vytvořeno 6,8 tisíc společensky účelných pracovních míst, tj. o 2,9 tis. míst méně než v roce 2008. Výdaje spojené se **zaměstnáváním občanů se zdravotním postižením** v roce 2009 dosáhly **323,5 mil. Kč**, tj. o 26,6 % (o 67,9 mil. Kč) více než v roce 2009; jedná se o příspěvky na vytvoření a provoz chráněných dílen a chráněných pracovišť, tzn. míst, kde pracuje více než 60 % osob se zdravotním postižením a o příspěvky na rehabilitaci těchto osob.

Další prostředky čerpané na úřadech práce v celkové výši **780,0 mil. Kč** připadly na ostatní podporu zaměstnanosti (71,3 mil. Kč, z toho na podporu tvorby nových pracovních míst 47,4 mil. Kč a v rámci ESF JPD 3 celkem 23,7 mil. Kč), na cílené programy k řešení zaměstnanosti znevýhodněné cílové skupiny osob 75,8 mil. Kč (ESF OP Lidské zdroje a zaměstnanost RIP). Další výdaje úřadů práce na programy APZ byly financovány z projektů OP Rozvoj lidských zdrojů (338,1 mil. Kč) a OP Lidské zdroje a zaměstnanost (297,3 mil. Kč), atd.

Součástí celkových výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti jsou i výdaje na **investiční pobídky** poskytované podle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, Rámcových programů pro podporu rozvoje technologických center a strategických služeb a Programů pro podporu tvorby nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností vždy podle příslušných usnesení vlády. Na tuto podporu zaměstnanosti bylo v roce 2009 vynaloženo celkem 1 010,4 mil. Kč, vč. výše uvedených výdajů úřadů práce na programy na podporu nových pracovních míst (47,4 mil. Kč). Investiční pobídky v oblasti zaměstnanosti poskytované přímo kapitolou **Ministerstvo práce a sociálních věcí** mají formu rekvalifikací a školení zaměstnanců a poskytování podpory na zřizování nových pracovních míst. V roce 2009 kapitola uvolnila v této oblasti **963,0 mil. Kč**, tj. 63,0 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 32,8 % (o 471,3 mil. Kč). Z celkové částky kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí 889,9 mil. Kč připadlo do zpracovatelského průmyslu (z toho 651,6 mil. Kč na tvorbu nových pracovních míst a 238,3 mil. Kč na podporu rekvalifikace nebo školení zaměstnanců) a 73,0 mil. Kč bylo vynaloženo v rámci výše uvedeného Rámcového programu a Programu na podporu pracovních míst.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů, poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb., vynakládané úřady práce na úhradu mezd zaměstnance, odvod daně z příjmů, odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance a poštovné v případě, kdy se zaměstnavatel dostane do platební neschopnosti a je na něj podán návrh k vyhlášení konkursu. Schválený rozpočet na rok 2009 počítal s výdaji ve výši 220,0 mil. Kč, tj. o 10 % (o 20,0 mil. Kč) více proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 o 46,3 % (o 69,7 mil. Kč) více. V důsledku ekonomické recese byl rozpočet postupně navyšován jednak přesuny prostředků v rámci kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí z jiných titulů mandatorních výdajů (434,0 mil. Kč), jednak přesunem prostředků z vládní rozpočtové rezervy ve výši 96,0 mil. Kč – rozpočet po změnách k 31.12.2009 činil 750,0 mil. Kč. Výdaje spojené s realizací tohoto zákona v roce 2009 **dosáhly 844,0 mil. Kč**, vč. použití nároků z nespotřebovaných výdajů. Z celku náhrady mezd činily 660,4 mil. Kč, odvody daní a pojištění za zaměstnance 183,2 mil. Kč, zbývající částka cca 398 tis. Kč pak poštovné. Rozpočet po změnách byl překročen o 12,4 %, meziroční růst byl téměř šestinásobný.

Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům

Příspěvky zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se zdravotním postižením na částečnou kompenzaci nákladů souvisejících s jejich zaměstnáváním, poskytované podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., byly ve schváleném rozpočtu na rok 2009 zahrnuty ve výši 2 350,0 mil. Kč, tj. o 29,1 % (o 529,7 mil. Kč) více proti schválenému rozpočtu 2008 a o 2,9 % (o 66,3 mil. Kč) více proti skutečnosti 2008. **Úřady práce vyplatily** v roce 2009 tyto příspěvky v částce **2 257,5 mil. Kč**, tj. 96,1 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 1,1 % (o 26,2 mil. Kč).

Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace (tj. příspěvky vyplácené zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací ocelářského a hnědouhelného průmyslu a dopravy) byly ve státním rozpočtu na rok 2009 stanoveny ve výši celkem 1 795 mil. Kč s meziročním poklesem o 1,4 % (o 25,0 mil. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 bylo počítáno s poklesem o 2,2 % (o 42,2 mil. Kč). Rozpočtovými opatřeními byl rozpočet snížen o 76,6 mil. Kč. **Uvolněno** bylo celkem **1 718,4 mil. Kč**, tj. 100,0 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 3,5 % (o 143,0 mil. Kč).

Z celku na obligatorní sociálně zdravotní náklady v kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo v roce 2008 čerpáno **1 383,6 mil. Kč** podle zákona č. 154/2002 Sb., který upravuje financování výplat vybraných sociálně zdravotních dávek horníkům ze státního rozpočtu, na které vznikl nárok do 31.12.1992 (financování zvláštního příspěvku horníkům, deputátního uhlí a dříví a náhrad za ztrátu výdělku). Tyto dávky byly vyplaceny 5-ti organizacím, nejvíce s.p. DIAMO Stráž pod Ralskem 1 253,2 mil. Kč, s.p. Palivový kombinát Ústí 97,0 mil. Kč, a.s. Mostecká uhelná téměř 26,4 mil. Kč, Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. Chomutov 4,5 mil. Kč a Severočeské doly, a.s., Chomutov 2,4 mil. Kč. Na doprovodný sociální program kapitoly **Ministerstvo dopravy** bylo čerpáno celkem **334,8 mil. Kč**, z toho 88,2 mil. Kč bylo použito podle nařízení vlády č. 322/2002 Sb. na výplatu příspěvků k řešení sociálních důsledků transformace a.s. České dráhy, dalších 246,6 mil. Kč bylo čerpáno podle nařízení vlády č. 370/2007 Sb. k řešení důsledků restrukturalizace a.s. České dráhy (115,7 mil. Kč), 89,3 mil. Kč pro ČD Cargo, a.s. a pro s.o. Správa železniční dopravní cesty (41,6). Uvolněné prostředky byly poskytnuty celkem 2 055 zaměstnancům.

2.1.3. Náhrady mezd v době nemoci

Dnem 1. ledna 2009, tj. dnem odložené účinnosti zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, přešla na zaměstnavatele povinnost zabezpečit své zaměstnance v období prvních 14 kalendářních dnů jejich dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény náhradou mzdy nebo platu, příp. náhradou odměny z dohody o pracovní činnosti, a to za podmínek a ve výši stanovených v § 192 až 194 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem stanovená výše náhrady mzdy:

- při dočasné pracovní neschopnosti za první 3 dny náhrada mzdy nepřísluší,
- při karanténě za první 3 pracovní dny přísluší náhrada mzdy ve výši 25 % průměrného redukovaného výdělku,
- od 4. pracovního dne náhrada mzdy přísluší vždy ve výši 60 % průměrného redukovaného výdělku¹⁰.

Zaměstnavatel může náhradu mzdy zvýšit nebo poskytnout za první 3 pracovní dny, kdy ze zákona nenáleží, ale tato nesmí přesáhnout průměrný výdělek zaměstnance.

Schválený rozpočet náhrad mezd v době nemoci zaměstnancům organizačních složek státu na rok 2009 činil 127,3 mil. Kč, v průběhu roku byl snížen o 28,4 mil. Kč, **čerpáno** bylo celkem **89,4 mil. Kč**, tj. 90,3 % rozpočtu po změnách.

2.1.4. Ostatní neinvestiční náhrady a transfery obyvatelstvu

V souboru **ostatních náhrad placených obyvatelstvu**, které svým charakterem patří do sociálních peněžních transferů, neboť mají povahu zákonem daných náhrad, odškodnění a zvláštních sociálních dávek, byly sledovány **výdaje na odškodnění** podle příslušných legislativních předpisů. Zákonem č. 475/2008 Sb. byly výdaje na odškodnění stanoveny v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí v částce 150,0 mil. Kč, zákonem č. 423/2009 Sb. byly změněny na 240,3 mil. Kč a rozpočtovými opatřeními, resp. převodem z kapitoly Všeobecná pokladní správa, navýšeny na 919,1 mil. Kč.

¹⁰ Průměrný výdělek se zjišťuje jako průměrný hrubý hodinový výdělek, dosažený zaměstnancem v rozhodném období, kterým je předchozí kalendářní čtvrtletí. Ten se pak pro účely náhrady mzdy dále upraví redukcí, a to pomocí hodinových redukčních hranic odvozených z denních redukčních hranic pro nemocenské (denní redukční hranice pro nemocenské se vynásobí koeficientem 0,175).

Následující tabulka uvádí vyplacené prostředky podle kapitol státního rozpočtu a podle jednotlivých právních předpisů, vč. počtu odškodněných osob:

Tabulka č. 28

	zákon č. 39/2000 Sb. ¹⁾		zákon č. 261/2001 Sb. ²⁾		nař. vlády č. 622/2004 Sb. ³⁾		zákon č. 357/2005 Sb. ⁴⁾		zákon č. 108/2009 Sb. ⁵⁾	
	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet
Celkem	83	1	7 501	220	181 170	7 116	752 993	38 293	1 158	7
v tom:										
Ministerstvo práce a sociálních věcí	83	1	7 501	220	177 191	6 903	726 994	35 448	1 158	7
Ministerstvo obrany					2 645	183	18 090	2 208		
Ministerstvo vnitra					1 334	30	7 324	313		
Ministerstvo spravedlnosti							585	324		

¹⁾ zákon č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění zákona č. 261/2001 Sb. - uplatnění nároku do 31.12.2002

²⁾ zákon č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěným do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb. - uplatnění nároku do 31.12.2002

³⁾ nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁾ zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁾ zákon č. 108/2009 Sb., o jednorázové peněžní částce nahrazující příplatek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu a o změně některých zákonů

Celkem výdaje spojené s realizací odškodňovacích zákonů **dosáhly 942,9 mil. Kč**, z toho v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí 912,9 mil. Kč, tj. 96,8 % z celku.

Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši 21,3 mil. Kč, v průběhu roku pak sníženy na 19,3 mld. Kč. Čerpáno bylo **18,8 mld. Kč**, tj. 97,5 % rozpočtu po změnách, při meziročním snížení o 3,2 % (o 624,5 mil. Kč). Jednalo se zejména o příspěvky státu na podporu stavebního spoření (13,3 mld. Kč), kdy jsou téměř celé roční výdaje čerpány v 1. pololetí roku, a příspěvky na penzijní připojištění (5,3 mld. Kč), které byly vyplaceny čtvrtletně; oba tyto příspěvky jsou poskytovány prostřednictvím kapitoly Všeobecná pokladní správa a jsou komentovány samostatně.

2.2. Neinvestiční transfery a půjčené prostředky podnikatelským subjektům

Přehled státního rozpočtu, jeho úprav a čerpání neinvestičních transferů a půjčených prostředků podnikatelským subjektům je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 29

Neinvestiční transfery a půjčené prostředky podnikatelským subjektům (521+561)	v mil. Kč					
	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	4:3	4:1	
Neinvestiční transfery celkem	26 108	30 853	33 767	28 491	84,4	109,1
z toho:						
Ministerstvo průmyslu a obchodu	9 961	14 544	12 684	10 487	82,7	105,3
Ministerstvo dopravy	4 810	4 892	6 000	5 988	99,8	124,5
Ministerstvo práce a sociálních věcí	3 457	4 812	4 469	3 318	74,2	96,0
Ministerstvo zemědělství	1 732	1 370	4 080	2 852	69,9	164,7
Všeobecná pokladní správa	4 565	4 264	4 749	4 269	89,9	93,5
Neinvestiční půjčené prostředky celkem		1 801	1 800			
z toho:						
Ministerstvo práce a sociálních věcí		1				
Všeobecná pokladní správa		1800	1 800			

Rozpočet na rok 2009, schválený zákonem č. 475/2008 Sb., předpokládal proti rozpočtu roku 2008 meziroční zvýšení transferů podnikatelským subjektům o 9,7 mld. Kč, tj. o 46,0 %, resp. proti skutečnosti roku 2008 o 4,7 mld. Kč, tj. o 18,2 %. V průběhu roku 2009 byl schválený rozpočet rozpočtovými opatřeními zvýšen o 2,9 mld. Kč na 33,8 mld. Kč, když úpravy se dotkly všech kapitol. Skutečné čerpání činilo **28,5 mld. Kč**, tj. 84,4 % upraveného rozpočtu, což znamenalo meziroční nárůst proti skutečnosti předchozího roku o 2,4 mld. Kč, tj. o 9,1 %. Celkový podíl neinvestičních transferů podnikatelským subjektům na běžných výdajích státního rozpočtu dosáhl 2,8 %, což je o 0,1 procentního bodu více než v roce 2008.

Převážnou většinu celkových neinvestičních transferů podnikatelským subjektům poskytly kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zemědělství a kapitola Všeobecná pokladní správa.

Rozpočet neinvestičních transferů podnikatelským subjektům kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** na rok 2009 ve výši 14,5 mld. Kč byl v průběhu roku snížen o 1,8 mld. Kč, tj. na 12,7 mld. Kč. Ve skutečnosti bylo **poskytnuto 10,5 mld. Kč** (82,7 % rozpočtu po změnách) při meziročním nárůstu o 526 mil. Kč (o 5,3 %).

Tabulka č. 30

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	v mil. Kč					
	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	4:3	4:1	
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům celkem	9 961	14 544	12 684	10 487	82,7	105,3
v tom:						
útlum hornictví	2 934	2 782	2 953	2 953	100,0	100,6
transfer pro DIAMO na spolufinancované projekty v rámci OP ŽP		74	36	34	94,4	
programy na úspory energie	9	20	10	9	90,0	100,0
správa skládek pro s.p. DIAMO	10	7	5	19	380,0	190,0
transfery na výzkum a vývoj	2 271	6 576	5 361	2 986	55,7	131,5
transfery na podporu podnikání celkem	60		1 167	1 167	100,0	1 945,0
v tom:						
MSP (program VÝVOJ)	1					
projekt InMP - Hospodářská komora ČR	40		48	48	100,0	120,0
Záruční fond ČMZRB			1 100	1 100	100,0	
Rámcový komunitární program CIP	19		19	19	100,0	100,0
transfery společnosti Hyundai	1 294	250	115			
rámcové programy - strategické služby a technologická centra	1 047	700	749	1 335	178,2	127,5
Operační program průmysl a podnikání (OPPP) související s ERDF	233			2		0,9
Operační program rozvoj lidských zdrojů (OPRLZ) související s ESF	142			6		4,2
Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost		43	38			
Operační program podnikání a inovace (OPPI) související s ERDF	1 877	3 986	2 144	1 896	88,4	101,0
ekologické transfery	84	105	105	81	77,1	96,4

Útlum hornictví

Neinvestiční transfery na útlum hornictví, resp. na zahlazování následků hornické činnosti (ZNHČ), byly v roce 2009 poskytnuty v celkové výši téměř **3,0 mld. Kč**. Z toho transfery na technickou část ZNHČ činily 1,6 mld. Kč a na související obligatorní sociálně zdravotní náklady 1,4 mld. Kč. Útlum uhelného hornictví probíhal v roce 2009 na příslušných lokalitách v souladu s usnesením vlády č. 1128/2003, kterým byl schválen program dokončení restrukturalizace uhelného hornictví. Usnesením vlády č. 498/2006 byla schválena koncepce ZNHČ ve státních podnicích DIAMO Stráž pod Ralskem a Palivový kombinát Ústí nad Labem. Poskytnuté finanční prostředky byly čerpány na základě rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu a v souladu se Zásadami pro přípravu, schvalování, realizaci a financování útlumu hornictví podle technického a sociálního projektu likvidace a pro poskytování, čerpání a kontrolu dotací ze státního rozpočtu na útlum a na účely předem schválené vládou a zákonem č. 154/2002 Sb., o přechodném financování některých sociálně zdravotních dávek horníků.

Sanační a likvidační práce byly v rámci s.p. Diamo v roce 2009 realizovány převážně na lokalitách Příbram, Kutná Hora, Dyleň, Zadní Chodov, Horní Slavkov, Jáchymov, Mydlovary, Stráž pod Dalekem, Dolní Rožinka a Ostrava. U Palivového kombinátu Ústí šlo o lokality Chabařovice, Kohinoor, Kladenské doly, Východočeské uhelné doly, Hodonín, Doly a úpravny Pomořany a Dony Nástup Tušimice. Jednalo se o sanace a rekultivace odvalů a pozemků, čerpání a čištění důlních vod, likvidace

nepotřebných a staticky narušených a bezpečnost ohrožujících povrchových objektů, likvidace důlních děl apod.

Obligatorní sociálně zdravotní prostředky poskytnuté zaměstnancům v souvislosti s restrukturalizací některých odvětví byly v roce 2009 čerpány podle zákona č. 154/2002 Sb., podle kterého se ze státního rozpočtu poskytují horníkům dávky, na které vznikl nárok do 31.12.1992, a to zvláštní příspěvky, deputátní uhlí a náhrady za ztrátu výdělku. Vybrané sociálně zdravotní dávky byly poskytnuty státním podnikům DIAMO a Palivový kombinát Ústí a v menším objemu též firmám Mostecká uhelná, a.s. Most, Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. Chomutov a Severočeské doly, a.s. Chomutov.

Transfery na spolufinancované projekty Operačního programu Životní prostředí

Usnesením vlády č. 688/2008 byla schválena spoluúcast státního rozpočtu v letech 2008-2010 na krytí nákladů spojených s financováním neinvestičního projektu „Sanace a rekultivace staré ekologické zátěže s.p. DIAMO na lokalitě Mydlovary - chemická úpravná a odkaliště K IV/D“. Z původně schváleného rozpočtu ve výši 74 mil. Kč bylo čerpáno pouze 34 mil. Kč. Důvodem nízkého čerpání byla skutečnost, že z předpokládaných 6 projektů, které měly být zahájeny a realizovány v rámci Operačního programu ŽP, byl v roce 2009 realizován pouze jeden. Zbývající projekty byly schváleny až ke konci roku 2009 a jejich realizace proběhne v roce 2010.

Programy na úspory energie

Program EFEKT 2009 - Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro rok 2009, část A, spadající do kompetence MPO - byl vyhlášen na základě usnesení vlády č. 1453 ze dne 19.11.2008. Jde o doplňkový program k energetickým programům podporovaným ze strukturálních fondů Evropské unie a slouží k ovlivnění úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie. Je zaměřen na osvětovou činnost, energetické plánování, investiční akce malého rozsahu a na pilotní projekty. V rámci programu byly čerpány neinvestiční transfery podnikatelským subjektům ve výši 9,0 mil. Kč, nečerpán zůstal 1 mil. Kč.

Správa skládek pro s.p. DIAMO

V roce 2009 byl ze státního rozpočtu poskytnut neinvestiční transfer na správu skládek DIAMO ve výši 5,0 mil. Kč. Prostředky byly využity na krytí inženýrských

činností nezbytných k provozu čistírny haldových vod a skládky odpadů laguny v Ostravě.

Transfery na výzkum a vývoj

Na zabezpečení realizace vyhlášených programů na podporu průmyslového výzkumu a vývoje v roce 2009 byly v resortu MPO v rámci schváleného rozpočtu zapracovány neinvestiční transfery ve výši 6,6 mld. Kč, z toho na spolufinancované projekty v rámci Operačního programu Podnikání a inovace tvořily české zdroje 502 mil. Kč a zdroje EU 2,8 mld. Kč. V průběhu roku byla provedena úprava rozpočtu na celkovou výši 5,4 mld. Kč. Ve skutečnosti byly prostředky poskytnuté ve výši 3,0 mld. Kč, z toho na spolufinancované projekty VaV pouze 29 mil. Kč (česká část 4 mil. a EU část 25 mil. Kč). Nevyčerpané transfery ve výši 2,4 mld. Kč byly zahrnuty do nároků z nespotřebovaných výdajů roku 2009.

Transfery na podporu podnikání

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům na podporu podnikání byly v roce 2009 ve skutečnosti čerpány ve výši 1,2 mld. Kč. Tyto transfery ve srovnání s předchozím rokem 2008, kdy dosáhly 60 mil. Kč, v roce 2009 výrazně vzrostly, což bylo způsobeno převodem částky 1,1 mld. Kč z kapitoly Všeobecná pokladní správa, položky vládní rozpočtová rezerva, k posílení záručního fondu Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. podle usnesení vlády č. 364/2009 a č. 1214/2009. Tyto prostředky byly určeny pro financování **programu ZÁRUKA**, který vyhlásilo MPO na roky 2009 a 2010 na základě opatření „Garance a podpora úvěrů malých a středních podniků Národního protikrizového plánu“, který byl schválen vládou usnesením č. 204 dne 16. února 2009 pro oblasti podnikání ve zpracovatelském průmyslu a stavebnictví (od 16.11.2009 byl program ZÁRUKA za provozní úvěry rozšířen i na poskytování záruk za provozní úvěry pro malé a střední podnikatele v oblastech obchodu, cestovního ruchu a vzdělávání, tedy na většinu podnikatelských aktivit). Realizací programu byla pověřena ČMZRB. Cílem programu ZÁRUKA bylo pomocí zvýhodněných záruk zachovat malým a středním podnikatelům přístup k bankovním úvěrům na financování provozních potřeb a udržet jejich konkurenceschopnost, zejména v oblasti subdodávek pro realizaci významných exportních zakázek. Program byl vyhlášen na základě usnesení vlády č. 50/2007 podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s Nařízením Komise (ES) č. 1998/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o založení ES na podporu de minimis. V rámci realizace programu ZÁRUKA bylo v roce 2009 přijato 754 žádostí na poskytnutí záruk za provozní úvěry v celkovém objemu záruk téměř 4,0 mld. Kč. Ke konci roku 2009 bylo uzavřeno celkem 604 záručních smluv na

záruky za provozní úvěry v celkové výši 2,9 mld. Kč a na tyto záruky bylo čerpáno ze záručního fondu celkem 787 mil. Kč.

Další oblastí podpory podnikání byl především projekt ***Informační místa pro podnikatele realizovaný Hospodářskou komorou ČR***. Cílem tohoto projektu bylo prostřednictvím sítě regionálních kontaktních míst napomáhat řešení problémů v oblasti financování rozvoje podniků, vyhledávání obchodních kontaktů, zahájení podnikání, provozu podniku a poskytování informací o předpisech vztahujících se k prováděné činnosti. Poradenství pro podnikatele se týkalo i aktuálních problémů řešení důsledků hospodářské krize, zavádění datových schránek, spuštění programu Zelená úsporám apod. Na uvedené účely bylo vynaloženo celkem 48 mil. Kč.

Podpora podnikání byla v roce 2009 realizována též prostřednictvím ***Rámcového komunitárního programu pro konkurenceschopnost a inovace – CIP***. Tento program realizuje MPO na základě rozhodnutí Evropské komise v letech 2007-2013 a jeho cílem je vytvořit a provozovat síť zajišťující integrované služby pro podporu podnikání a inovací, tj. síťové propojení kontaktních míst „Euro info a inova center“ na území ČR. Projekt je realizován pod názvem BISONet (Czech Business Support Network). V roce 2009 byly čerpány prostředky ve výši 19 mil. Kč.

Rámcové programy - strategické služby a technologická centra

Rámcový program pro podporu vzniku a rozšíření technologických center a Rámcový program pro podporu strategických služeb byly schváleny usnesením vlády č. 573/2002. Od února 2004 nahradil tyto dva programy sloučený Rámcový program pro podporu technologických center a center strategických služeb, schválený usnesením vlády č. 1238/2003. Tento program byl vyhlášen na roky 2004 – 2006. Od roku 2007 je v platnosti aktualizovaný Rámcový program pro podporu technologických center a center strategických služeb, schválený usnesením vlády č. 217/2007. Pro rok 2009 byly v kapitole MPO pro tento program stanoven rozpočet ve výši 749 mil. Kč, skutečně čerpáno bylo 1,3 mld. Kč. Překročení rozpočtu bylo kryto čerpáním nároků z nespotřebovaných výdajů ve výši 600 mil. Kč. Celkem bylo přijato 108 žádostí podnikatelských subjektů o tento druh podpory, jejichž cílem byla podpora investic do inovačních aktivit firem v oblasti high-tech výrobků, což mělo přispět ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti na zahraničních trzích, a také do oblasti informačních technologií a služeb, jako jsou centra zákaznické podpory, centra sdílených služeb, centra pro vývoj softwaru, expertní a řešitelská centra pro informační a telekomunikační technologie a high-tech opravárenská centra.

Operační program Průmysl a podnikání (OPPP) související s ERDF

V oblasti neinvestičních transferů podnikatelským subjektům nebyl rozpočet na tento program stanoven. Ve skutečnosti byly vyčerpány prostředky ve výši 2 mil. Kč, všechny z nároků z nespotřebovaných výdajů. Financování programu bylo v roce 2009 ukončeno.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OPRLZ) související s ESF

Rozpočet na tento program rovněž již nebyl stanoven. Prostředky ve výši 6 mil. Kč byly čerpány z nároků z nespotřebovaných výdajů a byly poskytnuty na podporu v rámci opatření Profese. Financování programu bylo v roce 2009 ukončeno.

Operační program Podnikání a inovace (OPPI) související s ERDF

V oblasti neinvestičních transferů podnikatelským subjektům činil rozpočet po změnách na tento program 2,1 mld. Kč. Ve skutečnosti byly vyčerpány prostředky ve výši 1,9 mld. Kč, a to zejména na rozvoj konkurenceschopnosti naší podnikatelské sféry s důrazem na přímé propojení osy výzkum-vývoj-inovace.

Ekologické transfery

Ekologické transfery jsou poskytovány v souladu s § 32 odst. a) zákona č. 44/1998 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na metodiku finančních toků úhrady za vydobyté nerosty odváděly obvodní báňské úřady příslušné finanční prostředky rovným dílem přímo na příjmové účty kapitol MPO a MŽP. Na účet MPO byly v roce 2009 zaslány prostředky v celkové výši 81 mil. Kč, které byly návazně přes výdajový účet poukázány ve stejné výši především těmto podnikatelským subjektům: Palivový kombinát Ústí, s.p., Ústí nad Labem, ZUD, a.s., Zbůch a DIAMO, s.p., Stráž pod Ralskem. Přidělené finanční prostředky byly použity zejména k rekultivaci těžebních lokalit černého a hnědého uhlí a ropy.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Cílem tohoto programu, podporovaného z Evropského sociálního fondu, je prostřednictvím zvýšení kvalifikační úrovně, profesních dovedností a znalostí zaměstnanců a zaměstnavatelů přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů ve vybraných oblastech činností. Rozpočtovaná částka ve výši 38 mil. Kč nebyla čerpána, a to vzhledem ke komplikovanému schvalování projektů. Nevyčerpané prostředky byly převedeny do nároků a budou použity v roce 2010.

Transfery pro společnost Hyundai

V souladu s Investiční smlouvou uzavřenou dne 18.5.2006 mezi Českou republikou, Moravskoslezským krajem, Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest a společností Hyundai Motor Copany je této společnosti poskytována hmotná podpora ve výši 15 % z celkové výše předběžných nákladů. V roce 2009 společnost Hyundai nezažádala o hmotnou podporu na kapitálové investice a nevyužité prostředky ve výši 115 mil. Kč byly převedeny do nároků nespotřebovaných výdajů.

Rozpočtovaný objem neinvestičních transferů podnikatelským subjektům na rok 2009 v kapitole **Ministerstvo dopravy** ve výši 4,9 mld. Kč byl v průběhu roku upraven na částku 6,0 mld. Kč. Upravený rozpočet byl čerpán ve výši necelých **6,0 mld. Kč**, tj. na 99,8 %. Proti roku 2008 došlo k nárůstu výdajů o 1,2 mld. Kč, tj. o 24,5 %, jak je patrné z následující tabulky.

Tabulka č. 31

MINISTERSTVO DOPRAVY	v mil. Kč					
	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008
	1	schválený	po změnách	4	4:3	4:1
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům celkem	4 810	4 892	6 000	5 988	99,8	124,5
v tom:						
Úhrada ztráty ze závazku veřejné služby ve veřejné drážní osobní dopravě	4 035	4 077	3 998	3 998	100,0	99,1
Příspěvek na dopravní cestu nehrazený ze Státního fondu dopravní infrastruktury	200	400	1 460	1 460	100,0	730,0
Doprovodný sociální program	369	295	335	335	100,0	90,8
Transfery zbytkovým státním podnikům	1	3	1	1	100,0	100,0
Úhrada poplatků vybíraných za LPS poskytované ve vzdušném prostoru	75	98	85	85	100,0	113,3
Technická pomoc OP Doprava	6	19	19	7	36,8	116,7
Výzkum a vývoj	84		90	90	100,0	107,1
Rozvoj a modernizace vodních cest a přístavů (program 227 520)	40					
Úspory energie a využití alternativních paliv v resortu dopravy (prog. 227 030)	1		12	12	100,0	1 200,0

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům v kapitole Ministerstvo dopravy v roce 2009 zahrnovaly:

Úhrada ztráty ze závazku veřejné služby ve veřejné drážní osobní dopravě

Upravený rozpočet ve výši 4,0 mld. Kč byl vyčerpán v plné výši. Ministerstvo dopravy hradilo, v souladu s ustanovením § 39 odst. 1 písm. b) zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, závazek veřejné služby v drážní dopravě k zabezpečení dopravních potřeb státu. Závazek veřejné služby k zabezpečení dopravních potřeb státu byl uzavřen s dopravcem České dráhy, a.s.

Součástí ukazatele Úhrada ztráty ze závazku veřejné služby ve veřejné drážní osobní dopravě je úhrada ztráty vzniklé dopravci z uplatňování slev cen jízdného pro žáky a studenty při přepravách na vzdálenost větší než 81 km. Na úhradu této ztráty uvolnilo Ministerstvo dopravy částku ve výši 126 mil. Kč, která byla čerpána Českými drahami, a.s.

Příspěvek na dopravní cestu nehrazený ze Státního fondu dopravní infrastruktury

Příjemcem příspěvku na dopravní cestu nehrazeného ze Státního fondu dopravní infrastruktury je pouze státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Tímto příspěvkem je částečně vyrovnáván rozdíl mezi tržbami a náklady souvisejícími se správou a údržbou dopravní infrastruktury, které podle zákona č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, nelze financovat z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury. Upravený rozpočet v částce 1,5 mld. Kč byl plně vyčerpán.

Doprovodný sociální program

V rámci Doprovodného sociálního programu byly Ministerstvem dopravy rozpočtovány finanční prostředky pro České dráhy, a.s., České dráhy Cargo, a.s. a pro Správu železniční dopravní cesty, s.o. na poskytnutí příspěvku uvolňovaným zaměstnancům v celkové výši 335 mil. Kč, které byly v plné výši vyčerpány. Prostředky byly použity na výplatu transferů podle nařízení vlády č. 322/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky, výše a způsob poskytnutí příspěvku k řešení sociálních důsledků transformace státní organizace České dráhy u zaměstnanců uvolňovaných po 1. lednu 2003, a podle nařízení vlády č. 370/2007 Sb., o podmínkách, výši a způsobu poskytnutí příspěvku k řešení důsledků restrukturalizace akciové společnosti České dráhy a státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Nařízení vlády č. 370/2007 Sb. – ve vztahu k nařízení vlády č. 322/2002 Sb. - rozšířilo jak okruh příjemců transferů, tak i okruh důvodů, za které se uvolňovaným zaměstnancům příspěvky poskytují. V souvislosti s vyplacenými finančními prostředky bylo

v průběhu roku 2009 uvolněno u Českých drah 990 zaměstnanců, u ČD Cargo 632 zaměstnanců a u Správy železniční dopravní cesty 433 zaměstnanců. V závislosti na počtech uvolňovaných zaměstnanců byly transfery čerpány nejvíce u a.s. České dráhy (204 mil. Kč), u a.s. ČD Cargo (89 mil. Kč) a u s.o. SŽDC (42 mil. Kč).

Transfery zbytkovým státním podnikům

Transfery zbytkovým státním podnikům jsou poskytovány na jejich činnost. V roce 2009 transfer obdržel pouze zbytkový státní podnik Železniční stavitelství Praha, a to ve výši necelého 1 mil. Kč.

Úhrada poplatků vybíraných za letové provozní služby (LPS) poskytované ve vzdušném prostoru

V souladu s usnesením vlády ze dne 2.11.2005 č. 1404, k úhradě poplatků vybíraných za LPS poskytované ve vzdušném prostoru České republiky a nařízením Komise č. 1794/2006 ze dne 6.12.2006, kterým se stanoví společný systém poplatků za letové navigační služby, stát od roku 2008 hradí státnímu podniku Řízení letového provozu ČR náklady související s poskytováním letových služeb letům ve vzdušném prostoru České republiky osvobozeným od zpoplatnění. Pro rok 2009 byly úhrady rozpočtovány ve výši 85 mil. Kč a byly plně vyčerpány.

Technická pomoc Operačního programu Doprava

Prostředky Technické pomoci Operačního programu Doprava byly určeny na financování činností spojených s potřebou posílit a zefektivnit administrativní kapacitu, zvýšit absorpční schopnost, financovat aktivity podporující přípravu, zpracování analýz, podkladových studií a přípravu jednotlivých projektů předkládaných ke spolufinancování v rámci Operačního programu Doprava. Rozpočet byl stanoven ve výši 19 mil. Kč, vyčerpáno bylo 7 mil. Kč. Prostředky byly poskytnuty Správě železniční dopravní cesty, s.o.

Výzkum a vývoj

V oblasti výzkumu a vývoje byl podnikatelským subjektům stanoven upravený rozpočet na částku 91 mil. Kč a prostředky byly vyčerpány v plné výši.

Úspory energie a využití alternativních paliv v resortu dopravy

Z prostředků programu Úspory energie a využití alternativních paliv v resortu dopravy byly hrazeny neinvestiční náklady spojené s využitím ekologické vodíkové technologie v dopravě. Prostředky ve výši 12 mil. Kč byly transferovány akciové společnosti Ústav jaderného výzkumu Řež.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly v roce 2009 poskytnuty neinvestiční transfery podnikatelským subjektům v celkovém objemu **3,3 mld. Kč**, tj. 74,2 % upraveného rozpočtu, při meziročním poklesu o 139 mil. Kč (o 4,0 %). Největší část prostředků byla vynaložena na transfery poskytované podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v rámci aktivní politiky zaměstnanosti (2,9 mld. Kč), na transfery související se správou v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti (300 mil. Kč) a na transfery v oblasti sociální péče poskytované zdravotnickými zařízeními ústavní péče, domovy pro osoby se zdravotním postižením, pro seniory apod. (105 mil. Kč). V rámci aktivní politiky zaměstnanosti tvořila hlavní objem transferů podpora vytváření společensky účelných pracovních míst (889 mil. Kč), zaměstnávání zdravotně postižených občanů, podpora veřejně prospěšných prací a ostatní podpora zaměstnanosti. Prostředky byly podnikatelským subjektům poskytovány především jako investiční pobídky podle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, a v souladu s Rámcovými programy pro podporu technologických center a center strategických služeb a Programem pro podporu tvorby nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností schválených příslušnými usneseními vlády. Na investiční pobídky bylo v roce 2009 vynaloženo celkem 1,0 mld. Kč, což proti roku 2008 představovalo snížení o 0,7 mld. Kč. Kromě transferů v rámci aktivní politiky zaměstnanosti byly podnikatelským subjektům poskytnuty transfery na projekty výzkumu v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti (4 mil. Kč).

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** bylo na neinvestiční transfery podnikatelským subjektům rozpočtováno 1,4 mld. Kč. Rozpočtovými opatřeními byl rozpočet zvýšen o 2,7 mld. Kč na 4,1 mld. Kč, což bylo ovlivněno převodem částky 2,0 mld. Kč z kapitoly Všeobecná pokladní správa s určením na transfer pro Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., navýšením programového financování vodního hospodářství o převody z kapitoly OSFA a kapitoly Státní dluh a přesunem prostředků výzkumu a vývoje pro podnikatelské subjekty a dalšími rozpočtovými

přesuny v rámci ukazatelů kapitoly. **Vynaloženo** bylo celkem **2,9 mld. Kč**, tj. 69,9 % rozpočtu po změnách, při meziročním nárůstu výdajů o 1,1 mld. Kč.

Neinvestiční podpory transferované podnikatelským subjektům byly v roce 2009 rozpočtovány a čerpány takto:

Tabulka č. 32

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	v mil Kč					
	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	4:3	4:1
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům celkem	1 732	1 370	4 080	2 852	69,9	164,7
v tom:						
Podpora agrokomplexu celkem	971	1 100	3 058	1 834	60,0	188,9
Podpora lesního hospodářství	15	10	15	13	86,7	86,7
Podpora vodního hospodářství	653	260	911	909	99,8	139,2
Zemědělský výzkum a vývoj	93		96	96	100,0	103,2

Ve prospěch podnikatelských subjektů působících v agrokomplexu bylo Ministerstvem zemědělství transferováno celkem 1,8 mld. Kč a prostředky byly poskytnuty jako podpůrné programy, resp. programy dle nařízení vlády č. 505/2000 Sb., k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, resp. programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí. Značná část prostředků byla transferována vybraným podnikatelským subjektům ve vlastnictví státu - PGRLF a Vinařskému fondu (986 mil. Kč). Ve prospěch vodního hospodářství bylo poskytnuto 909 mil. Kč, a to především na činnosti související s vodními díly v zemědělské krajině a úpravami vodohospodářsky významných a vodárenských toků. Na zemědělský výzkum a vývoj bylo vyčerpáno 96 mil. Kč.

V kapitole Všeobecná pokladní správa (VPS) byl u transferů podnikatelským subjektům (seskupení položek 521) schválený rozpočet 4,3 mld. Kč zvýšen o 0,4 mld. Kč, tj. na 4,7 mld. Kč, když zvýšení vyplynulo z usnesení vlády č. 1214/2009, na základě kterého byly poskytnuty transfery do pojistných fondů EGAP, a.s., a z nového úkolu souvisejícího se zabezpečením pilotního provozu systému elektronických daňových dokladů. V sledovaném roce bylo formou transferů poskytnuto celkem **4,3 mld. Kč**, což proti roku 2008 představovalo snížení o 296 mil. Kč, tj. o 6,5 %.

Přehled schváleného rozpočtu, jeho změn a čerpání je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 33

VŠEOBECNÁ POKLADNÍ SPRÁVA	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	v mil. Kč	
		schválený	po změnách		Plnění v %	Index 2009/2008
	1	2	3	4	4:3	4:1
Neinvestiční transfery po podnikatelským subjektům celkem	4 565	4 264	4 749	4 269	89,9	93,5
v tom:						
Transfery na podporu exportu - ČEB, a. s.	252	471	471	471	100,0	186,9
Dopady embarga	7	10	10	5	50,0	71,4
Realizace státních záruk za úvěry přijaté ČMZRB na financování infrastruktury - splátky jistiny, úroky	2 954	2 853	2 853	2 744	96,2	92,9
Ztráta společnosti MUFIS, a. s.	24	30	30	20	66,7	83,3
Investiční pobídky - transfery na daňovou povinnost	228	900	680	324	47,6	142,1
VRR-transfery do pojistných fondů EGAP, a.s. (usnesení vlády č. 1214/2009)			700	700	100,0	
Pořízení a provozování majetku k zabezpečení pilotního provozu systému elektronických zjednodušených daňových dokladů			5	5	100,0	
Garanční fond obchodníků s cennými papíry	800					
VRR-transfery PGRLF na krytí podpor podnikatelským subjektům v zemědělství (usn.vl.č. 1627/2008)	300					

Nejvíce prostředků bylo uvolněno na program „Realizace státních záruk za úvěry přijaté ČMZRB na financování infrastruktury“. Na úroky a splátky úvěrů od EIB bylo vynaloženo **2,7 mld. Kč**. V této položce jsou evidovány platby garantovaných úvěrů, poskytnutých Evropskou investiční bankou na financování infrastrukturálních programů, jejichž finančním manažerem je ČMZRB. Rozpočtovaná částka nebyla plně vyčerpána, úspory ve výši 109 mil. Kč bylo dosaženo vlivem pohyblivých úrokových sazeb a kurzových rozdílů.

Transfery na podporu exportu – Česká exportní banka, a.s. - této bance byly poskytnuty transfery na ztrátu z provozování podpořeného financování celkem ve výši **471 mil. Kč** (vyrovnání ztráty za 4. čtvrtletí roku 2008 a za období leden až září 2009), čímž byly rozpočtované prostředky plně vyčerpány. Na objemu transferů se podílela zejména ztráta vzniklá z čistých úrokových výnosů, kdy výnosy z poskytnutých úvěrů a výnosy z držby cenných papírů, mezibankovních obchodů a vnitrobankovních výpůjček nepokrývaly náklady vynaložené na získání zdrojů na mezibankovním a zejména kapitálovém trhu. Celková ztráta byla ovlivněna rovněž vývojem devizového kurzu mezi CZK, USD a EUR. Rozsah a intenzita státní podpory exportu vychází z podmínek stanovených zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů, na základě kterého jsou zajišťovány všechny formy pojišťovacích produktů a podpořeného financování českého exportu.

Investiční pobídky – transfery na daňovou povinnost - byly v roce 2009 čerpány ve výši **324 mil. Kč**, což je o 356 mil. Kč méně než činil rozpočet po změnách a o 576 mil. Kč méně oproti schváleného rozpočtu. Účelové transfery byly poskytnuty celkem 8 společnostem. Sedm společností získalo investiční pobídky za vybudování nové výroby (až 10-leté poskytování účelových transferů) a jedna společnost získala investiční pobídky za vybudování expertního centra na obsluhu

informačních systémů (rovněž až 10-leté poskytování účelových transferů). Nižší čerpání rozpočtových prostředků v 2009 bylo způsobeno hospodářskými výsledky společností za předcházející zdaňovací období. Úspora je rovněž ovlivněna tím, že dalších osm společností nedosáhlo v příslušném zdaňovacím období zisku (z toho šest společností již čerpalo investiční pobídky v předcházejícím období), ačkoli splňovaly v roce 2009 ostatní podmínky pro poskytnutí prostředků. Část úspor ve výši 220 mil. Kč byla využita k pokrytí výdajů nezabezpečených ve státním rozpočtu.

Ztráta společnosti MUFIS, a.s. – byla realizována ve výši **20 mil. Kč**, tj. proti schválenému státnímu rozpočtu byla o 10 mil. Kč nižší. Poskytnutý transfer představoval prostředky na úhradu úroků z půjčky Státnímu fondu životního prostředí, které byly oproti schváleného rozpočtu o 10 mil. Kč nižší. Samotné hospodaření a.s. MUFIS neskončilo ztrátou.

Dopady embarga - v roce 2009 bylo uhrazeno celkem **5 mil. Kč** společnosti Omnipol, a.s. z důvodu kompenzace zaplacených úroků z bankovních úvěrů na krytí nedobytných iráckých pohledávek s prošlou lhůtou splatnosti. Nižší čerpání oproti rozpočtu bylo způsobeno nižšími úrokovými sazbami v roce 2009.

Transfery do pojistných fondů EGAP, a.s. v částce **700 mil. Kč** byly uvolněny z vládní rozpočtové rezervy na základě usnesení vlády ze dne 21. září 2009 č. 1214, kterým vláda schválila posílení kapitálu Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. v souvislosti s realizací opatření Národního protikrizového plánu.

Výše uvedených pět kapitol se na celkových neinvestičních transferech podnikatelským subjektům **podílelo 94,5 %**, na ostatní kapitoly připadly menší částky.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty v celkové výši 1 802 mil. Kč. V průběhu roku byl rozpočet upraven na 1 800 mil. Kč, ale prostředky **čerpány nebyly**. Nečerpání způsobily nerealizované výdaje na návratnou finanční výpomoc související s plynárenskými vybranými investičními akcemi (VIA) na území Ruské federace (1,8 mld. Kč). Rozpočtované výdaje vycházely z předpokladu dosažení dohody s příslušnými státními orgány Ruské federace o úhradě daňových povinností českého subjektu, který podle tzv. Jamburgských dohod na území Ruské federace realizoval výstavbu pro plynárenský průmysl včetně navazující infrastruktury a občanské vybavenosti. Výdaje byly vázány na vyčíslení celkových daňových nedoplatků ruskou stranou a odsouhlasení mechanismu jejich úhrady včetně recipročních dodávek

zemního plynu do ČR (protože Jamburská dohoda z roku 1985 nepočítala s daňovými povinnostmi, měly být podle předběžných jednání příslušné daně uhrazeny českou stranou tak, jak to vyžaduje konvence o zamezení dvojího zdanění a jejich hodnota zahrnuta do zadluženosti Ruské federace a následně uhrazena dodávkami zemního plynu). K tomuto vyčíslení daňových nedoplatků a dosažení výše uvedené dohody nedošlo, a proto nebyl výše uvedený výdaj ani v roce 2009 realizován (totéž platí i pro oblast příjmů, kde byla z titulu příjmu z návratné finanční výpomoci týkající se plynárenských VIA budovaných na území Ruské federace rozpočtována stejná částka 1,8 mld. Kč).

2.3. Výdaje na veřejnou spotřebu

Tato skupina výdajů zahrnuje zejména následující oblasti:

2.3.1. Výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci včetně pojistného, rozpočtované v organizačních složkách státu, tvoří významnou součást veřejné spotřeby. Zákon o státním rozpočtu stanovil pro rok 2009 jejich výši v celkovém objemu 102,7 mld. Kč.

V rozpočtované částce byly zahrnuty výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné organizačních složek státu, tj. subjektů, u nichž jsou výdělková úroveň a počty zaměstnanců regulovány vládou. Nebyly v ní zahrnuty výdaje zdravotnických zařízení, jejichž financování je napojeno na síť zdravotních pojišťoven, ani výdaje organizací, které své zaměstnance odměňují podle platových předpisů platných pro zaměstnavatele v podnikatelské sféře. V uvedené částce proto nebyly zahrnuty ani prostředky na platy zaměstnanců vysokých, církevních a soukromých škol.

Rozpočtovaný objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci pro rok 2009 vycházel z parametrů schváleného střednědobého rozpočtového výhledu pro rok 2009 až 2010 a byl ovlivněn více faktory. Šlo především o 1,5 procentní plošný růst platů a ostatních plateb za provedenou práci u všech organizačních složek státu (i příspěvkových organizací). Do rozpočtu byly zahrnuty prostředky na platy ústavních činitelů, soudců, státních zástupců a dalších obdobných funkcí ve výši nároku pro rok 2008. Rovněž byly zapracovány dopady schválených rozpočtových opatření s charakterem trvalých vlivů, které přešly do základny pro stanovení platů a ostatních plateb za provedenou práci (ostatních osobních nákladů) a resorty

požadované převody v rámci ostatních běžných výdajů. Do rozpočtu byly mimo podílu ze státního rozpočtu zahrnuty rovněž prostředky na odměňování pro projekty a programy včetně technické asistence spolufinancované ze zvýšených příjmů z rozpočtu Evropské unie a prostředky pro realizaci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Z regulace zaměstnanosti byly vyčleněny objemy prostředků na financování globálních grantů operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, včetně souvisejících počtů zaměstnanců podle usnesení vlády č. 1251 ze dne 8. října 2008. Do rozpočtu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci pro rok 2009 se promítly i změny vyplývající z právních předpisů, realizované ve formě rozpočtových opatření s dopady do roku 2009, dále čerpání prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa a obdobná opatření z roku 2008 na vrub ostatních běžných výdajů, projektovaná na rok 2009 a v neposlední řadě priority promítnuté do rozpočtu z rozhodnutí vlády a Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky jakož i resortní priority promítnuté do rozpočtu rozhodnutím správců kapitol v rámci rozpočtových limitů.

Uvedené a další vlivy jsou podrobně rozebrány v kapitole „Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře“.

Povinné pojistné placené zaměstnavatelem, tj. pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění, bylo rozpočtováno v návaznosti na plánované výši prostředků na platy.

Rozpočet na rok 2009, schválený zákonem č. 475/2008 Sb., předpokládal růst výdajů na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné celkem proti upravenému rozpočtu roku 2008 o 5,3 %, resp. proti skutečnosti 2008 o 5,5 %, upravený rozpočet roku 2009 proti skutečnosti roku 2008 pak růst o 4,3 %. **Celkem bylo čerpáno 100,2 mld. Kč** při meziročním růstu o 2,9 % (o 2,8 mld. Kč), tj. ve vztahu k rozpočtu po změnách bylo dosaženo úspory výdajů ve výši 1,4 mld. Kč (plnění rozpočtu na 98,6 %). Podíl těchto výdajů na celkových běžných výdajích státního rozpočtu se meziročně snížil na 9,7 %, tj. o 0,3 procentního bodu.

Souhrnné údaje o rozpočtu, jeho změnách a čerpání jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 34

v mil. Kč

VÝDAJE NA PLATY, OSTATNÍ PLATBY ZA PROVEDENOU PRÁCI A POJISTNÉ	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Rozdíl	Index 2009/2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4-3)	7=(4:1)
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné celkem	97 390	102 727	101 599	100 202	98,6	-1 397	102,9
v tom:							
- platy	67 107	71 087	70 247	69 508	98,9	-739	103,6
- ostatní platby za provedenou práci	5 479	5 952	5 990	5 764	96,2	-226	105,2
- povinné pojistné placené zaměstnavatelem	24 783	25 663	25 348	24 916	98,3	-432	100,5
- odměny za užití duševního vlastnictví	8	9	6	6	100,0	0	75,0
- mzdové náhrady	13	16	8	8	100,0	0	61,5

Na platy a na ostatní platby za provedenou práci bylo v roce 2009 vynaloženo celkem **75,3 mld. Kč**, tj. o 965 mil. Kč méně, než počítal rozpočet po změnách. Z toho **platy dosáhly 69,5 mld. Kč** (98,9 % rozpočtu po změnách) při meziročním růstu o 2,4 mld. Kč, tj. o 3,6 %. Schválený rozpočet výdajů na platy předpokládal proti skutečnosti roku 2008 zvýšení o 5,9 %, upravený rozpočet pak o 4,7 %. **Ostatní platby za provedenou práci činily 5,8 mld. Kč** (96,2 % rozpočtu po změnách) při meziročním růstu o 287 mil. Kč, tj. o 5,2 %. V meziročním zvýšení ostatních plateb se výrazněji promítlo zvýšení prostředků na úpravu příplatku vojákům za službu v zahraničních misích, v menší míře též realizace předsednictví v Radě Evropské unie.

Výdaje na **povinné pojistné placené zaměstnavatelem dosáhly 24,9 mld. Kč**, tj. 98,3 % rozpočtu po změnách. Meziročně se zvýšily o 133 mil. Kč, tj. o 0,5 %.

2.3.2. Neinvestiční nákupy a související výdaje

Neinvestiční nákupy a související výdaje představují základní výdaje organizačních složek státu jako jsou nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb pošt, telekomunikací, bankovních institucí, výdaje na opravy a udržování, cestovné a související výdaje. Jsou zde zahrnuty i úroky a ostatní finanční výdaje a výdaje na realizaci záruk.

Schválený rozpočet této skupiny výdajů ve výši 137,4 mld. Kč byl rozpočtovými opatřeními, realizovanými v průběhu roku, **snížen** v souhrnu o 1,7 mld. Kč **na 135,7 mld. Kč**, když k pohybu došlo u všech položek – snížení se týkalo především nákupu služeb (o 1,6 mld. Kč) a výdajů souvisejících s neinvestičními nákupy (o 925 mil. Kč). Zvýšení bylo provedeno především u výdajů na nákup materiálu (o 510 mil. Kč), u výdajů na „ostatní nákupy“ (o 253 mil. Kč), úroky a ostatní finanční výdaje (o 124 mil. Kč).

Schválený rozpočet, jeho změny a čerpání neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů, vč. porovnání s předchozím rokem, jsou zřejmé z následujícího přehledu:

Tabulka č. 35

v mil. Kč

NEINVESTIČNÍ NÁKUPY A SOUVISEJÍCÍ VÝDAJE	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Rozdíl	Index 2009/2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4-3)	7=(4:1)
Neinvestiční nákupy a související výdaje celkem	119 591	137 417	135 717	125 836	92,7	-9 881	105,2
v tom:							
- nákup materiálu	11 058	10 876	11 386	10 724	94,2	-662	97,0
- úroky a ostatní finanční výdaje	44 768	55 238	55 362	53 098	95,9	-2 264	118,6
- nákup vody, paliv a energie	5 946	6 027	5 967	6 157	103,2	190	103,5
- nákup služeb	32 114	38 435	36 830	33 261	90,3	-3 569	103,6
- ostatní nákupy	10 492	10 775	11 028	11 064	100,3	36	105,5
z toho: opravy a udržování	7 517	7 441	7 486	7 747	103,5	261	103,1
cestovné	1 494	1 704	1 678	1 528	91,1	-150	102,3
- poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	3 241	5 178	5 181	3 008	58,1	-2 173	92,8
- související výdaje	11 972	10 888	9 963	8 524	85,6	-1 439	71,2

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje dosáhly v roce 2009 celkové výše **125,8 mld. Kč** a byly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 9,9 mld. Kč, tj. o 5,2 %. Úspory rozpočtu bylo dosaženo téměř u všech položek, nejvíce u nákupu služeb (3,6 mld. Kč), u položky „úroky a ostatní finanční výdaje“ (2,3 mld. Kč), u položky „poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry“ (o 2,2 mld. Kč), u výdajů souvisejících s neinvestičními nákupy (o 1,4 mld. Kč) a u nákupu materiálu (o 662 mil. Kč). Na druhé straně rozpočet byl překročen nejvíce u výdajů na nákup vody, paliv a energie (o 190 mil. Kč). Meziročně neinvestiční nákupy a související výdaje vzrostly celkem o 6,2 mld. Kč, tj. o 5,2 %, což bylo ovlivněno především nárůstem výdajů na obsluhu státního dluhu (o 8,3 mld. Kč, tj. o 18,6 %). Podíl neinvestičních nákupů na celkových běžných výdajích státního rozpočtu dosáhl 12,2 % a proti roku 2008 tak zůstal na stejné úrovni.

Výdaje na nákup materiálu ve výši **10,7 mld. Kč** byly splněny na 94,2 % rozpočtu po změnách (úspora 662 mil. Kč) při meziročním poklesu o 334 mil. Kč (o 3,0 %). Tyto výdaje zabezpečují především vlastní činnost organizačních složek státu a patří sem takové položky jako např. výdaje na drobný hmotný dlouhodobý majetek, na léky a zdravotnický materiál, na potraviny, prádlo, oděv a obuv, na knihy, učební pomůcky, tisk a další položky. Podíl těchto výdajů na celkových běžných výdajích státního rozpočtu se meziročně snížil – z 1,13 % v roce 2008 na 1,04 % v roce 2009.

Úroky a ostatní finanční výdaje dosáhly výše **53,1 mld. Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 2,3 mld. Kč, tj. o 4,1 %. Proti roku 2008 vzrostly o 8,3 mld. Kč, tj. o 18,6 %. Rozhodující objem těchto výdajů představují výdaje na obsluhu státního dluhu, které jsou financovány prostřednictvím kapitoly Státní dluh a komentovány samostatně v sešitu E státního závěrečného účtu.

Výdaje na nákup vody, paliv a energie dosáhly celkem **6,2 mld. Kč** a byly tak o 190 mil. Kč vyšší než upravený rozpočet, tj. o 3,2 %. Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšily o 211 mil. Kč, tj. o 3,5 %, když nejvíce vzrostly výdaje na elektrickou energii (o 289 mil. Kč, tj. o 16,4 %) a na studenou vodu (o 23 mil. Kč, tj. o 5,2 %). Meziroční pokles byl zaznamenán u výdajů na plyn (o 49 mil. Kč, tj. o 5,3 %) a v menší míře též u výdajů na teplo a pevná a ostatní paliva.

Výdaje na nákup služeb činily **33,3 mld. Kč** a upravený rozpočet byl splněn na 90,3 %, tj. úspora dosáhla 3,6 mld. Kč. Meziročně tyto výdaje vzrostly o 1,1 mld. Kč, tj. o 3,6 %. Nejvyšší zvýšení zaznamenaly výdaje „nákup ostatních služeb“ (o 1,5 mld. Kč, tj. o 7,3 % při celkovém čerpání v částce 21,5 mld. Kč); mezi „ostatní služby“ patří např. úhrady zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky osob nastupujících do ústavů sociální péče a za služby poskytované zdravotnickým nebo jiným specializovaným zařízením za zdravotní prohlídky dané zvláštním předpisem, příspěvek na stravování zaměstnanců v zařízení jiné organizace, nákup stravenek ve veřejném stravování apod. Meziročně vyšší byly i výdaje na nájemné (o 189 mil. Kč, tj. o 4,7 %) na školící a vzdělávací služby (o 29 mil. Kč, tj. o 3,0 %). Na druhé straně poklesly především výdaje na konzultační, poradenské a právní služby (o 206 mil. Kč, tj. o 14,5 %), na služby telekomunikací a radiokomunikací (o 128 mil. Kč, tj. o 4,6 %), na služby pošt (o 83 mil. Kč, tj. o 4,3 %), na služby zpracování dat (o 71 mil. Kč, tj. o 28,7 %) a na služby peněžních ústavů (o 41 mil. Kč, tj. o 5,9 %).

Výdaje na ostatní nákupy dosáhly **11,1 mld. Kč** a byly tak plněny mírně nad úrovní upraveného rozpočtu (o 36 mil. Kč, tj. o 0,3 % více), meziročně vzrostly o 253 mil. Kč, tj. o 5,5 %. Z celkového objemu výdajů na ostatní nákupy připadlo nejvíce na výdaje na opravy a udržování, a to 7,7 mld. Kč (plnění na 103,5 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 230 mil. Kč, tj. o 3,1 %) a na cestovné (tuzemské i zahraniční), na které bylo vynaloženo celkem 1,5 mld. Kč, tj. o 34 mil. Kč (o 2,3 %) více než v předchozím roce. Dále sem patří výdaje na ostatní nákupy jinde nezařazené, kterými jsou např. příspěvek na ošacení, náhrady chovatelům služebních psů, platby dálničních známek a poplatků, příspěvek na zkvalitnění stravy vlastním zaměstnancům, výdaje na programové vybavení apod.

Poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry byly v roce 2009 realizovány ve výši **3,0 mld. Kč**, když téměř celou částku představovaly **výdaje na**

realizaci záruk. Z titulu poskytnutých státních záruk byly ze státního rozpočtu provedeny především platby za úvěry poskytnuté ve prospěch státní organizace Správa železniční dopravní cesty – celkem v částce 2,7 mld. Kč. Jednalo se o splátky úroků a jistin garantovaných úvěrů (standardních i nestandardních) poskytnutých v minulých letech. Dále byla provedena úhrada závazků s.o. Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb. Jednalo se o splátku úrokového kuponu z emitovaných dluhopisů, jejichž manažérem je Komerční banka, a.s. Kromě výše uvedených plateb byla realizována záruka ve prospěch České národní banky za IPB ve výši 15 mil. Kč. Celkový nevyčerpaný zůstatek rozpočtované položky určené na státní záruky představoval 2,0 mld. Kč (plnění na 58,1 %), když hlavním důvodem nečerpání byly nízké úhrady v případě státní záruky ve prospěch ČNB za dopady z kauzy IPB vyplývající ze „Smlouvy o slibu odškodnění“ mezi ČNB a MF z roku 2000. Plnění se řídí vydanou Státní zárukou ze dne 23. června 2000 a Dohodou o plnění Státní záruky z téhož dne, kde minimální roční částka je stanovena ve výši 2 mld. Kč. Z důvodu pomalého soudního projednávání případů podléhajících podmínkám záruky a nemožnosti odhadnout jejich výsledek co do výše i času, bylo plnění v roce 2009 pouze ve výši necelého procenta ze smluvního limitu roční úhrady. Meziročně celkové výdaje na realizaci záruk poklesly proti roku 2008 o 233 mil. Kč, tj. o 7,2 %. Podrobný komentář k výdajům souvisejícím se státem jištěnými závazky je uveden v sešitu D státního závěrečného účtu, části „Přehled o stavu a vývoji státních záruk“.

Výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly v roce 2009 výše **8,5 mld. Kč**, splněny byly na 85,6 % upraveného rozpočtu (úspora 1,4 mld. Kč) a meziročně klesly o 3,4 mld. Kč, tj. o 28,8 %. Meziroční pokles ovlivnila především vyšší základna v předchozím roce 2008, která souvisela s mimořádnou sankční platbou vyplývající z rozhodnutí v arbitrážním sporu se společností Nomura ve výši 3,6 mld. Kč. Bez této platby by výdaje související s neinvestičními nákupy meziročně vzrostly o 1,8 %. Úspory rozpočtu bylo dosaženo především nečerpáním položky „Odškodnění obětem trestné činnosti, škody způsobené při výkonu veřejné moci, soudní spory z titulu ochrany osobnosti a ostatní náhrady“ (rozpočtované v kapitole VPS ve výši 1,0 mld. Kč). Objemově nejvýznamnější položku představovaly poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady, které byly čerpány ve výši 5,1 mld. Kč, což bylo téměř stejně jako v předchozím roce. Za příspěvky a náhrady tohoto druhu se považují např. úhrady advokátům a notářům zastupujícím klienty ex offo, náhrady za náklady soudního řízení, náhrady za pracovní úrazy a bolestné, příspěvky poslaneckým a senátorským klubům apod. Náhrady a příspěvky související s výkonem ústavní funkce a funkce soudce (poskytované podle § 5 zákona č. 236/1995 Sb.) dosáhly 313 mil. Kč (zhruba stejně jako v roce 2008) a náhrady

zvýšených nákladů spojených s výkonem funkce v zahraničí 1,9 mld. Kč (nárůst o 208 mil. Kč); tyto náhrady se vyplácejí pracovníkům zastupitelských úřadů a stálých misí a jejich rodinných příslušníkům (§ 3 nařízení vlády č. 62/1994 Sb.).

2.3.3. Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím

Schválený státní rozpočet neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím na rok 2009 (7,7 mld. Kč) počítal s jejich meziročním růstem o 27,0 % (o 1,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 ale s poklesem o 23,6 % (o 2,4 mld. Kč). V průběhu roku byl rozpočet navýšen u většiny dotčených kapitol celkem o 3,1 mld. Kč, z toho nejvíce u kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí téměř o 1,3 mld. Kč. **Čerpáno bylo 9,7 mld. Kč**, tj. 89,1 % rozpočtu po změnách (úspora 662,4 mil. Kč), při meziročním poklesu o 4,3 % (o 432,6 mil. Kč).

Čerpání neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 36

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY NEZISKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	v mil. Kč						
	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v % 5=(4:3)	Index 2009/2008 6=(4:1)	Rozdíl 2009-2008 7=(4-1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4		6=(4:1)	7=(4-1)
Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím celkem	10 119	7 735	10 876	9 687	89,1	95,7	-432
v tom							
- obecně prospěšným společnostem	862	554	1 013	831	82,0	96,4	-31
- občanským sdružením	4 401	3 302	4 364	4 109	94,2	93,4	-292
- církvím a náboženským společnostem	3 762	3 180	3 611	3 730	103,3	99,1	-32
- politickým stranám a hnutím	494	642	1 212	554	45,7	112,1	60
- společenstvím vlastníků jednotek	12	0	11	7	63,6	58,3	-5
- ostatním neziskovým apod. organizacím	589	58	664	455	68,5	77,2	-134

Neinvestiční transfery obecně prospěšným společnostem

Neinvestiční transfery obecně prospěšným organizacím dosáhly **831,3 mil. Kč**, tj. 82,0 % rozpočtu po změnách, resp. schváleného rozpočtu navýšeného o 459,9 mil. Kč. Meziročně se tyto transfery snížily o 3,5 % (o 30,3 mil. Kč).

Z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** bylo uvolněno **435,9 mil. Kč**, z toho na služby sociální péče 190,1 mil. Kč, na služby sociální prevence 94,7 mil. Kč, na aktivní politiku zaměstnanosti 35,8 mil. Kč, na projekty výzkumu a vývoje 3,1 mil. Kč, na dotace pro rodinu 6,7 mil. Kč, na sociální poradenství 17,9 mil. Kč, na sociální rehabilitace a na ostatní sociální péči a pomoc 27,7 mil. Kč, na podporu

integrace cizinců 280 tis. Kč. Na financování společných programů ČR a EU bylo poskytnuto 59,6 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** vyplatila z celkových **114,3 mil. Kč** dotaci Horské službě ve výši 111,2 mil. Kč, Vzdělávacímu a komunitnímu centru Integraf Vsetín 650 tis. Kč, WD-výzkum pro řešení regionálních disparit 1,7 mil. Kč a zbývající část byla poskytnuta na výzkum a vývoj a v rámci společných programů ČR a EU.

Ministerstvo kultury uvolnilo obecně prospěšnými společnostmi **76,9 mil. Kč** – největší objem prostředků byl poskytnut na kulturní aktivity a na Program státní podpory profesionálních divadel, stálých symfonických orchestrů a pěveckých sborů.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytlo obecně prospěšným společnostem celkem **53,5 mil. Kč**, z toho na vybrané projekty výzkumu a vývoje (27,0 mil. Kč), na vybrané projekty OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (16,2 mil. Kč). V oblasti využití volného času dětí byly poskytnuty dotace ve výši 1,4 mil. Kč, na projekty vzdělávacích akcí k integraci Romů 848 tis. Kč, na projekty protidrogové prevence 205 tis. Kč. V rámci zahraniční rozvojové pomoci byly uvolněny prostředky ve výši 1,5 mil. Kč, na podporu integrace cizinců 558 tis. Kč, na projekty v rámci Programu podpory vzdělávání národnostních menšin a multikulturní výchovy 2,8 mil. Kč.

Ministerstvo zahraničních věcí uvolnilo celkem **64,6 mil. Kč** převážně v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce (36,4 mil. Kč), humanitární pomoci (9,2 mil. Kč), transformační pomoci a zahraniční služby (16,7 mil. Kč), atd.

Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** vyplatila obecně prospěšným společnostem **20,3 mil. Kč**, z toho na podporu šesti projektů výzkumu a vývoje 13,9 mil. Kč, na program Podpora udržitelného využívání zdrojů energie 3,7 mil. Kč, na příspěvek na ZOO Chleby 227 tis. Kč a na další projekty realizované v rámci Hlavních oblastí státní dotační politiky 2,3 mil. Kč, atd.

Kapitola **Úřad vlády** poskytla obecně prospěšným společnostem **21,7 mil. Kč**, z toho na protidrogovou politiku připadlo 17,7 mil. Kč, na prevenci sociálního vyloučení a komunitní práce 1,6 mil. Kč, na koncepci informování o evropských záležitostech 1,7 mil. Kč a na kampaň proti rasismu 541 tis. Kč.

Ministerstvo zdravotnictví poskytlo celkem **10,7 mil. Kč**, z toho na Program vyrovnaných příležitostí pro zdravotně postižené 9,0 mil. Kč, na protidrogovou problematiku téměř 1,2 mil. Kč, na Národní program zdraví 300 tis. Kč, atd.

Další kapitoly, které převedly neinvestiční prostředky obecně prospěšným společnostem, byly např. Všeobecná pokladní správa 6,3 mil. Kč, Ministerstvo vnitra

8,4 mil. Kč, Grantová agentura ČR 6,8 mil. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu 5,6 mil. Kč, Ministerstvo zemědělství 2,9 mil. Kč, Ministerstvo dopravy 2,6 mil. Kč, atd.

Neinvestiční transfery občanským sdružením

Transfery občanským sdružením dosáhly v roce 2009 celkem **4 108,6 mil. Kč**, tj. 42,4 % neinvestičních výdajů neziskovým a podobným organizacím. Plněno bylo na 94,1 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 6,6 % (o 292,6 mil. Kč).

Tabulka č. 37

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY OBČANSKÝM SDRUŽENÍM	v mil. Kč						
	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4:1)	7=(4-1)
Transfery občanským sdružením celkem	4 401	3 302	4 364	4 109	94,2	93,4	-292
z toho:							
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1 744	1 212	1 725	1 521	88,2	87,2	-223
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1 357	1 089	1 375	1 335	97,1	98,4	-22
Ministerstvo kultury	218	224	180	187	103,9	85,8	-31
Ministerstvo zdravotnictví	139	115	125	123	98,4	88,5	-16
Úřad vlády ČR	115	97	120	120	100,0	104,3	5
Ministerstvo zahraničních věcí	51	16	74	71	95,9	139,2	20
Ministerstvo vnitra	66	46	64	68	106,3	103,0	2
Ministerstvo životního prostředí	97	39	55	56	101,8	57,7	-41
Ministerstvo zemědělství	44	48	47	49	104,3	111,4	5
Ministerstvo pro místní rozvoj	55	20	46	19	41,3	34,5	-36
Ministerstvo průmyslu a obchodu	31	34	22	22	100,0	71,0	-9
Ministerstvo dopravy	11	11	12	12	100,0	109,1	1
Všeobecná pokladní správa	455	344	505	500	99,0	109,9	45

Z celku nejvíce přijala občanská sdružení od kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí 1 521,5 mil. Kč**, z toho na služby sociální péče připadlo 398,7 mil. Kč, na služby sociální prevence 442,2 mil. Kč, výdaje aktivní politiky zaměstnanosti činily 156,6 mil. Kč, na sociální poradenství bylo poskytnuto 149,7 mil. Kč, na sociální rehabilitace a ostatní sociální pomoc a péči 105,8 mil. Kč, na dotace pro rodinu 93,5 mil. Kč, na podporu integrace cizinců 5,8 mil. Kč. Výdaje na společné programy EU a ČR dosáhly 169,1 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** uvolnila občanským sdružením celkem **1 334,7 mil. Kč**. Z celku 75,0 % představovaly dotace na sportovní reprezentaci (707,7 mil. Kč mj. pro 96 sportovních svazů, pro 7 občanských sdružení zajišťujících reprezentaci univerzitního a akademického technického sportu, zdravotně postižených sportovců, České obci sokolské a Českému olympijskému výboru) a tělovýchovnou činnost (293,2 mil. Kč). V oblasti využití volného času dětí byly poskytnuty dotace ve výši 164,4 mil. Kč, na projekty programu prevence kriminality 1,1 mil. Kč a na projekty protidrogové politiky 2,6 mil. Kč. Na podporu úspěšných projektů výzkumu a vývoje bylo určeno 39,3 mil. Kč pro 12 občanských sdružení. V rámci projektů OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo na výzkum

a vývoj vydáno 3,7 mil. Kč (mimo výzkum a vývoj potom 97,0 mil. Kč), Programu podpory vzdělávání národnostních menšin a multikulturní výchovy bylo poskytnuto 7,0 mil. Kč, Programu integrace romské komunity 9,6 mil. Kč a na projekty podpory integrace cizinců 2,1 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** uvolnila občanským sdružením celkem **54,8 mil. Kč**. Celkem 24,7 mil. Kč obdržela občanská sdružení, která požádala kapitolu o dotaci na stanovený účel, např. Klub českých turistů (7,7 mil. Kč), Sdružení nájemníků ČR (3,9 mil. Kč), Národní institut pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace ČR (4,0 mil. Kč), Sdružení bytových družstev a společenství vlastníků (téměř 1,2 mil. Kč), atd. Další prostředky byly čerpány zejména na společné programy ČR a EU, na programy výzkumu a vývoje a v oblasti podpory hypotečního úvěrování bytové výstavby.

Neinvestiční transfery občanským sdružením z kapitoly **Ministerstvo kultury** činily **187,2 mil. Kč**, vč. prostředků z nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2008; největší objem prostředků byl poskytnut v rámci výdajů na kulturní aktivity (121,6 mil. Kč), na různé programy např. Program rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (30,1 mil. Kč), Podpora kulturních aktivit národnostních menšin (9,9 mil. Kč), Podpora rozvoje regionálních kulturních zařízení (11,1 mil. Kč), Havárie střech památek (4,0 mil. Kč), Záchrana architektonického dědictví (1,3 mil. Kč), Podpora projektů integrace příslušníků romské komunity (893 tis. Kč), atd.; na výzkum a vývoj bylo vynaloženo 2,6 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo zdravotnictví** převedla občanským sdružením v roce 2009 celkem **122,7 mil. Kč**, z toho na projekty Ostatní specializované zdravotnické péče 95,9 mil. Kč, na Program vyrovnaných příležitostí pro zdravotně postižené 14,4 mil. Kč, na protidrogovou politiku 5,6 mil. Kč, na prevenci HIV/AIDS 4,6 mil. Kč, na výzkum a vývoj 1,3 mil. Kč, atd.

Ministerstvo životního prostředí poskytlo občanským sdružením **55,9 mil. Kč**, z toho na účelovou podporu pro pět projektů výzkumu a vývoje zaměřených zejména na problematiku biodiverzity, zpracování organických odpadů a udržitelné zdroje energie 7,6 mil. Kč, na programy Péče o krajinu 16,3 mil. Kč, Podpora zlepšování stavu přírody a krajiny 1,8 mil. Kč, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny 600 tis. Kč, Podpora udržitelného využívání zdrojů energie 479 tis. Kč, dále 7,0 mil. Kč připadlo na dotace NNO na koordinační projekty v ochraně přírody a krajiny a 1,3 mil. Kč byly využity v rámci programů EHP/Norsko.

Z kapitoly **Ministerstvo zemědělství** čerpala občanská sdružení **49,0 mil. Kč**. Z celku připadlo 20,0 mil. Kč Českému svazu včelařů, 12,2 mil. Kč Českomoravské myslivecké jednotě, 5,5 mil. Kč Českému rybářskému svazu, 2,5 mil. Kč Českému

svazu chovatelů, 2,4 mil. Kč Českému zahrádkářskému svazu, po 2,3 mil. Kč občanským sdružením Pomoc, Týn nad Vltavou a Neratov v Orlických horách, atd.

Úřad vlády uvolnil občanským sdružením celkem **119,7 mil. Kč**, z toho na protidrogovou politiku 68,4 mil. Kč, na podporu veřejných aktivit zdravotně postižených 24,8 mil. Kč, na prevenci sociálního vyloučení a komunitní práce 19,3 mil. Kč, na koncepci informování o evropských záležitostech 4,2 mil. Kč a na kampaň proti rasismu 3,0 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo vnitra** poskytla **68,1 mil. Kč** na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, dobrovolnické služby, prevence kriminality, v záležitostech spojených s uprchlíky a azylanty, atd.

Z kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo občanským sdružením převedeno **22,2 mil. Kč**, z toho 15,0 mil. Kč na deset projektů pro sedm občanských sdružení působících v oblasti ochrany spotřebitele, 5,2 mil. Kč v rámci programu úspory energií, 2,0 mil. Kč Českému svazu stavebních inženýrů na řešení projektů v oblasti výzkumu a vývoje.

Kapitola **Všeobecná pokladní správa** uvolnila celkem **500,1 mil. Kč**, z toho připadlo Českému svazu bojovníků za svobodu 7,5 mil. Kč, Konfederaci politických vězňů 8,0 mil. Kč, Masarykovu demokratickému hnutí 1,7 mil. Kč, apod. V oblasti českého sportu a tělovýchovy bylo občanským sdružením poskytnuto 306,0 mil. Kč, z toho Českému svazu tělesné výchovy 204,0 mil. Kč, České obci sokolské 40,6 mil. Kč, České asociaci sport pro všechny 16,7 mil. Kč, Autoklubu ČR 12,0 mil. Kč, Sdružení sportovních svazů 10,7 mil. Kč, Českému olympijskému výboru 6,0 mil. Kč, atd.

Kapitola **Ministerstvo zahraničních věcí** poskytla celkem **70,6 mil. Kč**, z toho v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce 27,2 mil. Kč, humanitární pomoci 7,4 mil. Kč, transformační spolupráce 18,9 mil. Kč a zahraniční služby 17,1 mil. Kč.

Neinvestiční prostředky občanským sdružením poskytly i další kapitoly státního rozpočtu např. Ministerstvo dopravy 12,2 mil. Kč, Akademie věd ČR 6,1 mil. Kč, Ministerstvo obrany 6,1 mil. Kč, Ministerstvo spravedlnosti 2,0 mil. Kč, Grantová agentura ČR 1,2 mil. Kč, atd.

Neinvestiční transfery církvím a náboženským společnostem

Na neinvestiční transfery církvím a náboženským společnostem bylo v roce 2009 **uvolněno** celkem **3 730,5 mil. Kč**, tj. o 3,3 % (o 119,2 mil. Kč) více než stanovil rozpočet po změnách, při meziročním poklesu o 0,8 % (o 31,5 mil. Kč).

Z celku 98,7 % představovaly výdaje kapitol Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

V kapitole **Ministerstvo kultury** neinvestiční transfery církvím a náboženským společnostem dosáhly v roce 2009 celkem **1 715,2 mil. Kč**, tj. 46,0 % celkových výdajů v této oblasti. Z celku výdaje na činnost registrovaných církví a náboženských společností činily 1 538,4 mil. Kč, z toho platy a pojistné duchovních 1 276,0 mil. Kč. Na provozní náklady církví a náboženských společností bylo vyplaceno 85,0 mil. Kč, na opravu církevního majetku 25,7 mil. Kč, atd.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zabezpečuje finanční prostředky školám a školským zařízením, jejichž zřizovateli jsou církve nebo náboženské společnosti registrované podle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění. Financována jsou školská zařízení a školy různého charakteru, od škol mateřských, přes základní, speciální, střední a vyšší odborné až po střediska mládeže. Kapitola uvolnila v této oblasti celkem **1 030,1 mil. Kč**. V roce 2009 působilo v ČR 119 církevních škol, předškolních a školských zařízení, z nich 116-ti bylo poskytnuto celkem 921,6 mil. Kč. V rámci využití volného času dětí a mládeže vč. Salesiánských středisek mládeže bylo uvolněno 40,9 mil. Kč, na projekty protidrogové prevence (360 tis. Kč), na projekty spolufinancované z prostředků EU (6,9 mil. Kč), na programy integrace Rómů (1,2 mil. Kč), na vzdělávání národnostních menšin (50 tis. Kč) a rozvojovou zahraniční spolupráci (1,0 mil. Kč). Zbývající část byla použita např. rozvojové programy zvýšení nenárokových mezd pedagogických pracovníků, pro asistenty pedagogů pro žáky se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním, atd.

Neinvestiční dotace církvím a náboženským společnostem v rámci kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly vykázaný v celkové výši **936,4 mil. Kč**, z toho bylo určeno 610,5 mil. Kč na služby sociální péče, 204,4 mil. Kč na sociální prevenci, 40,8 mil. Kč na aktivní politiku zaměstnanosti, 31,1 mil. Kč na sociální poradenství, 13,8 mil. Kč na podporu rodiny, 18,1 mil. Kč na sociální rehabilitace a ostatní péči a pomoc a 421 tis. Kč na podporu integrace cizinců; 17,2 mil. Kč bylo určeno na společné programy ČR a EU.

Ministerstvo zahraničních věcí poskytlo církvím a náboženským společnostem **23,4 mil. Kč** na zahraniční rozvojovou spolupráci (11,6 mil. Kč), humanitární pomoc (téměř 9,0 mil. Kč) a transformační spolupráci (2,9 mil. Kč).

Z kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** bylo církvím a náboženským společnostem uvolněno **2,3 mil. Kč**, z toho na Program vyrovnaných příležitostí pro zdravotně postižené 1,1 mil. Kč, na protidrogovou politiku 827 tis. Kč a na Národní program zdraví 318 tis. Kč.

Další prostředky poskytly kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj 3,9 mil. Kč, Ministerstvo obrany 1,4 mil. Kč, Úřad vlády 10,3 mil. Kč, Ministerstvo vnitra poskytlo 6,5 mil. Kč, Všeobecná pokladní správa 3,6 mil. Kč, atd.

Příspěvek politickým stranám, politickým hnutím a koalicím

Příspěvek politickým stranám a politickým hnutím (dále jen strany a hnutí) **na činnost**, vyplacený ze státního rozpočtu (kapitola Všeobecná pokladní správa) podle § 20 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování ve stranách a hnutích, ve znění pozdějších předpisů, za rok 2009 činil **487,2 mil. Kč**, tj. 99,1 % schváleného rozpočtu při meziročním poklesu o 1,4 % (o 6,7 mil. Kč). Příspěvek na činnost zahrnuje stálý příspěvek a příspěvek na mandát. Stálý příspěvek činí ročně 6,0 mil. Kč pro stranu a hnutí, které získaly v posledních volbách do Poslanecké sněmovny 3 % hlasů a 200 tis. Kč za každých i započatých 0,1 % hlasů (obdrží-li strana či hnutí více než 5 % hlasů, příspěvek se nezvyšuje). Příspěvek na mandát poslance a senátora činí ročně 900 tis. Kč a na mandát člena zastupitelstva kraje a člena zastupitelstva hl. m. Prahy 250 tis. Kč. Z celku stálý příspěvek dosáhl 50,0 mil. Kč a příspěvek na mandát 437,2 mil. Kč (v tom 180 mil. Kč poslanci, 72,9 mil. Kč senátoři, 166,8 mil. Kč zastupitelé krajů, 17,5 mil. Kč zastupitelé hl.m. Prahy). ČSSD získala celkem 175,7 mil. Kč, ODS 169,9 mil. Kč, KSČM 66,1 mil. Kč, KDU-ČSL 42,0 mil. Kč, Strana zelených 17,8 mil. Kč, atd. Příspěvek na činnost za 2. pololetí 2008 ve výši **125 tis. Kč** byl uvolněn politickému hnutí Nestraníci na základě zjištění Poslanecké sněmovny, že doplněné výroční zprávy za roky 2006 a 2007 jsou úplné a tím byla splněna podmínka pro výplatu tohoto příspěvku.

Dále byl stranám, hnutím a koalicím vyplacen **příspěvek na úhradu volebních nákladů za volby do Evropského parlamentu**, které se konaly ve dnech 5. a 6. června 2009, a to ve výši **66,9 mil. Kč**, z toho ODS obdržela 22,3 mil. Kč, ČSSD 15,8 mil. Kč, KSČM 10,0 mil. Kč, KDU-ČSL 5,4 mil. Kč, koalice Suverenita 3,0 mil. Kč, atd. Podle zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, se za každý odevzdaný hlas uhradilo ze státního rozpočtu 30,- Kč straně, hnutí nebo koalici, které ve volbách získaly nejméně 1 % z celkového počtu platných hlasů. Výše úhrady byla ovlivněna nízkou volební účastí (28,2 %) v těchto volbách.

Ministerstvo financí **vyplatilo** v roce 2009 politickým stranám, politickým hnutím a koalicím ze státního rozpočtu **celkem 554,2 mil. Kč**.

Neinvestiční transfery společenstvím vlastníků jednotek

Společenství vlastníků jednotek získala v roce 2009 celkem **7,1 mil. Kč**, plněno bylo o 32,5 % (o 3,4 mil. Kč) méně než stanovil rozpočet po změnách. Meziročně se výdaje snížily o 38,8 % (o 4,5 mil. Kč). Z celku kapitola Ministerstvo pro místní rozvoj poskytla 6,8 mil. Kč na program Podpora oprav domovních olověných rozvodů a kapitola Ministerstvo kultury 355 tis. Kč použila v oblasti památkové péče.

Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím

Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím, tj. organizacím, které nejsou zařaditelné pod některé z předchozích, např. nadacím, tuzemským svazům a spolkům apod., byly vykázány v celkové částce **455,1 mil. Kč**, tj. o 31,5 % (o 209,3 mil. Kč) méně než stanovil rozpočet po změnách, resp. schválený rozpočet navýšený o 606,8 mil. Kč. Meziročně se tyto výdaje snížily o 22,8 % (o 134,1 mil. Kč).

Např. kapitolou **Ministerstvo práce a sociálních věcí** bylo uvolněno **113,8 mil. Kč**, z toho 106,8 mil. Kč na společné programy ČR a EU a 7,0 mil. Kč na aktivní politiku zaměstnanosti. V kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** bylo vynaloženo **6,9 mil. Kč**, z toho **4,4 mil. Kč** bylo použito v rámci společných programů ČR a EU, dále 2,0 mil. Kč představovala dotace Svazu měst a obcí a 450 tis. Kč dotace pro Národní síť zdravých měst. Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytla celkem **263,2 mil. Kč**, z toho na řešení projektů výzkumu a vývoje 253,9 mil. Kč. **Ministerstvo zdravotnictví** uvolnilo **2,4 mil. Kč**, z toho pro Českou stomatologickou komoru (konference PRES) 200 tis. Kč a na výzkum a vývoj 2,2 mil. Kč. **Ministerstvo životního prostředí** převedlo **14,3 mil. Kč** na program Podpora udržitelného využívání zdrojů energie na realizaci akce Oprava a odbahnění rybníka v Hostačově. **Ministerstvo kultury** uvolnilo těmto organizacím **15,8 mil. Kč** zejména v rámci výdajů na kulturní aktivity a Programu záchrany architektonického dědictví. **Ministerstvo zahraničních věcí** 13,1 mil. Kč, z toho na zahraniční službu (11,2 mil. Kč, transformační spolupráci (1,5 mil. Kč), atd.

2.3.4. Refundace poloviny náhrady mzdy v souvislosti s nemocenským pojištěním

Polovina náhrady mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, kterou zaměstnavatel poskytl zaměstnanci podle § 192 až 194 zákoníku práce, je hrazena ze státního rozpočtu, resp. kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí, zaměstnavateli podle § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 189/2006 Sb., a je

zúčtována mezi zaměstnavatelem a příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení v rámci odvodu pojistného.

Ve schváleném rozpočtu tento výdaj zahrnut nebyl, finanční prostředky ve výši 1,5 mld. Kč byly převedeny snížením rozpočtovaných výdajů na dávky nemocenského pojištění. V roce 2009 bylo **zaměstnavatelům refundováno 1,4 mld. Kč**, tj. 95,8 % rozpočtu po změnách.

2.3.5 Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně představují zejména transfery státním fondům a fondům sociálního a zdravotního pojištění.

Tabulka č. 38

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚSTŘEDNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně celkem	91 896	79 597	79 883	92 217	115,4	100,3	321
z toho:							
- neinvestiční transfery státním fondům	34 619	32 047	30 920	40 647	131,5	117,4	6 028
z toho: SZIF (MZe)	28 411	28 310	26 703	34 344	128,6	120,9	5 933
SFDI (MD)	5 510	3 737	4 123	6 166	149,6	111,9	656
- transfery fondům soc. a zdrav. pojištění	47 268	47 424	48 718	48 687	99,9	103,0	1 419
z toho: platby státu za st. pojištěnce	47 253	47 403	48 704	51 271	105,3	108,5	4 018

v mil. Kč

Neinvestiční transfery státním fondům

Neinvestiční transfery státním fondům byly v roce 2009 ve státním rozpočtu zahrnuty v částce 32,0 mld. Kč, z toho 28,3 mld. Kč pro Státní zemědělský intervenční fond a 3,7 mld. Kč pro Státní fond dopravní infrastruktury; proti schválenému rozpočtu 2008, kde byly zahrnuty neinvestiční prostředky pouze pro Státní zemědělský intervenční fond, jsou výdaje pro tento fond rozpočtovány o 23,5 % (o 8,7 mld. Kč) nižší; proti skutečnosti 2008 se neinvestiční transfery státním fondům celkem mají snížit o 7,4 % (o 2,6 mld. Kč). V průběhu roku se rozpočet snížil na 30,9 mld. Kč. **Převedeno** bylo celkem **40,6 mld. Kč**, vč. čerpání rezervního fondu a prostředků z nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2008. Čerpáno bylo o 31,5 % (o 9,7 mld. Kč) více než stanovil rozpočet po změnách při meziročním růstu o 17,4 % (o 6,0 mld. Kč).

Ministerstvo zemědělství převedlo Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu celkem 34,3 mld. Kč neinvestičních prostředků, tj. 128,6 % rozpočtu po změnách; z toho 1,4 mld. Kč činily prostředky na krytí správních výdajů fondu, tj. plná výše rozpočtu po změnách, 200 mil. Kč prostředky na marketingovou činnost fondu a zbývající neinvestiční prostředky byly určeny na financování programů

Společné zemědělské politiky¹¹, když celkové výdaje na tyto programy v roce 2009, tj. vč. investičních, činily 37,2 mld. Kč).

Prostřednictvím kapitoly **Ministerstvo dopravy** byly poskytnuty neinvestiční prostředky **Státnímu fondu dopravní infrastruktury** ve výši **6,2 mld. Kč**, tj. 149,5 % rozpočtu po změnách (překročení o 2,0 mld. Kč); meziročně se převod tomuto fondu zvýšil o 11,9 % (o 656,4 mil. Kč). Z celku 3,5 mld. Kč připadlo na vyrovnání deficitu příjmů a výdajů rozpočtu v roce 2009, dále 562,2 mil. Kč představovaly prostředky v rámci OP Doprava a 150,1 mil. Kč úvěrové prostředky EIB; z celku prostředky z nároků z nespotřebovaných výdajů minulého roku činily 99,8 mil. Kč. Dále byly poskytnuty finanční prostředky v rámci dluhopisového programu podle zákona č. 220/2003 Sb. (povolené překročení rozpočtu ve výši 630,00 mil. Kč na úhradu výdajů spojených s výstavbou dálnice D47) a dluhopisového programu na úhradu škod způsobených povodněmi (povolené překročení rozpočtu ve výši téměř 1,4 mld. Kč).

Ministerstvo životního prostředí převedlo **136,6 mil. Kč Státnímu fondu životního prostředí** v rámci programu 115 150 Technická asistence OP Životní prostředí 115,1 mil. Kč a programu 215 210 Podpora ochrany životního prostředí a nakládání s odpady 21,5 mil. Kč. Z celku bylo použito 42,3 mil. Kč z nároků z nespotřebovaných výdajů v minulém roce.

Neinvestiční transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění

Transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění představují především **platby státu na veřejné zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel** (nevýdělečně činné osoby uvedené v zákoně č. 48/1997 Sb. v platném znění). Státní rozpočet ve výši 47,4 mld. Kč předpokládal meziroční snížení výdajů o 0,7 % (325,0 mil. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 pak navýšení 0,3 % (o 150,9 mil. Kč). V roce 2009 zůstala platba státu za dotčenou osobu a měsíc 677,- Kč jako v roce 2008 v důsledku fixace všeobecného vyměřovacího základu v rámci zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. V roce 2009 bylo na zvláštní účet všeobecného zdravotního pojištění za státní pojištěnce **převedeno 48,7 mld. Kč**; chybějící finanční prostředky byly zajištěny rozpočtovými opatřeními snížením rozpočtu výdajů na podporu stavebního spoření více než

¹¹ Podrobné údaje o Společné zemědělské politice jsou uvedeny v části VI. Zprávy.

o 1,2 mld. Kč a na státní příspěvek na penzijní připojištění o 89,7 mil. Kč, následně pak zvýšením rozpočtu na pojistné zdravotního pojištění – platba státu o 1,3 mld. Kč. Čerpáno bylo 99,9 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 3,0 % (o 1,4 mld. Kč). K nutnosti zvýšení rozpočtu tohoto mandatorního výdaje i k meziročnímu růstu výdajů došlo v důsledku nárůstu počtu státních pojištěnců, a to zejména u kategorie „uchazeč o zaměstnání v evidenci úřadu práce“ (o víc jak 169 tis. osob, tj. o 49,4 %) a dále u kategorie důchodců (téměř o 34 tis. osob, tj. o 1,3 %). V průběhu roku 2009, tak jako v předchozím roce, nebyla požadována realizace tzv. předsunuté platby.

Dále byly do této skupiny výdajů zahrnuty prostředky poskytované z rozpočtu **Ministerstva obrany** Vojenské zdravotní pojišťovně. Fondům zprostředkování úhrady zdravotní péče a pro úhradu preventivní péče, zřízeným podle vyhlášky č. 41/2000 Sb., bylo v roce 2009 uvolněno **14,0 mil. Kč**, tj. 99,8 % rozpočtu po změnách; v roce 2008 byly čerpány prostředky v částce 15,6 mil. Kč.

V rámci neinvestičních transferů veřejným rozpočtům ústřední úrovně bylo podle § 2 odst. 3 zákona č. 475/2008 Sb. převedeno z kapitoly Všeobecná pokladní správa do kapitoly Operace státních finančních aktiv na zvláštní účet rezervy na důchodovou reformu téměř 2,6 mld. Kč.

2.3.6. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně se na schváleném rozpočtu běžných výdajů roku 2009 podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb., podílely 13,0 % ve výši 137,0 mld. Kč s předpokladem meziročního růstu o 10,6 % (o 13,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008 a o 14,9 % (o 17,8 mld. Kč) proti skutečnosti 2008. V průběhu roku byl rozpočet snížen na 131,6 mld. Kč; **uvolněno** bylo celkem **129,4 mld. Kč**, tj. 12,5 % všech běžných výdajů. Čerpáno bylo 98,3 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 8,5 % (o 10,1 mld. Kč). Z celku obcím připadlo 48,3 mld. Kč a krajům 80,2 mld. Kč.

Tabulka č. 39

mil. Kč

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚZEMNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4:1)	7=(4-1)
Neinvestiční transfery ve veřejném rozpočtům územní úrovně celkem	119 263	137 044	131 609	129 366	98,3	108,5	10 103
z toho:							
- obcím	45 887	47 369	48 222	48 310	100,2	105,3	2 423
v tom: souhrnný dotační vztah	9 426	9 686	9 635	9 635	100,0	102,2	209
účelové dotace	36 461	37 683	38 587	38 675	100,2	106,1	2 214
z toho: sociální dávky*)	24 002	25 446	24 531	24 649	100,5	102,7	647
- krajům	72 839	82 408	82 658	80 160	97,0	110,1	7 321
v tom: souhrnný dotační vztah	1 119	1 179	1 179	1 179	100,0	105,4	60
účelové dotace	71 720	81 229	81 479	78 981	96,9	110,1	7 261
- regionálním radám	468	7 267	699	866	123,9	185,0	398

*) ve sloupcích skutečnost 2008 a skutečnost 2009 jsou uvedeny transfery kapitoly MPSV obcím prostřednictvím krajů; skutečně bylo obcemi vyplaceno na sociální dávky v roce 2008 celkem 23 536 mil. Kč a v roce 2009 celkem 24 239 mil. Kč

V přílohách č. 5 až 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2009 bylo vyčleněno téměř 10,9 mld. Kč na transfery poskytované územním celkům **v rámci souhrnného dotačního vztahu**, tj. o 3,0 % (o 321,0 mil. Kč) více než ve schváleném rozpočtu roku 2008 a než činila skutečnost roku 2008. Rozpočet na rok 2009 byl rozpočtovým opatřením snížen o 50,8 mil. Kč v souvislosti s vydáním zákona č. 414/2008 Sb. (se změnou místa vyplacení dávek státní sociální podpory v Praze z úřadů městských částí na pobočky úřadů práce došlo k úpravě rozpočtu příspěvku na výkon státní správy v rámci finančních vztahů k rozpočtu hl. m. Prahy, resp. ke snížení rozpočtu ve prospěch kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí s určením pro Úřad práce hl.m. Prahy). **Poukázáno** bylo celkem přes **10,8 mld. Kč** při meziročním růstu o 2,6 % (o 270,3 mil. Kč). Z celku **obcím** (vč. hl. m. Praha) bylo uvolněno **9,6 mld. Kč** na příspěvek na výkon státní správy a na příspěvek na školství, na dotace na vybraná zdravotnická zařízení a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů; meziročně se tyto výdaje zvýšily o 2,3 % (o 209,8 mil. Kč). **Kraje** obdržely příspěvek na výkon státní správy v částce **1,2 mil. Kč** při meziroční růstu o 5,4 % (o 60,5 mil. Kč). Finanční prostředky krajům, obcím a hl. m. Praze v rámci souhrnného dotačního vztahu byly uvolněny z kapitoly **Všeobecná pokladní správa**.

Neinvestiční transfery obcím a krajům **mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** (tzv. účelové) byly čerpány ve výši **117,7 mld. Kč**, tj. 98,0 % rozpočtu po změnách (úspora 2,4 mld. Kč) při meziročním růstu o 8,8 % (o 9,5 mld. Kč). Z celku **obce** obdržely **38,7 mld. Kč**, tj. o 88,2 mil. Kč více proti rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,1 % (o 2,2 mld. Kč) a **kraje 79,0 mld. Kč** (96,9 % rozpočtu po změnách při úspoře 2,5 mld. Kč), meziročně se tyto výdaje zvýšily o 10,1 % (o 7,3 mld. Kč). Na celkových účelových dotacích obcím a krajům se nejvíce podílely kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (70,9 %) a Ministerstvo práce a sociálních věcí (22,9 %).

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytla krajům a obcím celkem **83,4 mld. Kč**, z toho krajům 74,5 mld. Kč. Podle zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, bylo na přímé vzdělávací náklady školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi prostřednictvím krajských úřadů uvolněno 42,4 mld. Kč a školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným kraji 29,1 mld. Kč. Dotace soukromému školství pro 614 organizací byly poskytnuty prostřednictvím krajů ve výši téměř 4,0 mld. Kč. Další neinvestiční prostředky z této kapitoly byly prostřednictvím krajů poskytnuty na rozvojové programy (např. zvýšení nenárokových a motivačních složek platů nebo na asistenty pedagogů) v částce 5 555,3 mil. Kč, na programy prevence proti kriminalitě 7,9 mil. Kč, na programy protidrogové prevence 7,7 mil. Kč, na pořádání různých soutěží 37,2 mil. Kč, na projekty integrace romské komunity 7,4 mil. Kč, na projekty vzdělávání národnostních menšin 1,8 mil. Kč, na integraci cizinců 1,3 mil. Kč, na projekty v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2 200,8 mil. Kč, atd.

Prostředky ve výši **26,9 mld. Kč** byly poukázány obcím a krajům z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí**. Z celku bylo obcím převedeno 25,9 mld. Kč, z toho na sociální dávky přes 24,6 mld. Kč (18,9 mld. Kč na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách a 5,8 mld. Kč na dávky v hmotné nouzi a na dávky zdravotně postiženým), dále bylo uvolněno na aktivní politiku zaměstnanosti 1,0 mld. Kč, na příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc 85,0 mil. Kč, na služby sociální péče 67,0 mil. Kč, na společné programy EU a ČR 28,1 mil. Kč, atd. Kraje získaly 1,0 mld. Kč, z toho na společné programy EU a ČR 952,9 mil. Kč, na příspěvek pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc 57,2 mil. Kč, atd.

Ministerstvo dopravy převedlo obcím a krajům částku **3,2 mld. Kč**, která byla určena na „dražní dopravní obslužnost“, tj. na dofinancování ztrát ze „Závazku veřejné služby ve veřejné drážní osobní dopravě“ prostřednictvím krajů.

Ministerstvo pro místní rozvoj uvolnilo krajům a obcím celkem **857,5 mil. Kč**, z celku obcím 807,7 mil. Kč, z toho na programy Povodně 2006 – Obnova obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou 170,7 mil. Kč, Podpora regenerace panelových sídlišť 9,6 mil. Kč, Podpora při zajišťování náhradního ubytování a dalších souvisejících potřeb v důsledku povodně či jiné živelní pohromy 62,9 mil. Kč, většina zbývajících prostředků bylo určena na společné programy EU a ČR. Kraje získaly 49,8 mil. Kč, z toho na a program Povodně 2006 – Obnova obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou

32,4 mil. Kč, na finanční pomoci osobám a obcím postiženým povodní v roce 2009 celkem 10,1 mil. Kč a na společné programy EU a ČR 7,3 mil. Kč.

Ministerstvo vnitra poskytlo obcím a krajům **499,0 mil. Kč**. Z celku 382,1 mil Kč obcím, z toho na provoz kontaktních míst Czech Point 338,4 mil. Kč, na prevenci kriminality 18,1 mil. Kč, na zajištění bydlení azylantů 15,7 mil. Kč, na úhradu nákladů obce vynaložených v souvislosti s azylovým zařízením na jejím území 1,8 mil. Kč, na koncepci integrace cizinců 6,1 mil. Kč, na výdaje jednotek dobrovolných hasičů 1,1 mil. Kč, atd. Kraje obdržely celkem 117,0 mil. Kč, z toho 104,8 mil. Kč činily výdaje jednotek dobrovolných hasičů, 9,1 mil. Kč prevence kriminality, 2,6 mil. Kč bylo určeno pro Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí, atd.

Ministerstvo kultury vyplatilo územním samosprávným celkům **403,6 mil. Kč**, z toho na obce připadlo 357,4 mil. Kč a na kraje přes 46,2 mil. Kč. Z celku bylo vyplaceno na plnění programů Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón 150,3 mil. Kč, Program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů 63,4 mil. Kč, Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností 53,9 mil. Kč, Záchrana architektonického dědictví 46,8 mil. Kč, Kulturní aktivity 23,3 mil. Kč, Veřejné informační služby knihoven 17,2 mil. Kč, Havárie střech památek 10,8 mil. Kč, atd.

Ministerstvo životního prostředí uvolnilo obcím a krajům celkem **225,3 mil. Kč**, z toho obcím 215,7 mil. Kč a krajům téměř 9,7 mil. Kč. Z celku na program Podpora zlepšování stavu přírody a krajiny 128,3 mil. Kč, na příspěvky ZOO 34,9 mil. Kč, na programy Program péče o krajinu 18,4 mil. Kč, Kompenzace ztrát obcí na území národních parků 5,6 mil. Kč, Podpora udržitelného využívání zdrojů energie 13,2 mil. Kč, Podpora zkvalitňování nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží 8,2 mil. Kč, Podpora zlepšování VH infrastruktury snižování rizika povodní 6,6 mil. Kč, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny 4,7 mil. Kč, atd.

Ministerstvo zemědělství uvolnilo celkem **192,5 mil. Kč**. Obcím bylo poskytnuto 176,0 mil. Kč, z toho na lesní hospodářství 175,8 mil. Kč obcím (z toho 160,3 mil. Kč na správu v lesním hospodářství a 12,9 mil. Kč na pěstební činnost), na podporu agropotravinářského komplexu obce získaly 0,2 mil. Kč. Kraje obdržely celkem 16,5 mil. Kč, z toho na podporu celospolečenské funkce lesů 14,1 mil. Kč, atd.

Z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** bylo uvolněno **1,9 mld. Kč**, z toho obcím připadlo 1,7 mld. Kč. Z celku bylo poskytnuto 739,4 mil. Kč na dotace na

činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně právní ochrany dětí, 212,2 mil. Kč na navýšení příspěvku na výkon státní správy v oblasti sociálních služeb pro obce s rozšířenou působností a hl. m. Prahu, 301,5 mil. Kč na dofinancování příspěvku na výkon státní správy pro obce, 125,8 mil. Kč představovaly výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy, 45 mil. Kč financování provozu ochranných systémů podzemních vod, 23,4 mil. Kč správní výdaje na systém dávek státní sociální podpory, 15,7 mil. Kč řešení aktuální problémů územních celků, atd.

Také další kapitoly uvolnily neinvestiční prostředky obcím a krajům: **Úřad vlády** převedl celkem **17,7 mil. Kč**, z toho na podporu terénní práce obcím 11,0 mil. Kč a krajům na podporu koordinátorů romských poradců 4,5 mil. Kč, atd., v kapitole **Ministerstvo obrany** bylo použito **13,6 mil. Kč**, z toho 3,3 mil. Kč na provoz základní školy Libavá zřízené Olomouckým krajem, 10,2 mil. Kč na péči o válečné hroby a 140 tis. Kč na péči o válečné veterány. **Ministerstvo zdravotnictví** převedlo celkem **7,8 mil. Kč**, z toho např. 3,7 mil. Kč na zdravotnické vzdělávací a specializované programy, 1,9 mil. Kč na resortní program výzkumu, 1,2 mil. Kč na opravu střech v nemocnici TGM Hodonín, atd.

Regionální rady regionů soudržnosti získaly ze státního rozpočtu, resp. z kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj, **865,6 mil. Kč** (o 23,8 %, tj. o 468,3 mil. Kč více než stanovil rozpočet po změnách) a o 84,9 % (o 397,3 mil. Kč) více než v roce 2008. **Ostatní** neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně dosáhly **30,0 mil. Kč**.

2.3.7. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím byly ve schváleném rozpočtu na rok 2009 zahrnuty ve výši 53,8 mld. Kč s předpokladem meziročního růstu o 15,6 % (o 7,3 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2008 a se stejnou úrovní čerpaných výdajů v roce 2008 (pouze mírné snížení o 0,1 %, tj. o 62,5 mil. Kč). Rozpočet byl v průběhu roku zvýšen téměř o 3,6 mld. Kč; **čerpáno** bylo **58,0 mld. Kč**, při překročení rozpočtu po změnách o 1,2 % (o 664,6 mil. Kč) a při meziročním zvýšení o 7,7 % (o 4,2 mld. Kč).

Následující tabulka ukazuje změny státního rozpočtu transferů příspěvkovým a podobným organizacím na rok 2009 a jeho čerpání v souhrnu a podle vybraných rozpočtových kapitol.

Tabulka č. 40

v mil. Kč

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY PŘÍSPĚVKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4:1)	7=(4-1)
Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím celkem	53 866	53 803	57 370	58 034	101,2	107,7	4 168
v tom:							
- příspěvky zřízeným příspěvkovým org.	14 938	21 744	16 300	15 858	97,3	106,2	920
- transfery vysokým školám	27 193	23 753	30 203	30 103	99,7	110,7	2 910
- transfery školským právníckým osobám zřízeným státem, kraji a obcemi	22	5	11	7	63,6	31,8	-15
- transfery veřejným výzkumným institucím	6 425	5 161	7 195	7 201	100,1	112,1	776
- transfery veřejným zdravotnickým zařízením zřízeným státem, kraji a obcemi	18	22	12	13	108,3	72,2	-5
- příspěvky ostatním příspěvkovým org.	5 271	3 120	3 649	4 852	133,0	92,1	-419
z celku:							
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	29 235	33 734	33 537	32 794	97,8	112,2	3 559
Ministerstvo práce a sociálních věcí	5 337	3 268	3 641	4 842	133,0	90,7	-495
Ministerstvo kultury	3 603	3 614	3 885	3 879	99,8	107,7	276
Ministerstvo obrany	1 960	1 819	2 150	2 156	100,3	110,0	196
Ministerstvo zdravotnictví	1 539	2 057	1 513	1 735	114,7	112,7	196
Ministerstvo životního prostředí	1 671	1 046	1 653	1 701	102,9	101,8	30
Ministerstvo zemědělství	1 267	671	1 363	1 361	99,9	107,4	94
Ministerstvo vnitra	994	862	975	975	100,0	98,1	-19
Ministerstvo průmyslu a obchodu	919	694	910	817	89,8	88,9	-102
Ministerstvo pro místní rozvoj	589	582	618	619	100,2	105,1	30
Akademie věd	4 188	4 692	4 588	4 585	99,9	109,5	397
Grantová agentura České republiky	1 406	0	1 626	1 625	99,9	115,6	219

Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím

Příspěvkovým organizacím zřízeným v rámci příslušných kapitol státního rozpočtu byly **převezeny** finanční prostředky v částce **15,9 mld. Kč**, tj. 97,3 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,2 % (o 919,6 mil. Kč).

Ministerstvo kultury uvolnilo příspěvky ve výši **3 859,4 mil. Kč**, z celku bylo použito na provoz divadel 670,2 mil. Kč, muzeí 914,6 mil. Kč, galerií 516,8 mil. Kč, knihoven 415,8 mil. Kč, uměleckých souborů 120,9 mil. Kč, v rámci památkové péče získaly zřízené příspěvkové organizace této kapitoly 1 048,9 mil. Kč, atd.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytlo zřízeným organizacím celkem 3,6 mld. Kč, z toho 67,3 % bylo použito na mzdové prostředky a související odvody. Uvedená částka byla určena pro celkem 88 subjektů, z toho 73 v regionálním školství (výchovné a diagnostické ústavy) a 15 ostatních přímo řízených organizací (výzkumné ústavy, knihovny, pedagogické muzeum, vzdělávací centra, atd.).

Ministerstvo obrany uvolnilo **2 150,2 mil. Kč** pro 9 zřízeným příspěvkovým organizacím (6 na úseku vojenského zdravotnictví, zdravotní rehabilitace, bytového a

tepelného hospodářství a péče o nemovitý majetek, 3 příspěvkové organizace plnily úkoly přípravy ke státní sportovní reprezentaci v působnosti kapitoly).

Ministerstvo životního prostředí vydalo celkem **1 410,7 mil. Kč** zřízeným příspěvkovým organizacím, z toho kromě příspěvků na činnost 1 014,3 mil. Kč byly vynaloženy prostředky např. na institucionální podporu výzkumu a vývoje 78,2 mil. Kč, na účelové prostředky na projekty výzkumu a vývoje 45,9 mil. Kč, na Program péče o krajinu 24,0 mil. Kč, na programové financování 230,4 mil. Kč, na projekty EHP/Norsko 16,5 mil. Kč, atd.

Ministerstvo zdravotnictví převedlo zřízeným příspěvkovým organizacím celkem **1 343,6 mil. Kč**, z toho fakultním nemocnicím 150,1 mil. Kč, zdravotním ústavům 273,7 mil. Kč, doškolovacím ústavům 71,3 mil. Kč, odborným léčebným ústavům 35,1 mil. Kč, na ostatní projekty výzkumu a vývoje ve zdravotnictví 739,1 mil. Kč, atd.

Ministerstvo vnitra svým 5 zřízeným příspěvkovým organizacím převedlo celkem **974,3 mil. Kč**.

Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** převedla svým 5-ti zřízeným organizacím (CzechInvest, CzechTrade, Správa služeb MPO, Český metrologický institut a Státní výzkumný ústav materiálu) **638,4 mil. Kč**, z toho na činnost 569,3 mil. Kč. Zbývající část byla využita zejména v rámci programů EU a ČR.

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla celkem **594,7 mil. Kč**, z toho na činnost obdržely Česká centrála cestovního ruchu 392,3 mil. Kč, Czech Tourism a Centrum pro regionální rozvoj ČR 87,8 mil. Kč, atd.

Ministerstvo zemědělství uvolnilo zřízeným příspěvkovým organizacím **530,4 mil. Kč**, z toho na příspěvek poskytnutý na úkoly vyplývající z předmětu činnosti a na účely a úkoly uložené nebo dohodnuté s ministerstvem bylo devíti organizacím vyplaceno 511,0 mil. Kč, příspěvek pro účely výzkumu a vývoje 16,2 mil. Kč, příspěvek na monitoring půd a vod v rámci nitrátové směrnice 2,9 mil. Kč, atd.

Ministerstvo zahraničních věcí uvolnilo pro své čtyři příspěvkové organizace celkem 327,1 mil. Kč, z toho pro česká centra v zahraničí 120,1 mil. Kč, pro Kancelář generálního sekretáře EXPO 161,5 mil. Kč, pro Diplomatický servis 35,0 mil. Kč a pro zámek Štířín, kde jsou zajišťovány konferenční, ubytovací, restaurační a sportovní činnosti, téměř 10,5 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo dopravy** poskytla zřízeným příspěvkovým organizacím **180,1 mil. Kč**, z toho Centru služeb pro silniční dopravu 88,5 mil. Kč a Ředitelství silnic a dálnic ČR 91,6 mil. Kč.

Neinvestiční prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím poskytla kapitola **Kancelář prezidenta republiky** ve výši přes **170,9 mil. Kč**, z toho PO Lesní správa Lány připadly 18,0 mil. Kč a PO Správa Pražského hradu 152,4 mil. Kč.

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo v roce 2009 zřízeným příspěvkovým organizacím celkem **59,6 mil. Kč**, z toho 46,4 mil. Kč na podporu služeb sociální péče připadlo Ústavu sociální péče pro tělesně postiženou mládež v Hrabyni.

Neinvestiční transfery vysokým školám

Největší část 51,9 % z celkového objemu neinvestičních prostředků poskytnutého příspěvkovým organizacím představovaly neinvestiční transfery vysokým školám, a to **30,1 mld. Kč**. Čerpáno bylo 99,7 % rozpočtu po změnách, resp., schváleného rozpočtu navýšeného téměř o 6,5 mld. Kč; meziroční růst činil 10,7 %, tj. zvýšení o 2,9 mld. Kč.

V rozhodující míře (93,5 %) se na těchto transferech podílela kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, která vysokým školám poskytla celkem **28 146,5 mil. Kč** při meziročním růstu o 10,3 % (o 2 629,6 mil. Kč). Z toho veřejným vysokým školám zřízeným podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, 28 104,9 mil. Kč. V roce 2009 působilo v ČR 26 veřejných vysokých škol, největší objem prostředků získala od výše uvedené kapitoly Univerzita Karlova (3 624,0 mil. Kč) a Masarykova univerzita (2 218,4 mil. Kč). Na sociální stipendia bylo uvolněno 70,5 mil. Kč a na podporu výzkumu a vývoje 6 095,6 mil. Kč. Zbývajících 1 956,6 mil. Kč bylo veřejným vysokým školám poskytnuto z jiných kapitol státního rozpočtu. Z celkového počtu 46 soukromých vysokých škol byla poskytnuta dotace 9,9 mil. Kč Vysoké škole zdravotnické o.p.s. na akreditovaný studijní program „ošetřovatelství“, dále byla soukromým školám poskytnuta ubytovací stipendia (21,7 mil. Kč) a sociální stipendia (769 tis. Kč).

Zbývajících neinvestiční prostředky ve výši téměř **2,0 mld. Kč** převedly ostatní kapitoly státního rozpočtu vysokým školám zejména na výzkum a vývoj. Např. Grantová agentura ČR 954,6 mil. Kč, Akademie věd 214,6 mil. Kč, Ministerstvo zdravotnictví 360,1 mil. Kč, Ministerstvo životního prostředí 56,5 mil. Kč, Ministerstvo zemědělství 148,2 mil. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu 122,2 mil. Kč, Ministerstvo dopravy 29,2 mil. Kč, Ministerstvo pro místní rozvoj 20,8 mil. Kč, Ministerstvo práce a sociálních věcí 20,1 mil. Kč, Ministerstvo zahraničních věcí 10,8 mil. Kč, atd.

Neinvestiční transfery ostatním příspěvkovým organizacím

Ostatním příspěvkovým organizacím, tj. organizacím jiného zřizovatele, bylo poskytnuto celkem **4,9 mld. Kč**, tj. o 33,0 % (o 4,2 mld. Kč) více proti rozpočtu po změnách, při meziročním snížení o 8,0 % (o 419,5 mil. Kč).

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo **4 659,0 mil. Kč**, tj. 96,0 % z celkových prostředků těmto organizacím. Rozhodující část 4 378,5 mil. Kč byla poskytnuta na služby sociální péče, dále na aktivní politiku zaměstnanosti bylo využito 133,9 mil. Kč, na sociální poradenství 77,4 mil. Kč, na sociální prevenci 50,0 mil. Kč, na sociální rehabilitace a ostatní sociální péči 1,8 mil. Kč. Na společné programy ČR a EU připadlo 17,3 mil. Kč.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy převedlo účelové dotace příspěvkovým organizacím jiného zřizovatele ve **výši 87,3 mil. Kč**, které byly určeny na výzkum a vývoj úspěšným řešitelům projektů z jiných resortů. Rovněž další kapitoly převáděly finanční prostředky na podporu výzkumu a vývoje, např. Grantová **agentura ČR 43,2 mil. Kč**, **Akademie věd ČR 16,2 mil. Kč**, **Ministerstvo zdravotnictví 5,0 mil. Kč**, **Ministerstvo zemědělství 3,0 mil. Kč**, atd. **Ministerstvo průmyslu a obchodu** poskytlo těmto organizacím **14,0 mil. Kč**, z toho 13,0 mil. Kč na výzkum a vývoj a 1,0 mil. Kč na program EFEKT pro ČHMÚ na vytvoření databáze pro potřeby energetické náročnosti budov, **Ministerstvo životního prostředí** uvolnilo **7,9 mil. Kč**, z toho na programy Podpora zlepšování stavu přírody a krajiny 4,2 mil. Kč, Podpora udržitelného využívání zdrojů energie 857 tis. Kč, atd.; na účelové projekty výzkumu a vývoje byly poskytnuty 2,0 mil. Kč.

Neinvestiční transfery veřejným výzkumným institucím, zřízeným podle zákona č 341/2005 Sb., dosáhly **7,2 mld. Kč**, tj. 100,1 % rozpočtu po změnách (překročení o 6,2 mil. Kč) při meziročním růstu o 12,0 % (o 776,9 mil. Kč). Na výzkum a vývoj těmto organizacím poskytla Akademie věd ČR částku 4 354,3 mil. Kč, Grantová agentura ČR 626,7 mil. Kč, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 967,0 mil. Kč, Ministerstvo zemědělství 679,6 mil. Kč, Ministerstvo životního prostředí 225,9 mil. Kč, Ministerstvo práce a sociálních věcí 83,2 mil. Kč, Ministerstvo dopravy 59,8 mil. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu 42,2 mil. Kč, Ministerstvo zdravotnictví 25,8 mil. Kč, Ministerstvo zahraničních věcí 27,3 mil. Kč, atd.

Neinvestiční prostředky veřejným zdravotnickým zařízením zřízeným státem, kraji a obcemi byly uvolněny ve výši **13,2 mil. Kč**, tj. o 12,1 % (o 1,4 mil.

Kč) více proti rozpočtu po změnách, při meziročním snížení o 26,4 %, tj. o 4,7 mil. Kč), a to kapitolou **Ministerstvo práce a sociálních věcí** na služby sociální péče 12,2 mil. Kč, na sociální poradenství 280 tis. Kč a aktivní politiku zaměstnanosti 790 tis. Kč.

Neinvestiční transfery školským právníckým osobám zřízeným státem, kraji a obcemi byly poskytnuty v částce **7,1 mil. Kč**, tj. 64,8 % rozpočtu po změnách (úspora 3,9 mil. Kč) při meziročním poklesu o 66,8 % (o 14,4 mil. Kč) kapitolou **Ministerstvo práce a sociálních věcí** na aktivní politiku zaměstnanosti (Ministerstvo pro místní rozvoj z rozpočtu po změnách 700 tis. Kč nečerpalo žádné prostředky).

2.4. Další běžné výdaje státního rozpočtu

Dále je hodnoceno čerpání některých **neinvestičních výdajů**, které nejsou komentovány v jiných částech Zprávy.

Financování zahraničních úvěrů

Výdaje spojené s financováním vládních a obdobných úvěrů poskytnutých do zahraničí byly v roce 2009 realizovány v celé rozpočtované výši, tj. **28,6 mil. Kč**. Týkaly se pouze správních poplatků za vedení účtů vládních pohledávek, ČNB bylo uvolněno přes 10,4 mil. Kč a ČSOB více než 18,2 mil. Kč.

Státní podpora stavebního spoření

Státní podpora stavebního spoření je poskytována podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů. Ve státním rozpočtu na rok 2009 byla zahrnuta ve výši 14,6 mld. Kč, tj. o 2,7 % (o 400 mil. Kč) méně proti rozpočtu roku 2008 a o 2,7 % (o 380 mil. Kč) více proti skutečnosti 2008. V průběhu roku byl rozpočet snížen o 1 338 mil. Kč, z toho 1 210 mil. Kč bylo převedeno ve prospěch rozpočtu na platbu státu do veřejného zdravotního pojištění za tzv. státní pojištěnce. V roce 2009 **poukázalo** Ministerstvo financí stavebním spořitelnám zálohy státní podpory stavebního spoření za rok 2008 (tzv. 2. a 3. kolo 2008) a zálohu státní podpory za rok 2009 pro účastníky, kteří ukončili stavební spoření v 1. pololetí roku 2009 (tzv. 1. kolo 2009) v celkové výši **13 261,7 mil. Kč** v souladu se státním rozpočtem po změnách. Meziroční pokles o 6,7 % (o 958,4 mil. Kč) souvisel zejména s poklesem celkového počtu smluv o stavebním spoření ve fázi spoření, a to smluv uzavřených podle právní úpravy

platné do 31.12.2003 s maximální státní podporou 4 500,- Kč. Celkový počet smluv ve fázi spoření činil k 31.12.2009 celkem 4 926 tis., tj. cca o 145 tis. smluv méně než bylo vykázáno k 31.12.2008.

Z celkového počtu smluv ve fázi spoření k 31.12.2009 bylo evidováno 2 572 tis. tzv. nových smluv, tj. smluv uzavřených po 1.1.2004 s maximální státní podporou 3 000,- Kč. V roce 2009 bylo uzavřeno 575 tis. nových smluv a průměrná cílová částka u nově uzavřených smluv občany dosáhla výše 309 tis. Kč. Proti roku 2008 bylo v roce 2009 uzavřeno o 130 tis. smluv méně. Počet smluv, u kterých byla navýšena cílová částka, klesl v roce 2009 proti roku 2008 o 24 tis. smluv. Dále pokračuje trend poklesu celkového počtu smluv ve fázi spoření (v roce 2003 činil 6 301 tis. smluv, v roce 2009 byl 4 926 tis. smluv).

Tab. č. 41

rok	2005	2006	2007	2008	2009
čerpání státní podpory stavebního spoření	16 086	15 772	14 976	14 220	13 262

mil. Kč

Uvedený vývoj situace ve stavebním spoření vede k dalšímu snížení výše státní podpory vyplacené ze státního rozpočtu

Státní příspěvek na penzijní připojištění

Státní příspěvek na penzijní připojištění vyplácí Ministerstvo financí penzijním fondům na základě jejich žádosti v souladu s § 30 zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů, pro účastníky, kterým tento příspěvek náleží podle § 29 tohoto zákona. Státní rozpočet 6,4 mld. Kč počítal s růstem těchto výdajů o 25,5 % (o 1,3 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti roku 2008 pak o 28,2 % (o 1,4 mld. Kč). Celkem bylo v roce 2009 na státní příspěvek na penzijní připojištění uvolněno **5 295,6 mil. Kč**, tj. 92,3 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,1 % (o 303,2 mil. Kč). K růstu výdajů na penzijní připojištění proti předchozím letům došlo v důsledku zvyšujícího se počtu smluv o penzijním připojištění a rostoucího objemu příspěvků. K 31.12.2009 evidovalo Ministerstvo financí téměř 4 351 tis. smluv, na které se vyplácel státní příspěvek, tj. o 165 tis. smluv více, než bylo evidováno k 31.12.2008. V roce 2009 činily příspěvky účastníků 22 955 mil. Kč a průměrná výše příspěvku měsíčně zaplaceného účastníkem v roce 2009 byla 491,- Kč.

Uvedený vývoj situace ve výdajích státu na příspěvek k penzijnímu připojištění ukazuje následující tabulka:

Tab. č. 42

rok	mil. Kč				
	2005	2006	2007	2008	2009
čerpání státního příspěvku k penzijnímu připojištění	3 573	4 038	4 527	4 992	5 296

Státní finanční podpora hypotečního úvěrování

Účelem programu státní podpory hypotečního úvěrování je zvýšení dostupnosti dlouhodobých úvěrů poskytovaných komerčními bankami na výstavbu domů a bytů a pomoc mladým lidem do 36 let zvýšením dostupnosti staršího vlastnického bydlení. Tato podpora je poskytována formou úrokové dotace, která se vztahuje k hypotéčnímu úvěru nebo jeho části do výše 800 mil. Kč v případě pořízení bytu, resp. 1,5 mil. Kč v případě pořízení rodinného domu, maximálně po dobu 10 let a je realizována prostřednictvím kapitoly **Ministerstvo pro místní rozvoj**.

Nárok na výplatu této státní podpory vzniká podle nařízení vlády č. 33/2004 Sb. a č. 249/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Státní rozpočet na rok 2009 počítal pro tuto formu podpory bytové výstavby s částkou 42,0 mil. Kč. Skutečně bylo **čerpáno 9,5 mil. Kč**, tj. 22,6 % rozpočtu (úspora 32,5 mil. Kč) při meziročním poklesu o 60,5 % (o 14,5 mil. Kč). K nedočerpání finančních prostředků došlo zejména proto, že v době sestavování rozpočtu nelze přesně odhadnout vývoj úrokových sazeb, podle kterých se stanovuje výše státní podpory. V roce 2009 byla státní podpora hypotečního úvěrování podle nařízení vlády č. 33/2004 Sb. nulová a podle nařízení vlády č. 249/2002 byla vyhlášena pro smlouvy uzavřené v roce 2009 a smlouvy, u kterých v tomto roce došlo ke změně úrokové sazby, ve výši 1 % bodu (v důsledku krize hypotéčního úvěrování bylo v roce 2009 uzavřeno pouze 1 262 nových smluv a průměrná výše příspěvku činila 398,- Kč proti 536,- Kč v roce 2008).

Majetková újma peněžních ústavů

Úhrada majetkové újmy peněžních ústavů, která jim vzniká v souvislosti s dříve poskytnutými sociálními úvěry za státem stanovené zvýhodněné úrokové sazby, je hrazena ze státního rozpočtu v souladu s § 45 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách. Pro rok 2009 byl k tomuto účelu stanoven rozpočet ve výši 293,0 mil. Kč, čerpáno bylo celkem **279,2 mil. Kč**, tj. 95,3 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 25,3 % (o 94,3 mil. Kč). Z celku bylo poskytnuto 121,3 mil. Kč v souvislosti s úvěry na individuální bytovou výstavbu, 153,2 mil. Kč v souvislosti s úvěry na družstevní bytovou výstavbu a 4,7 mil. Kč v souvislosti s půjčkami mladým manželům.

Výdaje na realizaci státních záruk a závazků obdobného charakteru

Vlastní realizace státních záruk se v roce 2009 týkala zejména státní organizace Správa železniční a dopravní cesty (SŽDC), v jejímž případě se jednalo téměř o všechny splátky státem garantovaných úvěrů, a realizace z prostředků státního rozpočtu dosáhla úhrnné hodnoty **2 663,5 mil. Kč**. Vedle toho byly formou realizace státní záruky za SŽDC uhrazeno 322,0 mil. Kč na úroky z původně komerčních úvěrů, které na s.o. SŽDC přešly na základě zákona č. 77/2002 Sb. z původního dlužníka s.o. České dráhy a jsou ze zákona garantovány státem. Ze státního rozpočtu byly rovněž uhrazeny závazky ze splatných částí jistin a příslušenství úvěrů poskytnutých EIB na infrastrukturální projekty, kde jako finanční manažer vystupuje ČMZRB, ve výši celkem **2 743,9 mil. Kč**. V rámci nestandardních státních záruk bylo z titulu realizace záruky uhrazeno **14,5 mil. Kč** ve prospěch ČNB na základě záloh vyplacených k pokrytí ztrát vzniklých v souvislosti se Smlouvou a slibem odškodnění strategického investora IPB.

Tabulka č. 43

Realizace státních záruk	rozpočet 2009	skutečnost 2008			% plnění	nevyčerpano
		jistina	úrok	celkem		
Správa železniční dopravní cesty s.o.	3 046	1 948	1 037	2 985	98,0	61
z toho: úhrady podle zákona č. 77/2002 Sb.	332	0	322	322	97,0	10
ČNB - IPB	2 000	15	0	15	0,8	1 985
Úvěry přijaté ČMZRB od EIB	2 853	1 776	967	2 744	96,2	109
C e l k e m	7 899	3 739	2 004	5 744	72,7	2 155

K nízkému plnění rozpočtu došlo v případě státní záruky ve prospěch ČNB za dopady z kauzy IPB: plnění je sice v souladu s Dohodou o plnění Státní záruky z 23.6.2000, kde minimální roční částka je stanovena na 2,0 mld. Kč, ale z důvodu pomalého soudního projednávání případů podléhajících podmínkám záruky nebylo možné odhadnout jeho výsledek. Čerpání u ostatních ukazatelů je v předpokládané výši ovlivněno pouze pohyblivou úrokovou sazbou a kurzovými změnami.

V roce 2009 nebyly poskytnuty žádné nové státní záruky ani žádné návratné finanční výpomoci (z kapitol Všeobecná pokladní správa a Operace státních finančních aktiv).

Výdaje na volby

Ve schváleném rozpočtu na rok 2009 byly v kapitole Všeobecná pokladní správa zahrnuty výdaje na volby ve výši 552,9 mil. Kč. V souvislosti s nabytím účinnosti ústavního zákona č. 195/2009 Sb., o zkrácení pátého volebního období Poslanecké

sněmovny, a s vyhlášením předčasných voleb do Poslanecké sněmovny prezidentem ČR na 9. a 10. října 2009 byl rozpočet navýšen na 1 008,7 mil. Kč. V důsledku nálezu Ústavního soudu Pl.ÚS 27/09 z 10. září 2009 pozbylo vyhlášení těchto voleb platnosti; vzhledem k tomu, že k tomuto datu značná část přípravy na volby již proběhla, byly přidělené finanční prostředky adekvátním dílem vyčerpány, i když se volby neuskutečnily. V průběhu roku 2009 se na území České republiky konaly volby do Evropského parlamentu (5. a 6. června) a nové volby zastupitelstev obcí (v pěti různých termínech pouze tam, kde se zastupitelstvo rozpadlo).

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo k zajištění voleb uvolněno celkem 659,6 mil. Kč na běžné výdaje, z toho Ministerstvu vnitra 203,2 mil. Kč, Českému statistickému úřadu 159,2 mil. Kč, Ministerstvu zahraničních věcí 10,0 mil. Kč a územně samosprávným celkům 287,2 mil. Kč. Ministerstvo vnitra poskytlo na zajištění voleb celkem 138,6 mil. Kč (z toho 107,5 mil. Kč na volby do Evropského parlamentu, 30,8 mil. Kč na přípravu nekonaných voleb do Poslanecké sněmovny a 238 tis. Kč na volby do zastupitelstev obcí) zejména na tisk, kompletaci a distribuci volebních materiálů, služby telekomunikací a radiotelekomunikací, na mzdové a související výdaje příslušníků Policie ČR a sekretariátu Státní volební komise, atd. Na úhradu nákladů spojených se zpracováním výsledků voleb v roce 2009 vynaložil Český statistický úřad téměř 122,7 mil. Kč běžných prostředků (z toho na volby do Evropského parlamentu 72,7 mil. Kč, na nové volby do zastupitelstev obcí 9,4 mil. Kč, vč. 4,5 mil. Kč z nespotřebovaných nároků, a na přípravu voleb do Poslanecké sněmovny 40,6 mil. Kč), kromě toho tato instituce získala z vládní rozpočtové rezervy 35,0 mil. Kč investičních prostředků, které vyčerpala na HW vybavení při obnově krajských datových center. Kapitola Ministerstvo zahraničních věcí využila uvolněné prostředky na přípravu voleb do Poslanecké sněmovny ve výši 413 tis. Kč především na rozesílání volebních materiálů a na uveřejnění inzerátů o konání voleb. Výdaje územních samosprávných celků v rozsahu nezbytném pro organizačně technické zabezpečení voleb do Evropského parlamentu dosáhly v předběžné výši celkem 291,3 mil. Kč, zůstatek z uvolněných prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa (286,0 mil. Kč) činil pro dotčené kraje a obce 5,2 mil. Kč, požadavek na doplatek pro některé kraje a obce 10,5 mil. Kč; výdaje na volby do zastupitelstev obcí předběžně činily 690 tis. Kč, nevyčerpáno bylo 501 tis. Kč (částky jsou vždy předmětem finančního vypořádání). Krajům byla ze státního rozpočtu také uvolněna dotace (formou refundace) na úhradu vynaložených nákladů na přípravu zrušených voleb do Poslanecké sněmovny v částce celkem 7,7 mil. Kč. Kromě toho Ministerstvo obrany poskytlo ze svého rozpočtu 87 tis. Kč na krytí výdajů při zajištění voleb, které

vznikly újezdním úřadům vojenských újezdů Boletice, Hradiště, Libavá, Brdy a Březina.

Výdaje na volby v roce 2009 činily v souhrnu **610,6 mil. Kč**, z toho výdaje na volby do Evropského parlamentu 466,3 mil. Kč, volby do zastupitelstev územních samosprávných celků 29,8 mil. Kč. a příprava zrušených voleb do Poslanecké sněmovny 114,5 mil. Kč (vč. kapitálových prostředků).

Výdaje na zajištění příprav a výkonu předsednictví České republiky v Radě EU

Při přípravě státního rozpočtu na rok 2009 bylo z kapitoly Všeobecná pokladní správa (VPS) převedeno na základě vládního usnesení ze dne 27. června 2008 č. 740 celkem 1 000 000 tis. Kč do rozpočtů jednotlivých kapitol. Kapitoly si zároveň vyčlenily v rámci limitu výdajů kapitoly prostředky určené k financování příprav na předsednictví ČR v Radě EU (CZ PRES) v celkové výši 662 911 tis. Kč. Pro účely CZ PRES bylo tedy v roce 2009 rozpočtováno 1 662,9 mil. Kč. V průběhu roku 2009 byly rozpočtované prostředky navýšeny o 211,2 mil. Kč, a to o 69,6 mil. Kč vládním usnesením ze dne 23. března 2009 č. 370, dále o 116,6 mil. Kč vládním usnesením ze dne 30. března 2009 č. 409 a o 25,0 mil. Kč vládním usnesením ze dne 9. listopadu 2009 č. 1371. Schválené navýšení prostředků bylo ve prospěch kapitoly Úřadu vlády pro účely centrálního koordinátora, kapitoly Ministerstva zahraničních věcí a kapitoly Ministerstva vnitra. Mimo to bylo na základě usnesení č. 409/2009 zároveň resortům uloženo převést ze svých rozpočtů centrálnímu koordinátorovi prostředky ve výši 231,0 mil. Kč, čímž došlo k dalšímu navýšení celkových prostředků na CZ PRES o 92,9 mil. Kč¹². V průběhu roku docházelo ještě k dalším drobným pohybům na specifickém ukazateli „Výdaje na přípravu předsednictví ČR v Radě EU“. Celkem tedy měly kapitoly vyčleněny v rozpočtu po změnách na uvedeném specifickém ukazateli v roce 2009 částku 2 076,7 mil. Kč.

Během roku došlo i k uvolnění nároků z nespotřebovaných výdajů v celkové výši 181,4 mil. Kč. Po zohlednění všech změn a započítání nároků z nespotřebovaných výdajů disponovaly kapitoly v roce 2009 pro účely CZ PRES prostředky v celkové výši 2 258,1 mil. Kč.

Z těchto prostředků bylo za rok 2009 vyčerpáno na přípravu na CZ PRES celkem 2 129,9 mil. Kč, tj. cca 94,3 % disponibilních prostředků. Jedná se o největší

¹² pouze 37 114 tis. Kč z požadovaných 231 000 tis. Kč převedly resorty ze specifických ukazatelů na CZ PRES, zbývající část ve výši 192 886 tis. Kč převedly z jiných ukazatelů

čerpaní za celé období 2007 - 2009, po které byly prostředky pro účely CZ PRES rozpočtovány. Pro rok 2010 již prostředky na CZ PRES rozpočtovány nejsou.

Největší část prostředků byla využita na výdaje související s organizováním zasedání v ČR. Jednalo se zejména o nákup služeb, pronájmy, bezpečností zajištění, atd. Dále bylo nemalé množství prostředků vynaloženo na osobní výdaje, na nemzdové výdaje související s vysláním zaměstnanců na Stálé zastoupení ČR při EU v Bruselu a další zastupitelské úřady a na cestovní výdaje.

Přehled prostředků určených na přípravu na předsednictví ČR v Radě EU podle rozpočtových kapitol ukazuje tabulka č. 44.

Tabulka č. 44

Kapitola	Rozpočované prostředky v roce 2009				Prostředky uvolněné z nároků z nespolečensky vynaložených výdajů	Celkem k dispozici	Čerpání národních prostředků za rok 2009		Čerpání mzdových prostředků v roce 2009			Plnění podle závazného ukazatele SR ²			
	z VPS	z kapitoly	celkem v kapitole ¹	rozpočet po změnách			v tis. Kč	v %	Platy zaměstnanců (včetně odměn)	Ostatní platby za provedenou práci	Povinné pojistné placené zaměstnavatelem a přídel do FKSP	v tis. Kč	v %		
	1	2	3=1+2	4			5	6=4+5	7	8=7.6	9	10	11	12	13=12.4
Úřad vlády České republiky z toho MVEZ	396 136 392 442	15 881 0	412 017 392 442	897 336 879 395	102 904 101 575	1 000 240 980 970	985 075 967 787	98,5 98,7	16 969 14 256	17 695 15 637	11 913 10 250	990 937 x	110,4 x		
Ministerstvo zahraničních věcí	339 945	95 225	435 170	410 895	42 117	453 012	449 936	99,3	42 478	3 843	16 538	449 936	109,5		
Ministerstvo obrany	4 130	12 391	16 521	15 222	0	15 222	12 842	84,4	814	0	271	12 842	84,4		
Národní bezpečnostní úřad	425	240	665	665	5	670	670	99,9	313	0	112	671	100,9		
Ministerstvo financí	10 171	30 801	40 972	36 972	4 633	41 605	34 488	82,9	11 386	1 164	4 530	34 488	93,3		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	2 916	51 790	54 706	51 206	0	51 206	34 657	67,7	9 332	1 023	3 662	54 959	107,3		
Ministerstvo vnitra	159 500	78 937	238 437	237 941	14 096	252 037	246 486	97,8	8 218	2 311	3 387	246 486	103,6		
Ministerstvo životního prostředí	12 312	58 442	70 754	63 754	0	63 754	63 260	99,2	11 232	1 725	4 525	63 260	99,2		
Ministerstvo pro místní rozvoj	1 128	26 339	27 467	24 788	0	24 788	20 050	80,9	895	0	326	20 050	80,9		
Ministerstvo průmyslu a obchodu	10 832	46 981	57 813	52 113	0	52 113	36 259	69,6	16 835	0	6 059	36 260	69,6		
Ministerstvo dopravy	3 258	25 155	28 413	25 572	7 547	33 119	18 693	56,4	3 343	0	1 202	18 693	73,1		
Český telekomunikační úřad	0	2 389	2 389	2 389	0	2 389	2 373	99,3	182	0	66	2 373	99,3		
Ministerstvo zemědělství	32 721	61 008	93 729	84 429	0	84 429	78 839	93,4	27 925	0	10 073	78 839	93,4		
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3 989	40 500	44 489	44 109	0	44 109	30 956	70,2	5 783	297	2 053	41 981	95,2		
Ministerstvo kultury	5 276	24 144	29 420	26 520	4 093	30 613	23 810	77,8	4 496	65	1 719	23 810	77,8		
Ministerstvo zdravotnictví	3 558	46 450	50 008	47 436	0	47 436	40 805	86,0	6 284	1 465	2 480	51 505	108,6		
Ministerstvo spravedlnosti	6 284	25 623	31 907	28 717	5 992	34 709	31 372	90,4	7 544	181	2 904	31 372	109,2		
Úřad pro ochranu osobních údajů	542	1 087	1 629	1 629	0	1 629	1 152	70,7	421	0	152	1 162	71,3		
Úřad průmyslového vlastnictví	1 710	1 845	3 555	3 555	0	3 555	3 345	94,1	1 255	0	452	3 345	94,1		
Český statistický úřad	1 534	8 401	9 935	9 035	0	9 035	7 131	78,9	3 726	263	1 431	7 131	78,9		
Energetický regulační úřad	0	740	740	740	0	740	576	77,8	236	0	84	576	77,8		
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	1 084	4 552	5 636	5 136	0	5 136	3 276	63,8	1 099	0	395	3 276	63,8		
Správa státních hmotných rezerv	0	3 080	3 080	3 080	0	3 080	469	15,2	0	0	0	469	15,2		
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	2 549	910	3 459	3 459	0	3 459	3 344	96,7	668	0	241	3 343	96,6		
Celkem	1 000 000	662 911	1 662 911	2 076 698	181 387	2 258 085	2 129 863	94,3	181 434	30 032	74 575	2 177 763	104,9		

Pozn.

¹ Prostředky z VPS byly při přípravě rozpočtu na rok 2009 převedeny do rozpočtů kapitol

² Výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie

Odvody a příspěvky do rozpočtu Evropské unie

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2009 byla stanovena částka 35 200 mil. Kč na odvody a příspěvky do rozpočtu Evropské unie, z toho 34 845 mil. Kč bylo určeno na financování vlastních zdrojů podle daně z přidané hodnoty a podle hrubého národního důchodu, tj. na úhradu finanční prostředků, které poskytuje ČR do rozpočtu EU¹³ a 355 mil. Kč na financování příspěvku do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel.

Na úhradu vlastních zdrojů Evropských společenství bylo z kapitoly Všeobecná pokladní správa poskytnuto celkem **31 386,9 mil. Kč**, tj. 92,6 % rozpočtu

¹³ Vlastní zdroje ES jsou poskytovány podle rozhodnutí Rady č. 2007/ES, Euratom, o systému vlastních zdrojů Společenství a nařízení Rady (ES, Euratom) 1150/2000 ve znění nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2028/2004 a č. 105/2009, kterými se provádí rozhodnutí o systému vlastních zdrojů společenství

po změnách při meziročním růstu o 3,8 % (o 1 116,3 mil. Kč). Na úhradu splátky **Výzkumnému fondu uhlí a oceli** bylo poukázáno **377,8 mil. Kč**, tj. o 22,8 mil. Kč více proti schválenému rozpočtu a o 18,0 % (o 57,7 mil. Kč) více než v roce 2008.

Podrobný komentář je uveden v části VI. Zprávy.

Čerpání vládní rozpočtové rezervy

Vládní rozpočtová rezerva k zajištění krytí nezbytných a nepředvídaných výdajů se vytváří podle § 27 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve výši nejméně 0,3 % výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. Objem této rezervy na rok 2009 byl stanoven na 3 541,7 mil. Kč. Z rozpočtované výše bylo celkem **využito 3 257,5 mil. Kč**, Prostředky byly uvolňovány na základě rozhodnutí vlády a na základě zmocnění ministra financí podle usnesení vlády č. 1194/2008. Z celku bylo uvolněno 1 840,7 mil. Kč formou rozpočtových opatření do rozpočtu kapitol, 500,0 mil. Kč bylo použito ke zvýšení výdajů v kapitole Všeobecná pokladní správa a 916,8 mil. Kč bylo převedeno na účty příjemců podle příslušných titulů, úspora činila 284,2 mil. Kč.

Podrobný přehled čerpání vládní rozpočtové rezervy v roce 2009 je uveden v sešitu H Státního závěrečného účtu (kapitola Všeobecná pokladní správa).

3. Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) tvoří významnou část výdajů státního rozpočtu. Se mzdovými náklady ústředně řízených příspěvkových organizací, jejichž zaměstnanci jsou odměňováni platem podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, činil v roce 2009 objem těchto výdajů 138,3 mld. Kč.

V uvedeném čerpání prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) je zahrnuto rovněž čerpání těchto prostředků v tzv. regionálním školství, tj. ve školách, předškolních a školských zařízeních zřizovaných samosprávnými orgány. Mzdové prostředky regionálního školství jsou součástí tzv. přímých vzdělávacích nákladů, jejichž rozsah stanoví zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, a jsou rozpočtovány v kapitole MŠMT.

V porovnání s celkovými výdaji státního rozpočtu činí podíl výdajů na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) 11,85 % a proti roku 2008, kdy podíl dosáhl výše 12,14 %, došlo k poklesu o 0,29 % vlivem vyššího tempa růstu celkových výdajů při nižším růstu mzdových prostředků.

Mimořádný význam této rozpočtové položky je vládou zdůrazněn tím, že kromě stanovení objemu prostředků na platy v podobě závazných ukazatelů státního rozpočtu u organizačních složek státu, ovlivňuje vláda tuto oblast i prostřednictvím závazných objemů prostředků na platy a počtu zaměstnanců podle jednotlivých kategorií organizací. Tyto limity schvaluje souběžně s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok.

Do prostředků na odměňování zaměstnanců bylo v roce 2009 zapojeno čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů, povoleného překročení, prostředků vyčleněných z regulace zaměstnanosti a mimorozpočtové zdroje v celkové výši 2 330,3 mil. Kč, v tom: nároky z nespotřebovaných výdajů 416,7 mil. Kč, prostředky vyčleněné z regulace zaměstnanosti 181,5 mil. Kč, z fondu odměn 107,8 mil. Kč, z rezervního fondu 267,9 mil. Kč, ostatní mimorozpočtové zdroje 1 333 mil. Kč, povolené překročení 14,6 mil. Kč a dále mimolimitní prostředky podpory výzkumu a vývoje ve výši 8,8 mil. Kč.

Ve srovnání s rokem 2008, kdy zapojené prostředky mimo regulaci zaměstnanosti dosáhly výše 2 044,9 mil. Kč, došlo k jejich nárůstu o 285,4 mil. Kč a to především v důsledku nárůstu čerpání ostatních mimorozpočtových zdrojů a vyčlenění prostředků na globální granty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z regulace zaměstnanosti.

Vývoj prostředků na platy, počtu zaměstnanců a průměrných platů za rok 2009 a srovnávání s rokem 2008 je ovlivněno zejména meziročním 1,5 % nárůstem

prostředků na platy zaměstnanců a příslušníků bezpečnostních sborů a posílením plošně uplatněného růstu platů o 3 125 mil. Kč určeného na platy pedagogických pracovníků regionálního školství podle usnesení vlády ze dne 27. června 2008 č. 736.

Přehled o čerpání a vývoji prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci v organizačních složkách státu a mzdových nákladů u příspěvkových organizací je obsažen v následující tabulce:

Tabulka č. 45

v mil.Kč

Mzdové prostředky	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Rozdíl	Meziroční index v %
		Schválený	Po změnách				
	1	2	3	4	(4:3)	(4-3)	(4:1)
Org. složky státu	72 585,2	77 038,8	76 237,1	75 272,1	98,7	-965,0	103,7
<i>z toho:</i>							
<i>státní správa</i>	58 304,9	61 902,6	61 267,5	60 739,1	99,1	-528,4	104,2
PO celkem	58 979,3	62 161,0	61 722,4	63 069,5	102,2	1 347,1	106,9
OSS a PO celkem	131 564,4	139 199,8	137 959,6	138 341,7	100,3	382,1	105,2

Z tabulky je zřejmé, že závazný ukazatel státního rozpočtu - objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, byl u organizačních složek státu dodržen jak v celkovém objemu, tak i za státní správu (čerpání na 98,7 % a 99,1 % ve státní správě). Obdobný průběh má i plnění objemu prostředků na platy (čerpání na 99,0 % a 99,3 % ve státní správě).

Z hlediska jednotlivých kapitol byly překročeny ukazatele převážně v malém rozsahu a při započtení přímo poskytovaných prostředků podpory výzkumu a vývoje, prostředků rezervního fondu, fondu odměn, čerpání nároků z nespoteřovaných výdajů, ostatních mimorozpočtových zdrojů, povoleného překročení, a prostředků vyčleněných z regulace zaměstnanosti ke skutečnému překročení ukazatelů nedošlo. Těmito vlivy bylo způsobeno i vyšší čerpání limitů u příspěvkových organizací a v důsledku toho i za rozpočtové a příspěvkové organizace celkem.

Přehled o plnění rozpočtu po změnách u kapitol, které překračují závazné objemy prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (limity mzdových nákladů), dokládá následující tabulka:

Tabulka č. 46

Typy organizací	Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %										
	Kapitoly										
	301 KPR	313 MPSV	315 MŽP	317 MMR	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	335 MZdr	361 AV	375 SÚJB	Celkem
Organizační složky státu	101,46				100,30			109,04		101,67	
z toho státní správa					100,32			109,41		102,17	
Příspěvkové organizace	110,27	106,94	106,16	116,95	101,30	102,63	101,16				102,18
OSS a PO	106,47		102,03	101,21	100,35	102,33	100,69			101,67	100,28
z toho platy											
Organizační složky státu					100,32			109,77	100,28	100,77	
z toho státní správa					100,34			110,18		100,98	
Příspěvkové organizace	110,80	106,37	106,43	115,67	102,24	101,87	101,16				101,49
OSS a PO	106,29		102,31	100,77	100,40	101,77	100,92		100,28	100,77	100,13
Kapitoly po odečtení čerpaných nároků, povoleného překročení, přímo poskytnutých prostředků na vědu a výzkum a mimorozpočtových zdrojů											
Typy organizací	301 KPR	313 MPSV	315 MŽP	317 MMR	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	335 MZdr	361 AV	375 SÚJB	Celkem
Organizační složky státu	100,00				99,97			98,03		99,68	
z toho státní správa					99,97			97,92		99,57	
Příspěvkové organizace	99,86	100,00	99,16	99,53	98,91	99,62	99,70				99,22
OSS a PO	99,92		98,81	97,43	99,92	99,24	99,02			99,68	98,59
z toho platy											
Organizační složky státu					99,99			98,44	99,88	99,92	
z toho státní správa					99,99			98,35		99,89	
Příspěvkové organizace	100,00	100,00	99,37	99,51	99,74	99,86	99,76				99,46
OSS a PO	100,00		99,12	97,49	99,98	99,68	99,34		99,88	99,92	98,91

Vlivem zapojení přímo poskytnutých prostředků podpory výzkumu a vývoje, rezervního fondu, fondu odměn, ostatních mimorozpočtových zdrojů, povoleného překročení, a prostředků vyčleněných z regulace zaměstnanosti do financování prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) byla v roce 2009 vykázána úspora čerpání prostředků rozpočtu po změnách ve výši cca 1 948,2 mil. Kč za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem. V roce 2008 byla vykázána úspora ve výši 1 148,8 mil. Kč a z ní převod do nároků z nespotřebovaných výdajů činil 605,7 mil. Kč. Proti roku 2008 se vykázaná úspora čerpání prostředků rozpočtu po změnách v roce 2009 zvýšila o 799,4 mil. Kč.

Nárůst čerpání prostředků na platy o 6 262,0 mil. Kč, tj. o 5,02 % ve srovnání se skutečností roku 2008, byl především výsledkem dynamiky růstu platů, zapracované do návrhu státního rozpočtu na rok 2009 a růstu zapojení prostředků mimo regulaci zaměstnanosti.

Schválený objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na rok 2009 byl rozpočtovými opatřeními snížen celkem o 1 240,3 mil. Kč. Z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo převedeno 260,6 mil. Kč, v rámci sportovní

reprezentace 157,6 mil. Kč z ostatních běžných výdajů kapitoly Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 52,1 mil. Kč z prostředků účelové a institucionální podpory výzkumu a vývoje, 252,7 mil Kč z programů a technické asistence v rámci spolufinancování z Evropské unie a státního rozpočtu. Do ostatních běžných výdajů bylo převedeno 1 372,7 mil. Kč, z toho 828,5 mil. Kč z platů příslušníků Policie ČR a 359,7 mil. Kč z platů regionálního školství územních samosprávných celků. Výsledné snížení vyplynulo z řady dílčích úprav, organizačních a jiných změn a přesunů mezi jednotlivými kategoriemi výdajových položek, často protichůdným směrem. Úpravy vyplývaly převážně ze změn právních předpisů a převodů v rámci financování programů.

Z hlediska jednotlivých typů organizací došlo k celkovému snížení schválených objemů u příspěvkových organizací o 438,6 mil. Kč, ve kterém jsou zahrnuty převody do ostatních běžných výdajů na organizační změny, na různé programy a zabezpečení mimořádných potřeb. Z prostředků výzkumu a vývoje bylo převedeno 27,3 mil. Kč, na sportovní reprezentaci 13,2 mil. Kč, na projekty a programy financované z Evropských strukturálních fondů 94,3 mil. Kč a z kapitoly Všeobecná pokladní správa 21,7 mil. Kč na dopady zvýšení tarifních platů zaměstnanců ve veřejných službách a správě podle usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 563.

U organizačních složek státu došlo k celkovému snížení schválených objemů o 801,6 mil. Kč, z toho u státní správy o částku 635,1 mil. Kč, a to především vlivem nenaplňenosti stavů a převodu z platů příslušníků bezpečnostních sborů do ostatních běžných výdajů na zabezpečení nákupů a spolufinancování programů Evropské unie.

Nejvýznamnější úpravy rozpočtu organizačních složek státu byly provedeny zejména těmito opatřeními:

- Převod prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa v celkové výši 238,9 mil. Kč.

Z položky na volby bylo uvolněno 83,9 mil. Kč, z toho 48,3 mil. Kč na volby do Evropského Parlamentu a 34,2 mil. Kč k zabezpečení prezidentem vyhlášených mimořádných voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu.

Z dílčích účelových položek bylo uvolněno 152,6 mil. Kč, z toho 91,9 mil. Kč na financování projektu vytvoření jednotného inkasního místa, 27,2 mil. Kč na zapojení příslušníků Policie České republiky do civilních misí Evropské unie, 33,5 mil. Kč na zabezpečení příprav na sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011.

Z Vládní rozpočtové rezervy bylo uvolněno 2,4 mil. Kč, z toho 1,9 mil. Kč na odchodné členům Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

➤ Ostatní významnější změny:

- celkové snížení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 1 036,6 mil. Kč převodem do ostatních běžných výdajů,

- snížení o 1 238,8 mil. Kč, z toho 828,5 mil. Kč do ostatních běžných výdajů Policie na zabezpečení nákupů a oprav v důsledku nenaplněných stavů policistů a 95,5 mil. Kč z rozhodnutí ministra vnitra pro s.p. Českou poštu na realizaci převodu služeb informačních centrálních technologií, 147,1 mil. Kč z nenaplněných stavů vojáků z povolání na odchodné a výsluhový příspěvek, 89,8 mil. Kč ve zdravotnictví na nákupy očkovacích látek a služeb pro řádné a mimořádné očkování a 56,1 mil. Kč z nenaplněných stavů u soudů na zabezpečení mandatorních a ostatních věcných výdajů,

- zvýšení o 202,1 mil. Kč, z toho 93,8 mil. Kč v resortu práce a sociálních věcí na výkon agendy státní sociální podpory a zabezpečení změn ve vyplácení nemocenského pojištění, 39,4 mil. Kč v resortu zemědělství (34,3 mil. Kč na platové preference, 2,8 mil. Kč na dohody a odstupné a 1,3 mil. Kč na resortní projekty), 18,8 mil. Kč v resortu školství, z toho 18,1 mil. Kč v rámci operačních programů, 13,4 mil. Kč v úřadu vlády (6,4 mil. Kč v rámci výkonu předsednictví v Radě EU, 3,8 mil. Kč na zajištění Integrovaného informačního systému a 3,2 mil. Kč pro poradní orgány vlády), 13,0 mil. Kč v resortu životního prostředí (4,4 mil. Kč na zabezpečení přesčasové práce a odměn, 2,8 mil. Kč na monitoring soustavy NATURA 2000, 2,7 mil. Kč na výkon předsednictví v Radě evropské unie a 2,5 mil. Kč na organizační změny), 7,4 mil. Kč v resortu zahraničních věcí v rámci zabezpečování předsednictví v Radě EU a 6,6 mil. Kč v resortu dopravy na zajištění motivace zaměstnanců a přesčasové práce,

- zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci z prostředků podpory výzkumu a vývoje přidělených rozpočtovými opatřeními organizačním složkám státu a příspěvkovým organizacím celkem o 52,2 mil. Kč, v tom u organizačních složek státu o 24,8 mil. Kč a z toho ve Státním úřadu pro jadernou bezpečnost o 5,4 mil. Kč, na Úřadu vlády o 5,2 mil. Kč, v resortu obrany o 3,4 mil. Kč, v resortu vnitra o 3,2 mil. Kč, v resortu zdravotnictví o 2,8 mil. Kč, v Akademii věd o 1,9 mil. Kč a v resortu zemědělství o 1,9 mil. Kč. U příspěvkových organizací o 27,3 mil. Kč, z toho v resortu kultury o 13,6 mil. Kč a v resortu životního prostředí o 13,2 mil. Kč,

- na sportovní aktivity ve vrcholovém sportu z dotace resortu školství, mládeže a tělovýchovy pro Ministerstvo obrany ve výši 88,9 mil. Kč a Ministerstvo vnitra ve výši 68,7 mil. Kč.

Průměrné platy

Proti roku 2008, kdy byl meziroční nárůst průměrných platů ve výši 4,0 %, došlo v roce 2009 k nárůstu průměrných platů o 4,5 %, jak je patrné z následující tabulky:

Tabulka č. 47

	Skutečnost	Rozpočet 2009		Skutečnost	Změny (zvýšení, snížení)		
	2008	Schválený	Po změnách	2009	sl.3/sl.2	sl.4/sl.3	sl.4/sl.1
	1	2	3	4	5	6	7
Průměrné platy							
Organizační složky státu celkem	27 812	27 844	27 932	28 729	100,3	102,9	103,3
<i>z toho:</i>							
státní správa	28 321	28 444	28 549	29 345	100,4	102,8	103,6
Příspěvkové org.	20 565	20 990	20 875	21 790	99,5	104,4	106,0
Organizační složky státu a PO celkem	23 919	24 190	24 152	24 994	99,8	103,5	104,5

Průměrný plat rozpočtovaný na rok 2009 ve výši 24 190 Kč, se v průběhu roku v důsledku úprav objemů prostředků na platy a počtů zaměstnanců vyplývajících z výše uvedených rozpočtových opatření snížil na 24 152 Kč, to znamená o 0,2 procentního bodu.

V organizačních složkách státu vzrostl skutečný průměrný plat o 3,3 % a ve státní správě o 3,6 % především vlivem dynamiky růstu prostředků na platy ve schváleném rozpočtu, včetně meziročního 1,5 % nárůstu prostředků na platy zaměstnanců a růstu čerpání zdrojů mimo regulaci zaměstnanosti.

V příspěvkových organizacích vzrostly průměrné platy o 6,0 % především vlivem preferenčního zvýhodnění platů pedagogických pracovníků regionálního školství.

Rozdílné poměrné nárůsty průměrných platů v jednotlivých resortech v rozpětí od 98,28 % do 118,99 % jsou způsobeny zejména čerpáním prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa, prostředků podpory výzkumu a vývoje, prostředků z ostatních běžných výdajů použitých na pokrytí dopadů organizačních změn a preferenci zaměstnanců, dále prostředků v rámci technické asistence a programů spolufinancovaných ze zdrojů a finančních mechanismů Evropské unie, čerpáním nároků z nespotebovaných výdajů, z rezervních fondů, fondu odměn, ostatních

mimorozpočtových zdrojů a vlivem přímo poskytovaných prostředků výzkumu a vývoje.

Velmi významnými faktory růstu průměrných výdělků bylo nenaplnění počtu funkčních míst, možnost čerpání nároků z nespotebovaných výdajů a z rezervních fondů ve výši 684,6 mil. Kč, fondu odměn ve výši 107,8 mil. Kč a ostatních mimorozpočtových zdrojů ve výši 1 333,0 mil. Kč, které v konečném důsledku představují zvýšení průměrného platu proti rozpočtu po změnách o 842 Kč.

Dosažený průměrný plat za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem je tak o 3,5 % vyšší než rozpočet po změnách za rok 2009. Dosažení vyššího průměrného platu než je v rozpočtu po změnách souvisí zejména s možností čerpání prostředků za neobsazená funkční místa a s využitím zapojení zdrojů mimo regulaci zaměstnanosti.

Srovnání průměrných platů zaměstnanců rozpočtové sféry s ostatními sektory ekonomiky

Podle statistických informací o zaměstnanosti a mzdách pracovníků za rok 2009 bylo v národním hospodářství celkem dosaženo průměrného výdělku 23 598 Kč (na přepočtené osoby) a proti roku 2008 došlo ke zvýšení o 4,0 %. V podnikatelské sféře dosáhla průměrná mzda 23 411 Kč (na přepočtené osoby) a proti minulému roku vzrostla o 3,8 %. Průměrná mzda nepodnikatelské sféry, která zahrnuje i rozpočtovou sféru, dosáhla výše 24 433 Kč a proti minulému roku vzrostla o 4,7 %.

Z uvedeného je zřejmé, že dynamika růstu průměrných platů v podnikatelské a nepodnikatelské sféře se změnila ve prospěch nepodnikatelské sféry. Růst platů v nepodnikatelské sféře byl ve srovnání s podnikatelskou sférou o 0,9 procentního bodu rychlejší.

Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců nepodnikatelské a podnikatelské sféry, které v roce 2008 činily 103,4 %, se v roce 2009 změnily na 104,4 % ve prospěch nepodnikatelské sféry. Rozdíl meziročně vzrostl o 1,0 procentní bod. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se meziročně změnil z 778 Kč v roce 2008 na 1 022 Kč v roce 2009, tj. o 244 Kč.

Průměrné platy zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací napojených na státní rozpočet, dosáhly v roce 2009 výše 24 994 Kč při meziročním růstu o 4,5 %. Jedná se tedy o růst o 0,2 p.b. pomalejší ve srovnání

s nepodnikatelským sektorem. Ve srovnání s nepodnikatelskou sférou jsou průměrné platy ve vlastní rozpočtové sféře o 2,3 % vyšší.

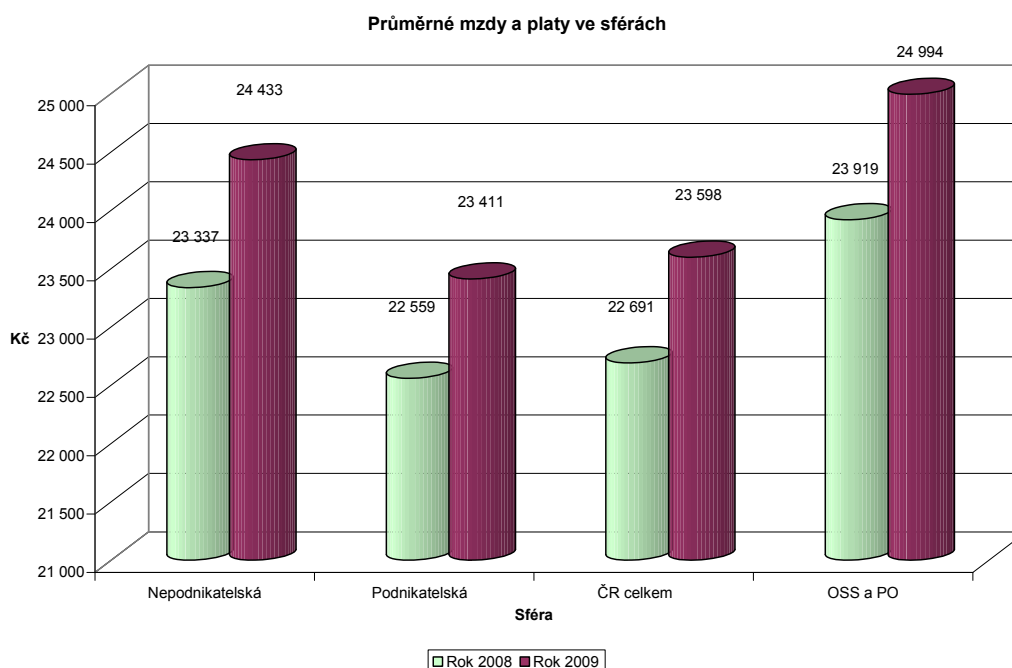
Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců rozpočtové a podnikatelské sféry, které v roce 2008 činily 106,0 % ve prospěch rozpočtové sféry, se změnily na 106,8 % v roce 2009. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se tak meziročně změnil z 1 360 Kč v roce 2008 na 1 583 Kč v roce 2009, tj. vzrostl o 223 Kč.

Průměrné platy v rozpočtové sféře byly meziročně o 5,9 % vyšší než byl průměr za Českou republiku a o 6,8 % vyšší než průměr za podnikatelskou sféru.

Výše uvedené trendy se promítají i do vývoje reálných mezd. V roce 2009 se úroveň reálné mzdy v podnikatelské sféře zvýšila o 2,8 % a v nepodnikatelské sféře o 3,7 %. Ve sféře organizačních složek státu a příspěvkových organizací se reálné mzdy zvýšily o 3,5 %.

Z grafického znázornění je zřejmé, že meziročně nedošlo k výrazné diferenciaci průměrných platů mezi jednotlivými sférami:

Graf č. 10

Vývoj počtu zaměstnanců v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích znázorňuje následující přehled:

Tabulka č. 48

Vývoj počtu zaměstnanců	Skutečnost	Rozpočet 2009		Skutečnost	Změny (zvýšení, snížení)		
	2008	Schválený	Po změnách	2009	sl.3-sl.2	sl.4-sl.3	sl.4-sl.1
	1	2	3	4	5	6	7
OSS celkem	201 075	212 750	209 577	201 621	-3 173	-7 956	546
<i>z toho: státní správa</i>	<i>159 620</i>	<i>168 770</i>	<i>166 275</i>	<i>160 687</i>	<i>-2 495</i>	<i>-5 588</i>	<i>1 067</i>
PO celkem	233 408	242 941	241 752	235 059	-1 189	-6 693	1 651
OSS a PO celkem	434 483	455 691	451 329	436 680	-4 362	-14 649	2 197

Skutečný počet zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací se proti roku 2008 zvýšil o 2 197 osob, a to především vlivem zvýšeného počtu zaměstnanců odměňovaných z prostředků mimo regulaci zaměstnanosti. Jedná se zejména o 2 835 zaměstnanců v resortu školství mládeže a tělovýchovy jejichž odměňování bylo zabezpečeno z ostatních mimorozpočtových zdrojů. Neobsazeno zůstalo v ročním průměru 14 649 funkčních míst (z toho 5 679 v resortu školství mládeže a tělovýchovy, 2 525 v resortu vnitra, 1 744 v resortu obrany, 1 031 v resortu financí, 861 v resortu spravedlnosti, 705 v resortu zdravotnictví, 503 v resortu zemědělství a 464 v resortu práce a sociálních věcí), tj. 3,25 % z rozpočtu po změnách na rok 2009. V roce 2008 bylo neobsazeno v ročním průměru 18 171 funkčních míst (z toho 9 049 v resortu školství mládeže a tělovýchovy, 2 666 v resortu vnitra, 1 880 v resortu obrany, 1 255 v resortu spravedlnosti, 1 037 v resortu financí a 495 v resortu zemědělství). Ve srovnání s rokem 2008 došlo k relativnímu poklesu tohoto jevu a počet neobsazených funkčních míst se meziročně snížil o 3 522.

Nadále dochází k situaci, kdy na základě požadavků rozpočtových kapitol roste počet systemizovaných, tj. rozpočtem zajištěných funkčních míst a současně vlivem jejich neobsazení k poklesu skutečných přepočtených počtů. Je to zejména výsledek skutečnosti, že není stanovena povinnost vázat prostředky za neobsazená funkčních místa a tyto prostředky se stávají zdrojem zvyšování průměrných platů.

Vývoj počtu zaměstnanců je výsledkem protichůdných, zvyšujících a snižujících, vlivů. K nejvýraznější zvyšující úpravě schváleného rozpočtu o 540 funkčních míst (v ročním přepočtu) došlo v resortu práce a sociálních věcí, z toho o 313 na výkon agendy státní sociální podpory podle zákona č. 414/2008 Sb. a o 224 na zabezpečení agendy nemocenského pojištění podle usnesení vlády č. 847/2009. Na zabezpečení sportovní reprezentace došlo ke zvýšení o 264 funkčních míst v resortu obrany a o 206 funkčních míst v resortu vnitra. V Českém statistickém úřadu došlo ke zvýšení o 101 funkčních míst na zabezpečení příprav na Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011.

Významné snižující úpravy rozpočtu byly v resortu vnitra - celkem o 2 686 nenaplněných funkčních míst policistů (v ročním přepočtu) - v souvislosti s převodem prostředků do ostatních běžných výdajů na nákupy materiálu a služeb a o 330 zaměstnanců v souvislosti s realizací převodu služeb informačních centrálních technologií na s.p. Česká pošta. Dále v resortu školství, mládeže a tělovýchovy snížení o 1 460 funkčních míst v rámci převodu platových prostředků do ostatních běžných výdajů na učební pomůcky a na dotace pro soukromé školství.

V průběhu roku 2009 tak došlo k úpravě schváleným rozpočtem stanoveného počtu zaměstnanců, jejichž platy jsou hrazeny ze státního rozpočtu, znamenající celkové snížení o 4 362 osob.

V organizačních složkách státu se snížil přepočtený počet zaměstnanců o 3 173 osob, přičemž ve státní správě došlo ke snížení o 2 495 osob.

Vývoj počtu zaměstnanců ve státní správě

Přehled o vývoji počtu zaměstnanců ve státní správě v roce 2009 podává následující tabulka:

Tabulka č. 49

	P o č t y z a m ě s t n a n c ů			
	Státní správa celkem	Ústřední orgány st. spr.	Ústř. řízené org.st.spr.	SOBCPO*)
Schválený rozpočet 2009	168 770	18 112	50 538	100 120
Souhrn změn rozpočtu 2009	-2 495	-34	488	-2 949
z toho:				
Zvyšující	872	129	743	
Snižující	-3 447	-403	-208	-2 836
Převody z (do) ostat. OSSaPO	88	249	-48	-113
Převody mezi orgány státní správy	-8	-9	1	
Rozpočet po změnách 2009	166 275	18 078	51 026	97 171
Nenaplněné počty zaměstnanců	-5 588	-1 019	-1 224	-3 345
Skutečnost 2009	160 687	17 059	49 802	93 826

*) SOBCPO = složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany

Výše uvedená tabulka rozlišuje úpravy podle jejich charakteru. Zdůvodnění významných změn je obsaženo ve výše uvedeném výčtu změn pro organizační složky státu.

4. Kapitálové výdaje státního rozpočtu

4.1. Čerpání výdajů podle druhového třídění

Kapitálové výdaje státního rozpočtu byly v roce 2009 **rozpočtovány v celkové výši 114,1 mld. Kč**, což představovalo 9,9 % celkových výdajů rozpočtu (v roce 2008 to bylo 11,6 %) a meziroční snížení proti schválenému rozpočtu roku 2008 o 11,9 %, resp. proti skutečnosti roku 2008 o 8,7 %. Meziroční pokles rozpočtovaných kapitálových výdajů byl ovlivněn řadou různorodých vlivů. Jednalo se o jinou strukturu výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a státního rozpočtu. Například v kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj byly pro rok 2009 rozpočtovány investiční transfery regionálním radám pouze ve výši 1,2 mld. Kč (z celkové částky transferů regionálním radám 8,5 mld. Kč), v roce 2008 byly tyto transfery ve výši 9,3 mld. Kč rozpočtovány jen v rámci investičních výdajů. Snížení bylo dále ovlivněno strukturou transferů poskytovaných Státnímu fondu dopravní infrastruktury z rozpočtu Ministerstva dopravy. Na rozdíl od roku 2008, kdy byly rozpočtovány pouze investiční transfery, v roce 2009 rozpočet počítal i s neinvestičními transfery v rozsahu 3,7 mld. Kč.

Uvedené příklady dokládaly, že došlo k přesnějšímu rozpočtování programů Evropské unie (rozčlenění na investiční a neinvestiční), neboť již byly schváleny projekty Evropské unie na programovací období 2007-2013. V předchozím roce 2008 docházelo k přesunu do neinvestičních výdajů formou rozpočtových opatření v průběhu roku v návaznosti na schvalování programů a projektů Evropské unie.

Rozpočtovanou výši kapitálových výdajů ovlivnil dále rozsah programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie a stanovení priorit jednotlivých kapitol v rámci stanovených výdajů.

Kromě Ministerstva dopravy a Ministerstva pro místní rozvoj, u nichž došlo k nejvyššímu meziročnímu snížení kapitálových výdajů, byl menší pokles investičních výdajů zaznamenán u většiny ostatních kapitol státního rozpočtu, a to zejména u Ministerstva průmyslu a obchodu, u Ministerstva zdravotnictví a u Ministerstva obrany. Na druhé straně k nárůstu rozpočtovaných kapitálových výdajů došlo především u Ministerstva životního prostředí, u Ministerstva školství, mládeže a

tělovýchovy a u Ministerstva vnitra. Nově byly od roku 2009 zařazeny **transfery na projekty financované z úvěrů** od mezinárodních finančních institucí, konkrétně od Evropské investiční banky, v kapitole **Státní dluh** - místo v kapitole Operace státních finančních aktiv, kde byly rozpočtovány do roku 2008.

Z druhového hlediska byly kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (Státnímu fondu dopravní infrastruktury – 33,6 mld. Kč), transfery příspěvkovým organizacím (19,1 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku (17,1 mld. Kč), transfery územním rozpočtům (9,1 mld. Kč), podnikatelským subjektům (5,2 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 114,1 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (38,0 mld. Kč, tj. 33 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu), na kapitolu Státní dluh (15,5 mld. Kč), na Ministerstvo životního prostředí (9,9 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (9,8 mld. Kč), Ministerstvo obrany (8,1 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (5,1 mld. Kč), na Ministerstvo vnitra (5,0 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (4,1 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,8 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (2,8 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (2,8 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (2,3 mld. Kč), Ministerstvo kultury (1,9 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,5 mld. Kč) apod.

Schválený rozpočet kapitálových výdajů byl v průběhu roku rozpočtovými opatřeními **zvýšen celkem o 20,4 mld. Kč na 134,5 mld. Kč.** Nejvíce byl rozpočet kapitálových výdajů **zvýšen** u Ministerstva životního prostředí – o 8,8 mld. Kč (na 18,7 mld. Kč), u Ministerstva zemědělství – o 6,6 mld. Kč (na 8,9 mld. Kč), u Ministerstva dopravy – o 6,5 mld. Kč (na 44,5 mld. Kč), u Ministerstva pro místní rozvoj – o 4,7 mld. Kč (na 8,8 mld. Kč), u Ministerstva průmyslu a obchodu – o 4,6 mld. Kč (na 4,9 mld. Kč), u Ministerstva zdravotnictví – o 1,4 mld. Kč (na 4,2 mld. Kč), u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy – o 1,3 mld. Kč (na 11,1 mld. Kč) a u Ministerstva financí – o 1,2 mld. Kč (na 2,6 mld. Kč). Kapitálové výdaje byly v průběhu roku navyšovány např. na základě splněných předpokladů daných § 24 odst. 4 rozpočtových pravidel, kdy výdaje byly zvyšovány při souvztažném zvýšení příjmů kapitol v návaznosti na zajištění financování programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie v rámci Operačního programu Životní prostředí a programu Podpora ochrany životního prostředí a

nakládání s odpady u kapitoly Ministerstvo životního prostředí. U Ministerstva dopravy byl rozpočet kapitálových výdajů navýšen převodem prostředků z kapitoly Státní dluh na krytí národního podílu u projektů schválených v rámci Operačního programu Doprava a na financování výstavby silničního okruhu kolem hl. m. Prahy, část Jihozápadní z úvěrových prostředků Evropské investiční banky (zákon č. 314/2004 Sb.). Navýšeny (o prostředky Evropské unie) byly výdaje kapitoly určené na programy Rekonstrukce a modernizace železniční infrastruktury, Výstavba dálnice D8 Praha-Ústí nad Labem-státní hranice ČR/SRN a Úspora energie a využití alternativních paliv v resortu dopravy. Obdobně byly převedeny prostředky též Ministerstvu zemědělství k navýšení programu Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy na zvýšení rozpočtu programu Podpora rozvoje a obnovy Masarykovy univerzity v Brně. U Ministerstva zemědělství byly posíleny investiční prostředky také převodem z kapitoly Operace státních finančních aktiv na financování vodohospodářských akcí a na nová protipovodňová opatření. U kapitol Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo průmyslu a obchodu byly kapitálové výdaje zvýšeny především přesuny prostředků v rámci celkových výdajů příslušné kapitoly, tj. na úkor běžných výdajů. U Ministerstva pro místní rozvoj (které je zprostředkovatelem finančních toků z rozpočtu Evropské unie) šlo především o přesun z neinvestičních do investičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně, přičemž převážná částka se týkala regionálních rad regionů soudržnosti v oblasti financování projektů technické pomoci a projektů žadatelů v rámci prioritních os regionálních operačních programů. U Ministerstva průmyslu a obchodu šlo o přesuny ve prospěch investičních transferů podnikatelským subjektům na podporu podnikání a inovací a na výzkum a vývoj v oblasti průmyslu.

Největší snížení schváleného rozpočtu kapitálových výdajů - o 13,5 mld. Kč (na 2,0 mld. Kč) - bylo realizováno **u kapitoly Státní dluh** a souviselo především s již zmíněnými transfery prostředků jiným kapitolám s účelovým určením na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí, a u kapitoly Operace státních finančních aktiv – ve výši necelé 1,0 mld. Kč (na 1,9 mld. Kč), což se týkalo, jak bylo již také zmíněno, především transferů Ministerstvu zemědělství na programy protipovodňových opatření a odstraňování povodňových škod, na pozemkové úpravy, na podporu konkurenceschopnosti agrárně-průmyslového komplexu apod. U ostatních kapitol bylo snížení kapitálových výdajů realizováno v podstatně menším rozsahu.

Vývoj a plnění kapitálových výdajů státního rozpočtu ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 50

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE UKAZATEL	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	Plnění v %	Rozdíl	Index 2009/2008
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5=(4:3)	6=(4:3)	7=(4:1)
Státní rozpočet celkem	105 034	114 092	134 537	133 164	99,0	-1 373	126,8
v tom:							
Investiční nákupy a související výdaje	20 417	19 569	22 865	25 890	113,2	3 025	126,8
Nákup akcií a majetkových podílů	892	2 397	2 903	2 787	96,0		312,4
Investiční transfery podnikatelským subjektům	22 340	5 243	12 816	9 596	74,9	-3 220	43,0
Investiční transfery neziskovým a pod. organizacím	1 876	1 421	1 842	1 428	77,5	-414	76,1
Invest. transfery veř. rozpočtům ústřední úrovně	27 564	33 611	40 583	48 377	119,2	7 794	175,5
Invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	14 683	9 077	18 324	27 404	149,6	9 080	186,6
z toho: obcím	10 352	4 444	9 291	10 986	118,2	1 695	106,1
krajům	2 655	3 373	2 158	1 985	92,0	-173	74,8
regionálním radám	994	1 260	6 507	13 924	214,0	7 417	1 400,8
Investiční transfery příspěvkovým organizacím	17 075	19 099	21 155	17 242	81,5	-3 913	101,0
Investiční transfery obyvatelstvu	27		131	177	135,1	46	655,6
Ostatní kapitálové výdaje	160	23 675	13 918	263	1,9	-13 655	164,4

Ve skutečnosti byly kapitálové výdaje státního rozpočtu čerpány ve výši **133,2 mld. Kč**, což je o 1,4 mld. Kč, tj. o 1,0 % méně než činil upravený rozpočet. Jejich **čerpání se** proti roku 2008 **zvýšilo o 28,1 mld. Kč**, tj. o 26,8 %. Meziročně vzrostly kapitálové výdaje především u investičních transferů veřejným rozpočtům ústřední úrovně (celkem o 20,8 mld. Kč – zejména vlivem transferů Státnímu fondu dopravní infrastruktury z rozpočtu Ministerstva dopravy), u investičních transferů regionálním radám regionů soudržnosti (o 12,9 mld. Kč, z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj, které je zprostředkovatelem finančních toků z rozpočtu EU), u investičních nákupů a souvisejících výdajů (o 5,5 mld. Kč) a u nákupu akcií a majetkových podílů (o 1,9 mld. Kč). Naproti tomu meziroční pokles vykázaly především investiční transfery podnikatelským subjektům (o 12,7 mld. Kč, nejvíce u Ministerstva dopravy), což bylo způsobeno vysokou základnou v předchozím roce 2008, kdy byl na základě usnesení vlády č. 476/2008 a usnesení Rozpočtového výboru PČR č. 461/2008 mimořádně zvýšen kapitálový transfer státní organizaci Správa železniční dopravní cesty ve výši 12,0 mld. Kč, určený k financování nákupu části podniku České dráhy, a.s. v návaznosti na převod funkce provozovatele celostátní železniční dráhy a regionálních drah ve vlastnictví státu a převod výkonu některých činností, které byly obsahem provozování dráhy.

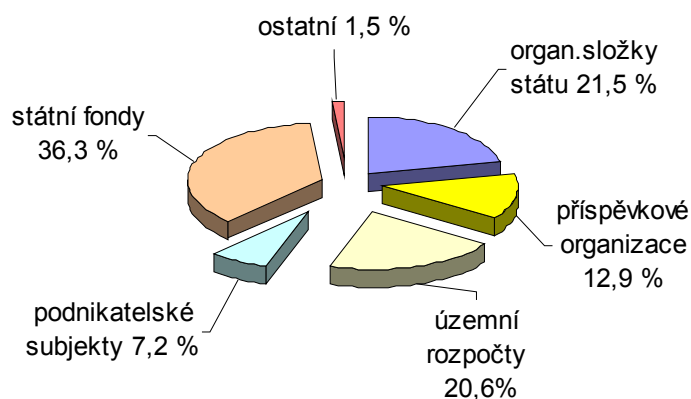
Z kapitol státního rozpočtu **největší meziroční nárůst** – o 11,2 mld. Kč - zaznamenalo Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo obrany (o 5,8 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (o 3,6 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (o 2,8 mld. Kč), Ministerstvo dopravy (o 2,7 mld. Kč) a Ministerstvo zdravotnictví

(o 2,1 mld. Kč). Na druhé straně největší **meziroční snížení** těchto výdajů vykázalo Ministerstvo vnitra (o 1,1 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (o 742 mil. Kč) a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (473 mil. Kč). **Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu stoupl z 9,7 % v roce 2008 na 11,4 % v roce 2009.**

Dále je uveden podíl jednotlivých „příjemců“ prostředků na celkových kapitálových výdajích v roce 2009:

Graf č. 11

Struktura kapitálových výdajů:

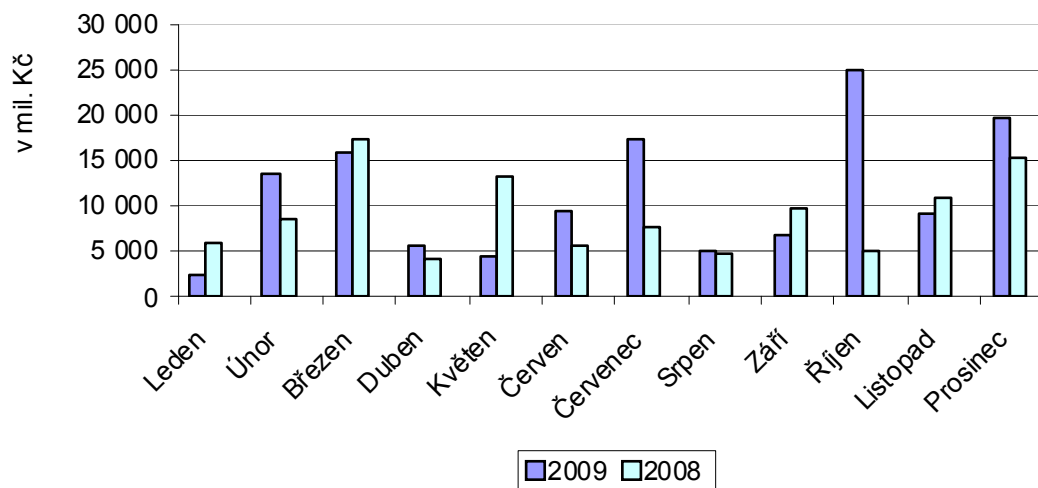

Z grafu je patrné, že **největší podíl kapitálových výdajů** byl v roce 2009 **transferován státním fondům** (především SFDI) – celkem 48,4 mld. Kč, tj. 36,3 % celkových kapitálových výdajů. Organizačními složkami státu bylo čerpáno 28,7 mld. Kč, což představovalo 21,5 %, územním rozpočtům bylo transferováno 27,4 mld. Kč, tj. 20,6 % a příspěvkovým organizacím 17,2 mld. Kč, tj. 12,9 %. Podnikatelským subjektům bylo poskytnuto 9,6 mld. Kč, což znamenalo 7,2 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu.

Čerpání kapitálových výdajů v průběhu roku bylo v roce 2009, podobně jako v roce 2008, poměrně značně odlišné oproti předchozím létům, kdy bylo typické vysoké čerpání v závěru roku.

Vývoj čerpání kapitálových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2009 a 2008 ukazuje následující graf:

Graf č. 12

Pozn.: Údaje podle pokladního plnění státního rozpočtu

Z grafu je patrné, že v letech 2009 a 2008 bylo čerpání kapitálových výdajů v průběhu roku poměrně vyrovnané - na rozdíl od předchozích období, kdy čerpání bývalo výrazněji soustředěno na konec roku. Podíl závěru roku, především samotného měsíce prosince, na celoročním čerpání se tak výrazně snížil. Zatímco v roce 2007 bylo v prosinci vyčerpáno 40,0 % všech kapitálových výdajů roku, v roce 2008 bylo ve stejném měsíci čerpáno pouze 14,0 % a v roce 2009 pak 14,6 % celkových kapitálových výdajů. Současně čerpání v jednotlivých měsících posledních dvou let bylo vyrovnanější. Snížení čerpání v závěru roku bylo ovlivněno zrušením možnosti organizačních složek státu převádět nevyčerpané rozpočtové prostředky do rezervních fondů (a zavedením institutu nároků z nespotřebovaných výdajů), což bylo provedeno novelou rozpočtových pravidel v roce 2008.

V následující tabulce je uveden **přehled výdajů rozpočtových kapitol s rozhodujícím podílem** na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (údaje po vyloučení transferů územním rozpočtům):

Tabulka č. 51

v mil. Kč

Kapitálové výdaje	Skutečnost 2008	Skutečnost 2009	Index 2009/2008
Státní rozpočet celkem (bez transferů a půjčených prostředků veřejným rozpočtům územní úrovně, T6-P634-P644) z toho:	90 351	105 760	117,1
Ministerstvo dopravy	46 146	48 748	105,6
Ministerstvo obrany	7 909	13 715	173,4
Ministerstvo zemědělství	5 819	8 241	141,6
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	6 620	6 686	101,0
Ministerstvo zdravotnictví	3 254	5 356	164,6
Ministerstvo životního prostředí	2 055	3 972	193,3
Ministerstvo vnitra	4 436	3 359	75,7
Ministerstvo průmyslu a obchodu	3 360	3 220	95,8
Ministerstvo financí	1 411	2 504	177,5
Všeobecná pokladní správa	665	1 890	284,2
Ministerstvo práce a sociálních věcí	776	1 391	179,3
Ministerstvo spravedlnosti	2 073	1 331	64,2
Operace státních finančních aktiv	787	1 309	166,3
Akademie věd České republiky	1 188	1 164	98,0
Ministerstvo kultury	997	944	94,7
Ministerstvo zahraničních věcí	726	435	59,9

Z jednotlivých rozpočtových kapitol se na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (bez investičních transferů a půjčených prostředků veřejným rozpočtům územní úrovně) **nejvíce podílelo Ministerstvo dopravy, a to 46,1 %**, dále Ministerstvo obrany 13,0 %, Ministerstvo zemědělství 7,8 %, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 6,3 % a Ministerstvo zdravotnictví 5,1 %.

V kapitole Ministerstvo dopravy bylo čerpání kapitálových výdajů vykázáno **ve výši 48,7 mld. Kč** a bylo tak o 2,6 mld. Kč vyšší než v roce 2008. Největší objem kapitálových výdajů byl vynaložen formou **investičních transferů státním fondům - Státnímu fondu dopravní infrastruktury (SFDI)** byla poskytnuta částka ve výši **43,8 mld. Kč** (z toho prostředky EU 25,1 mld. Kč), když prostředky byly Fondem použity především na výstavbu dálnic a silnic I. třídy (převážně prostřednictvím státní příspěvkové organizace Ředitelství silnic a dálnic) a na železniční infrastrukturu (Správou železniční dopravní cesty, s.o.). Mimo transferů SFDI byly poskytnuty prostředky podnikatelským subjektům ve výši 1,1 mld. Kč a příspěvkovým organizacím v částce 3,3 mld. Kč. Prostředky poskytované podnikatelským subjektům byly čerpány především v železniční dopravě (modernizace III. tranzitního koridoru, rekonstrukce a modernizace železniční infrastruktury), autobusové dopravě a městské

hromadné dopravě. Investiční transfery příspěvkovým organizacím byly použity především na výstavbu silničního okruhu kolem Prahy.

V kapitole Ministerstvo obrany bylo v roce 2009 ze státního rozpočtu na kapitálové výdaje uvolněno **13,7 mld. Kč**. Největší část investičních výdajů byla vynaložena na program Přezbrojení AČR obrněnými transportéry (5,3 mld. Kč), na program Pořízení a zabezpečení provozu nadzvukových letadel (3,1 mld. Kč), na program Zvyšování schopností vzdušných sil II (3,0 mld. Kč) a na program Výstavba, obnova a provozování komunikačních a informačních systémů (1,1 mld. Kč).

V kapitole Ministerstvo zemědělství dosáhly kapitálové výdaje **8,2 mld. Kč**. Rozpočtové prostředky byly určeny především na financování udržování výrobního potenciálu zemědělství, zemědělský půdní fond a mimoprodukční funkce zemědělství, když čerpání bylo realizováno převážně formou transferů Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, v menší míře též pořízením dlouhodobého hmotného majetku (budovy, haly a stavby). Další prostředky byly vynaloženy na podnikání a restrukturalizaci v zemědělství a potravinářství – formou poskytování podpor podnikatelských záměrů, na protierozní, protilavinovou a protipožární ochranu včetně ochrany proti povodním, na úpravy vodohospodářsky významných a vodárenských toků apod.

V kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dosáhly kapitálové výdaje **6,7 mld. Kč**, když rozhodující část prostředků byla použita na transfery vysokým školám včetně výzkumu a vývoje na vysokých školách – celkem 4,9 mld. Kč (především program Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol). Další prostředky byly transferovány ve prospěch občanských sdružení (707 mil. Kč), zřízeným příspěvkovým organizacím (809 mil. Kč), veřejným výzkumným institucím (85 mil. Kč), neziskovým a podobným organizacím (71 mil. Kč) atd. Z funkčního hlediska šlo kromě transferů vysokým školám především o prostředky poskytnuté ve prospěch tělovýchovných činností, knihovnictví, výchovných ústavů a dětských domovů se školou, diagnostických ústavů apod.

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví bylo v roce 2009 ze státního rozpočtu na kapitálové výdaje uvolněno **5,4 mld. Kč**. Největší část investičních výdajů byla vynaložena ve prospěch zřízených příspěvkových organizací – fakultních nemocnic a zařízení poskytujících speciální zdravotnickou péči (např. prevence kriminality), v menší míře ostatních nemocnic a odborných léčebných ústavů. Prostředky byly poskytnuty též podnikatelským subjektům v oblasti zdravotnické péče a občanským sdružením působícím v oblasti zdravotnictví.

Investiční výdaje uvedených i ostatních ministerstev a ústředních orgánů jsou podrobně popsány v návrzích závěrečných účtů jednotlivých kapitol (jsou předkládány Poslanecké sněmovně a projednávány v příslušných výborech), popřípadě v sešitu H předloženého návrhu státního závěrečného účtu.

Na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu, vyčíslených v úvodní tabulce ve výši 133,2 mld. Kč se podobně jako v předchozích letech podílely **úvěry získané ze zahraničí** - od Evropské investiční banky (rozpočtovány u kapitoly Státní dluh v celkové výši 15,8 mld. Kč). Prostředky získané z těchto úvěrů byly transferovány v celkové výši **13,7 mld. Kč**, s účelovým určením na spolufinancování Operačního programu Doprava (8,7 mld. Kč, vč. souvisejících provozních výdajů), na silniční okruh Prahy, část jihozápadní (1,9 mld. Kč), na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací (905 mil. Kč), na rozvoj materiálně technické základny Masarykovy univerzity v Brně (506 mil. Kč) a na financování protipovodňových opatření (1,7 mld. Kč).

Státní rozpočet se i v roce 2009 podílel na financování kapitálových výdajů územních rozpočtů. Celkový objem kapitálových výdajů územních rozpočtů v roce 2009 **dosáhl 116,9 mld. Kč**, z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu bylo do této sféry **uvolněno 27,4 mld. Kč** (šlo vesměs o investiční transfery, půjčené prostředky poskytnuty nebyly). **Podíl státního rozpočtu** na financování investičních potřeb územních rozpočtů tak dosáhl 23,4 % (v roce 2008 to bylo 15,7 %). Z celkové částky investičních transferů připadlo obcím 11,0 mld. Kč, krajům 2,5 mld. Kč a regionálním radám 13,9 mld. Kč. Prostředky **byly uvolněny především z Ministerstva pro místní rozvoj** – celkem ve výši **16,2 mld. Kč**, z Ministerstva životního prostředí 4,4 mld. Kč, z Ministerstva zemědělství 2,3 mld. Kč, z kapitoly Všeobecná pokladní správa 1,8 mld. Kč, z Ministerstva průmyslu a obchodu 1,4 mld. Kč, z Ministerstva práce a sociálních věcí 467 mil. Kč atd.

Z rozpočtu **Ministerstva pro místní rozvoj** bylo územním rozpočtům poskytnuto celkem 16,2 mld. Kč investičních prostředků, z toho obcím 2,1 mld. Kč, krajům 125 mil. Kč a regionálním radám 13,9 mld. Kč, a to především do oblasti bydlení, komunálních služeb, bytového hospodářství a územního rozvoje. **Ministerstvo životního prostředí** z celkové částky 4,4 mld. Kč poskytlo prostředky především obcím (3,6 mld. Kč), a to zejména na odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly a odpady, na podporu úspor energie a používání obnovitelných zdrojů, na revitalizaci vodních toků, na ochranu půdy a podzemních vod proti znečištění infiltracím atd. **Ministerstvo zemědělství** poskytlo obcím především

prostředky pro oblast odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly, na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, zejména na vodárenskou infrastrukturu a na protierozní, protilavinovou a protipožární ochranu. V kapitole **Všeobecná pokladní správa** byla součástí vykázaného objemu kapitálových prostředků převedených do rozpočtů obcí a krajů především podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství (základní školy a předškolní zařízení), podpora rozvoje tělovýchovné činnosti a sportovních zařízení v majetku obcí a podpora regionální infrastruktury.

4.2. Výdaje realizované prostřednictvím programového financování

Výdaje státního rozpočtu realizované prostřednictvím programového financování jsou sledovány podle jejich účelového určení na konkrétních akcích a projektech v **Informačním systému EDS/SMVS** Ministerstva financí. Tato databáze umožňuje dlouhodobé sledování výdajů státního rozpočtu, které jsou realizovány prostřednictvím programů jednotlivých kapitol. Informace o schváleném rozpočtu, upraveném rozpočtu k datu 31.12.2009 a skutečnosti za jednotlivé kapitoly a jimi spravované programy jsou uvedeny v příloze G, v tabulce č. 13.

Za rok 2009 bylo **prostřednictvím programového financování realizováno 6,38 % z celkových výdajů státního rozpočtu**, což finančně vyjádřeno znamená **70,4 mld.Kč**. Nejvíce realizovaných programů bylo, tak jako v předcházejících letech, v kapitole **Ministerstva obrany**, kdy byly prostřednictvím programů realizovány výdaje ve výši **18,062 mld. Kč**.

Nejvyšší podíl výdajů realizovaných prostřednictvím programového financování na celkových výdajích programového financování mělo Ministerstvo obrany (25,6%) a Ministerstvo životního prostředí (13,3%) a Ministerstvo zemědělství (8,5%). Navíc Ministerstvo průmyslu nevede v rozporu se zákonem č. 218/2000 Sb., pořízování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku spolufinancovaného z prostředků Evropské unie v programovém financování.

Nevyjasněnou situací ve vykazování prostředků, které byly v rámci operačních programů převáděny na jiné kapitoly, vzniká rozdíl v informačních systémech mezi vykazováním skutečnosti v informačním systému programového financování a skutečnými výdaji vykazovanými kapitolami, neboť řídicí orgány prosazují vedení prostředků z fondů Evropské unie u resortů, které mají v gesci operační programy z důvodu jejich odpovědnosti vůči Evropské unii za jejich řádné použití a tedy následnou refundaci státnímu rozpočtu.

Jednotlivé resorty, které jsou řídicí orgány pro jednotlivé operační programy předávají prostředky ostatním resortním žadatelům přes rozpočtová opatření. Přijímající resorty zčásti financují akce (projekty) nejprve ze státního rozpočtu a následně po ověření a přezkoumání správnosti použití jsou použité prostředky vráceny do státního rozpočtu.

Rozdíl ve vykazování skutečnosti v systému programového financování je nejvyšší u kapitoly Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství a Ministerstva školství. U Ministerstva obrany je rozdíl dále způsoben vratky prostředků.

V následující tabulce je uveden vývoj výdajů realizovaných prostřednictvím programového financování na celkových výdajích kapitoly.

Tabulka č. 52

Podíl výdajů realizovaných prostřednictvím programového financování (skutečnost) na celkových výdajích kapitol (skutečnost) v %						
č.	Kapitola	2005	2006	2007	2008	2009
301	Kancelář prezidenta republiky	24,36	24,19	26,86	34,72	32,69
302	Poslanecká sněmovna Parlamentu	3,66	3,97	3,66	3,59	3,07
303	Senát Parlamentu	25,51	20,95	8,95	5,01	5,85
304	Úřad vlády	15,31	9,4	8,69	10,46	3,71
305	Bezpečnostní informační služba	13,57	12,6	9,92	11,65	10,14
306	Ministerstvo zahraničních věcí	16,42	15,12	13,44	11,61	7,59
307	Ministerstvo obrany	20,39	15,66	29,33	20,23	30,32
308	Národní bezpečnostní úřad	14	12,08	4,83	8,47	4,31
309	Kancelář veřejného ochránce práv	11,78	11,4	13,85	15,56	15,87
312	Ministerstvo financí	19,17	16,25	16,95	13,61	21,48
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	0,42	0,63	0,71	0,55	0,43
314	Ministerstvo vnitra	10,27	10,54	12,43	12,37	6,37
315	Ministerstvo životního prostředí	21,45	30,59	22,11	20,42	71,48
317	Ministerstvo pro místní rozvoj	50,24	51,76	60,3	46,37	9,76
321	Grantová agentura	0	0	0	0	0
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu	16,96	12,37	3,45	16,67	10,77
327	Ministerstvo dopravy	62,11	27,73	27,25	13,91	8,06
328	Český telekomunikační úřad	33,81	47,38	31,02	37,75	22,6
329	Ministerstvo zemědělství	7,51	4,6	5,29	8,9	10,85
333	Ministerstvo školství, ml. a tělov.	4,79	4,23	4,23	4,35	3,81
334	Ministerstvo kultury	13,21	14,86	14,96	16,61	18,47
335	Ministerstvo zdravotnictví	28,97	12	11,88	26,5	48,14
336	Ministerstvo spravedlnosti	14,9	7,62	9,17	10,22	6,26
343	Úřad pro ochranu osobních údajů	28,01	22,93	20,5	24,18	9,07
344	Úřad průmyslového vlastnictví	23,46	24,49	20,9	23,19	21,13
345	Český statistický úřad	19,75	10,6	8,37	15,41	10,71
346	Český úřad zeměměř. a katastrální	22,99	20,38	23,18	20,65	21,42
348	Český báňský úřad	5,3	19,68	8,8	5,37	10,88
349	Energetický regulační úřad	18,59	16,24	15,76	17,09	18,4
353	Úřad pro ochranu hosp. soutěže	4,06	17,23	1,78	9,36	13,48
355	Ústav pro studium totalitních režimů			21,58	9,48	3,58
358	Ústavní soud	10,09	21,59	7,5	11,65	11,94
361	Akademie věd České republiky	0	0	0	0	0
372	Rada ČR pro rozhlasové a televizní vysílání	3,71	8,49	9,98	9,83	6,99
374	Správa státních hmotných rezerv	14,54	10,84	15,28	11,16	10,12
375	Státní úřad pro jadernou bezpečnost	18,21	17,15	18,4	25,27	23,46
381	Nejvyšší kontrolní úřad	19,63	10,57	9,79	11,5	14,53
398	Všeobecná pokladní správa	4,94	6,51	5,79	2,24	1,73
	Celkem	7,81	6,74	7,09	5,77	6,38

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že podíl výdajů realizovaný prostřednictvím programového financování na celkových výdajích byl ve sledovaném období v rozmezí mezi 5,77 až 7,81 % . U Ministerstva obrany tento podíl vzrostl z 20,23 % v roce 2008 na 30,32 % v roce 2009 odkládanými platbami a přijetím prostředků Evropské unie. U Ministerstva financí tento podíl vzrostl z 13,61 % v roce 2008 na 21,48 % z důvodu přípravy informačního systému státní pokladny. U Ministerstva životního prostředí tento podíl vzrostl z 20,42 % na 71,48 % přijímáním prostředků na operační program životní prostředí. Rovněž tak i u Ministerstva zdravotnictví tento podíl vzrostl z 26,5 % v roce 2008 na 48,14 v roce 2009 přijetím prostředků od Evropské unie.

Vzhledem k tomu, že řada resortů není vybavena odbornými útvary specializovanými na programové financování a projektové řízení a dostatečně neprovádí kontrolní činnost, dochází i nadále k nedostatkům jak v přípravě, tak i v realizaci výstavby. Tato situace se projevuje mimo jiné i v zahajování nových staveb i za cenu prodlužování lhůt výstavby rozestavěných staveb v důsledku čehož rostou náklady staveb i v podcenění jejich přípravy a nedostatečné kontrole zadávání akcí (projektů) a zejména chybí kvalitní odborná posouzení investičních záměrů z technickoekonomických hledisek.

5. Mandatorní výdaje

Mandatorní výdaje jsou výdaje státního rozpočtu, které musí stát uhradit, protože to stanoví platné zákonné předpisy nebo mezinárodní dohody a smlouvy.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona jsou odvozeny z výše jednotlivé platby stanovené zákonem nebo z uplatnění zákonných nároků a podmínek, za kterých je stát musí realizovat. Do této skupiny patří především sociální transfery obyvatelstvu (důchody, dávky nemocenského pojištění a podpory v nezaměstnanosti, dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče a ostatní sociální dávky), platba státu do systému všeobecného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel, příspěvek na podporu stavebního spoření a příspěvek k penzijnímu připojištění. Pro **ostatní** mandatorní výdaje **vyplývající z právních norem** jsou stanoveny podmínky k jejich výplatě, za kterých je musí stát uhradit, ale z právního předpisu nelze přímo odvodit výši jednotlivé platby nebo výdaje (např. výdaje na podporu hypotéčního úvěrování). Mandatorní výdaje **vyplývající ze smluvních závazků** jsou dány mezinárodními smlouvami a dohodami nebo jsou spojeny s některými státními zárukami, vládními úvěry, rozhodnutími v arbitrážních sporech apod. (např. odvody do rozpočtu Evropské unie).

Zákonem č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2009, byly mandatorní výdaje stanoveny ve výši **616,9 mld. Kč**, tj. 53,5 % z celkových plánovaných výdajů; meziročně se měly zvýšit o 6,1 % (o 35,5 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 6,0 % (o 35,1 mld. Kč) proti skutečnosti 2008. Vzhledem k vývoji některých mandatorních výdajů, u kterých nestačilo jejich posílení provést jinak než změnou zákona o státním rozpočtu, byl v listopadu 2009 schválen **zákon č. 423/2009 Sb.**, který mandatorní výdaje **navyšuje na celkem 630,9 mld. Kč**, tj. téměř o 14,1 mld. Kč. V oblasti sociálních mandatorních výdajů byl rozpočet navýšen celkem o 7,1 mld. Kč, z toho dávky důchodového pojištění o 2,5 mld. Kč, podpory v nezaměstnanosti téměř o 2,0 mld. Kč, transfery územním rozpočtům na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách téměř o 2,6 mld. Kč, a rozpočet výdajů na dluhovou službu (splátky úroků státního dluhu a poplatky spojené s jeho obsluhou) o 7,0 mld. Kč. Po výše uvedené legislativní změně byly celkové mandatorní výdaje plánované na rok 2009 proti schválenému rozpočtu roku 2008 vyšší o 8,5 % (o 49,5 mld. Kč) a proti skutečnosti roku 2008 o 8,4 % (o 49,1 mld. Kč). Rozpočtovými opatřeními byl dále rozpočet mandatorních výdajů navýšen celkem o 2,9 mld. Kč na 633,8 mld. Kč.

Z celku **mandatorní sociální výdaje** ve schváleném státním rozpočtu byly zahrnuty ve výši **510,1 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 7,4 %

(o 35,3 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům státního rozpočtu roku 2008, resp. o 5,9 % (o 28,6 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008; představovaly tak 80,8 % všech mandatorních výdajů. Z ostatních mandatorních výdajů schváleného státního rozpočtu byly objemově největší výdaje na dluhovou službu 55,2 mld. Kč, odvody a příspěvky do rozpočtu EU 35,2 mld. Kč, příspěvek státu na podporu stavebního spoření 14,6 mld. Kč, výdaje na státní záruky a negarantované úvěry s.o. SŽDC podle zákona č. 77/2002 Sb. 5,0 mld. Kč, atd.

Údaje o rozpočtu mandatorních výdajů v roce 2009, jejich čerpání a srovnání s rokem 2008 uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 53

Mandatorní výdaje	Skutečnost 2008	Státní rozpočet 2009		Skutečnost 2009	% plnění	Index 2009/2008	Rozdíl 2009-2008
		schválený	po změnách				
		1	2				
A. Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona celkem	545 155	586 356	590 334	585 042	99,1	107,3	39 887
Sociální transfery vč. ochrany zaměstnanců a mandatorních sociálních dotací	429 217	456 275	460 562	458 842	99,6	106,9	29 625
v tom:							
Dávky důchodového pojištění (vč. ozbrojených složek)	312 532	339 058	339 799	339 788	100,0	108,7	27 256
Dávky nemocenského pojištění	32 072	29 067	26 702	26 233	98,2	81,8	-5 839
Státní sociální podpora	41 970	44 400	41 654	41 168	98,8	98,1	-802
Ostatní sociální dávky (bez rezervy)	7 258	6 967	7 358	7 107	96,6	97,9	-151
Podpora v nezaměstnanosti - pasivní	7 115	6 972	15 700	15 078	96,0	211,9	7 963
Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	150	220	750	844	112,5	562,7	694
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	4 119	4 145	4 068	3 976	97,7	96,5	-143
Transf. na dávky pomoci v hmotné nouzi a na dávky zdrav. postiženým	5 523	7 300	5 950	5 751	96,7	104,1	228
Transfery na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách	18 478	18 146	18 581	18 897	101,7	102,3	419
Státní příspěvek k penzijnímu připojištění	4 992	6 400	5 740	5 296	92,3	106,1	304
Platba státu do zdravotního pojištění - VPS	47 253	47 404	48 704	48 673	99,9	103,0	1 420
Výdaje na dluhovou službu	44 601	54 810	54 810	52 723	96,2	118,2	8 122
Poplatky dluhové služby	151	410	403	350	86,8	231,8	199
Majetková újma peněžních ústavů	374	293	293	279	95,2	74,6	-95
Příspěvek na podporu stavebního spoření	14 220	14 600	13 262	13 262	100,0	93,3	-958
Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám	1 058	1 195	2 220	1 214	54,7	114,7	156
Pozemkové úpravy	800	700	630	630	100,0	78,8	-170
Dotace na podporu exportu - MF, EGAP, ČEP	401	621	1 121	1 121	100,0	279,6	720
Transfery státním fondům (pouze správní výdaje SZIF)	1 002	1 440	1 425	1 425	100,0	142,2	423
Výběrová dětská rekreace - dětské domovy a ÚSP	14	0	0	0		0,0	-14
Soudní a mimosoudní rehabilitace a odškodnění obětem trestné činnosti	115	1 325	288	288	100,0	250,4	173
Odškodnění podle zákona č. 357/2005 Sb. - ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a dalších přísl. osobám	766	688	688	753	109,4	98,3	-13
Úhrada ztráty z univerzální služby podle z. č. 127/2005 Sb.	146	150	143	141	98,6	96,6	-5
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	45	45	45	45	100,0	100,0	0
B. Ostatní mandatorní výdaje celkem (B/I + B/II)	36 647	44 569	43 501	36 939	84,9	100,8	292
I. Výdaje vyplývající z jiných právních norem celkem	66	97	97	56	57,7	84,8	-10
Státní podpora hypotečního úvěrování	24	42	42	9	21,4	37,5	-15
Novomanželské půjčky	0	0	0	0			0
Souhmné pojištění vozidel	42	55	55	47	85,5	111,9	5
II. Výdaje vyplývající ze smluvních závazků celkem	36 581	44 472	43 404	36 883	85,0	100,8	302
Státní záruky (mimo programu 398080) a negarantované úvěry s.o. Správa železniční dopravní cesty podle z. č. 77/2002 Sb.	3 153	5 046	5 046	3 000	59,5	95,1	-153
Vládní úvěry vč. plynárenských VIA a poplatků za vedení účtu	37	1 829	1 829	29	1,6	78,4	-8
Transfery mezinárodním organizacím, platby MMF, SB, Česko-německý fond budoucnosti	2 800	2 397	2 213	2 089	94,4	74,6	-711
Ovody a příspěvky do rozpočtu EU	30 591	35 200	34 316	31 765	92,6	103,8	1 174
MANDATORNÍ VÝDAJE celkem (A + B)	581 802	630 925	633 835	621 981	98,1	106,9	40 179
Výdaje státního rozpočtu celkem	1 083 944	1 166 181	1 184 567	1 167 009	98,5	107,7	83 065
Podíl na celkových výdajích státního rozpočtu (%)	53,67	54,10	53,51	53,30			

Čerpání mandatorních výdajů dosáhlo celkem **622,0 mld. Kč**, tj. 53,3 % celkových výdajů státního rozpočtu za rok 2009. Plněno bylo na 98,1 % rozpočtu po změnách (úspora 8,9 mld. Kč) při meziročním růstu o 6,9 % (o 40,2 mld. Kč), na kterém se podílely zejména výdaje v sociální oblasti.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona byly čerpány ve výši **585,0 mld. Kč** (99,6% rozpočtu po změnách) a představovaly 94,1 % celkových mandatorních výdajů. Meziročně se zvýšily o 7,3 % (o 39,9 mld. Kč). V objemu došlo k růstu zejména mandatorních sociálních výdajů celkem o 31,3 mld. Kč, z toho k největšímu navýšení došlo u výdajů na dávky důchodového pojištění (o 27,3 mld. Kč), na podpory v nezaměstnanosti (téměř o 8,0 mld. Kč) a na platbu státu za vybranou skupinu osob do veřejného zdravotního pojištění (o 1,4 mld. Kč), atd.; naopak se snížily mj. výdaje na dávky nemocenského pojištění (o 5,8 mld. Kč) a na dávky státní sociální podpory (o 802 mil. Kč). Výdaje na dluhovou službu meziročně vzrostly o 8,3 mld. Kč; meziročně se snížil příspěvek státu na podporu stavebního spoření (o 958 mil. Kč), atd.

Ostatní mandatorní výdaje, tj. výdaje vyplývající z jiných právních norem a ze smluvních závazků, dosáhly celkem **36,9 mld. Kč**, tj. 84,9 % rozpočtu po změnách (úspora téměř 6,6 mld. Kč), při meziročním růstu o 0,8 % (o 292 mil. Kč). V objemu došlo k nárůstu odvodů a příspěvků do rozpočtu EU o 1,2 mld. Kč, naopak ke snížení mj. plateb a příspěvků mezinárodním institucím (o 711 mil. Kč) a výdajů na realizaci státních záruk (o 153 mil. Kč).

Jednotlivé mandatorní výdaje jsou hodnoceny v příslušné části zprávy týkající se výdajů v druhovém členění rozpočtové skladby.

V roce 2009 došlo proti roku 2008 ke snížení podílu mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu o 0,4 procentního bodu. Meziroční růst ve srovnání s růstem celkových výdajů byl nižší o 0,8 procentního bodu. Jak podíl zákonných mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu, tak i podíl mandatorních výdajů vyplývajících z jiných právních norem a smluvních závazků zůstal přibližně na stejné úrovni roku 2008 (snížení o 0,2 procentního bodu na 50,1 %, resp. o 0,1 procentního bodu na 3,2 %). Podíl mandatorních výdajů na nominálním hrubém domácím produktu v roce 2009 činil 17,1 %, tj. o 1,4 procentního bodu více než v roce 2008.

6. Výdaje státního rozpočtu na podporu výzkumu a vývoje

Výdaje na podporu výzkumu a vývoje byly zákonem č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu na rok 2009, stanoveny ve výši 24,8 mld. Kč; šlo o výdaje ze státního rozpočtu, tj. bez výdajů krytých příjmy ze zahraničních programů. Proti roku 2008 se jednalo o zvýšení o 1,8 mld. Kč, což představovalo **nárůst o 7,96 %**.

V roce 2009 byly za oblast podpory výzkumu a vývoje rozpočtovány též prostředky na programy spolufinancované z rozpočtu EU a výdaje kryté z finančních mechanismů EHP/Norsko v kapitolách Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Akademie věd ČR. Včetně výdajů krytých příjmy z EU a EHP/Norsko činily schválené výdaje na tuto oblast 32,4 mld. Kč.

Podíl schválených celkových výdajů **z národních zdrojů** na podporu výzkumu a vývoje, v přepočtu na odhad vývoje HDP z ledna 2010, **činil 0,68 % HDP, včetně výdajů krytých z rozpočtu EU a FM EHP/Norsko** činil podíl schválených celkových výdajů **0,89 % HDP**.

Částka stanovená zákonem č. 475/2008 Sb. byla v průběhu roku rozpočtovými opatřeními snížena o 721,6 mil. Kč. Kromě běžných rozpočtových změn a přesunů došlo k mimořádnému snížení výdajů na výzkum a vývoj v důsledku zmírnění schodku ve smyslu usnesení vlády č. 363/2009 ve výši 126,0 mil. Kč v kapitolách Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo zdravotnictví. Ostatní výrazné snížení jde na vrub Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kde došlo k přesunu prostředků ve prospěch pražských veřejných vysokých škol na kompenzaci výdajů potřebných pro vytvoření možnosti růstu výzkumného a vývojového potenciálu. Zároveň došlo v této kapitole k přesunu výdajů potřebných k zajištění informačních zdrojů pro výzkumu a vývoj.

Skutečné čerpání výdajů státního rozpočtu, bez výdajů krytých příjmy z EU, dosáhlo 23,0 mld. Kč, tj. 95,4 % upraveného rozpočtu. Proti roku 2008 se jednalo o zvýšení výdajů o 2,5 mld. Kč, tj. o 12,2 %. V této částce je zapojeno čerpání rezervních fondů a nároků z nespotřebovaných výdajů kapitol ve výši téměř 0,5 mld. Kč. Celkový objem výdajů na podporu této oblasti, **včetně výdajů krytých příjmy z EU a FM EHP/Norsko, činil 24,1 mld. Kč.** Výdaje kryté příjmy ze zahraničních zdrojů vykázaly kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo vnitra, Úřad vlády a Akademie věd ČR.

Podíl skutečných celkových výdajů z národních zdrojů, v přepočtu na odhad vývoje HDP z ledna 2010, činil **0,63 % HDP**, včetně výdajů krytých příjmy z EU a FM EHP/Norsko činil podíl schválených **0,66 % HDP**.

Jako nároky z nespotřebovaných výdajů k využití do dalších let, ve smyslu rozpočtových pravidel, zůstaly kapitolám na podporu této oblasti nevyčerpané výdaje v celkové výši **10,6 mld. Kč**. Z toho národní zdroje činily **4,0 mld. Kč** a zdroje kryté ze zahraničních zdrojů **6,6 mld. Kč**. Ve srovnání s rokem 2008 byly úspory do dalších let u národních zdrojů vyšší o 0,5 mld. Kč. Výrazný nárůst byl způsoben zejména nečerpáním podílu spolufinancování operačních programů spolufinancovaných z rozpočtu EU. Nároky z nespotřebovaných výdajů kryté příjmy ze zahraničních zdrojů byly nesrovnatelné, neboť v roce 2008 činily pouze cca 100 tis. Kč.

Největší podíl výdajů na výzkum a vývoj z národních zdrojů připadl jako každý rok **Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy**, které čerpalo celkem 8,3 mld. Kč, což představovalo 92,0 % upraveného rozpočtu výdajů na výzkum a vývoj kapitoly a 36,1 % skutečného celkového objemu podpory výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu. Z prostředků této kapitoly byla uvolněna institucionální podpora ve výši 5,7 mld. Kč, což představovalo zvýšení o 0,6 mld. Kč v porovnání s rokem 2008. Účelová podpora výzkumu a vývoje byla uvolněna ve výši 2,7 mld. Kč, tj. ve stejné výši jako v roce 2008. Prostředky rozpočtované na financování programů spolufinancovaných ze zahraničních zdrojů byly čerpány pouze částečně.

Druhé nejvyšší čerpání výdajů na podporu výzkumu a vývoje z národních zdrojů vykázala kapitola **Akademie věd ČR**, a to celkem ve výši 5,9 mld. Kč, což představovalo oproti roku 2008 zvýšení o 0,3 mld. Kč, tedy o 5,4 %. Podíl institucionálních výdajů na celkových výdajích výzkumu a vývoje této kapitoly v roce 2009 činil 85,59 %, což představovalo zvýšení proti roku 2008 o 1,96 procentního bodu; žádoucí snižující se trend z předchozích let tak byl přerušen.

Ministerstvo průmyslu a obchodu vynaložilo z národních zdrojů na výzkum a vývoj celkem 3,2 mld. Kč, ve srovnání s rokem 2008 o 0,7 mld. Kč více. Prostředky účelové podpory výzkumu a vývoje byly vynaloženy na projekty průmyslového výzkumu. Rozpočtované institucionální výdaje na spolufinancování programů EU byly čerpány v minimální výši.

S účinností k 1.7.2009 vstoupila v platnost novela zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, která zapracovala do legislativy změny schválené reformou systému výzkumu, vývoje a inovací. Mimo jiné vznikla nová kapitola státního rozpočtu Technologická agentura ČR, jejíž činnost byla zahájena koncem roku 2009.

Rok 2009 byl pátým rokem čerpání výdajů na podporu Národního programu výzkumu, který byl schválen usnesením vlády č. 417/2003 a zároveň posledním rokem, kdy byly tyto výdaje sledovány jako závazný ukazatel. V důsledku platnosti novely výše uvedeného zákona dojde od roku 2010 k významným změnám ve struktuře ukazatelů výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací. **Podpora Národního programu výzkumu** v roce 2009 byla realizována Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem zdravotnictví, Akademií věd ČR, Ministerstvem obrany a Grantovou agenturou. Celkové výdaje činily 2,2 mld. Kč, což představovalo snížení proti předchozímu roku 2008 o 0,6 mld. Kč.

Z celkových výdajů, bez výdajů krytých příjmy z EU, ve výši 23,0 mld. Kč, vynaložených na podporu výzkumu a vývoje v roce 2009, připadlo na účelové výdaje 11,0 mld. Kč, tj. 47,6 %, a na institucionální výdaje 12,1 mld. Kč, tj. 52,4 %. Ve srovnání s rokem 2008 došlo ke zvýšení podílu účelových výdajů na celkovém objemu podpory o 1,48 procentního bodu. Pokračuje tak pozitivní trend zvyšování podílu účelových výdajů z předchozího roku. Podrobnosti o využití prostředků na podporu výzkumu a vývoje jsou uvedeny v závěrečných účtech jednotlivých kapitol.

7. Výdaje na státní správu

”Státní správa”¹⁴ z hlediska státního rozpočtu představuje ministerstva a další státní orgány a instituce (přes 2/3 z celkového počtu kapitol státního rozpočtu). V jejich působnosti vykonávají činnost desítky organizačních složek státu, jako např. územní finanční orgány (tvořící 8 finančních ředitelství a přes 200 finančních úřadů), celní orgány (Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a přes 40 celních úřadů), úřady práce (přes 70), pozemkové úřady, veterinární správa (přes 70 složek), zastupitelské úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, katastrální úřady, zeměměřičské a katastrální inspektoráty, Státní plavební správa, Úřad pro civilní letectví, Puncovní úřad, Česká obchodní inspekce, inspektoráty bezpečnosti práce a další. Součástí státní správy jsou i některé složky Ministerstva obrany vč. Armády ČR a Ministerstva vnitra vč. Policie ČR (regionální a další složky), dále soudnictví (cca 100 soudů), státní zastupitelství a vězeňská služba. Jde tedy o subjekty, které svojí činností zabezpečují a podporují chod státní správy.

V orgánech a organizačních složkách státní správy v roce 2009 pracovalo celkem 160,7 tis. zaměstnanců a na jejich činnost bylo ze státního rozpočtu vynaloženo celkově 125,6 mld. Kč.

Tabulka č. 54

Počty zaměstnanců a výdaje na státní správu v roce 2009

Ukazatel	Počet zaměstnanců	Výdaje celkem		Běžné výdaje skuteč.	v počtu osob a v mil. Kč		Kapitálové výdaje skuteč.
		Rozpočet po změnách	Skutečnost		v tom:		
					platy, ost. platby za prov.práci a pojistné	ost. běž. výdaje	
Státní správa celkem	160 687	129 559	125 573	114 270	80 637	33 633	11 303
z toho:							
Ministerstvo vnitra	67 569	50 380	47 963	44 805	34 866	9 939	3 158
Ministerstvo spravedlnosti	23 229	20 019	20 218	18 892	13 922	4 970	1 326
Ministerstvo financí	22 910	16 463	16 230	13 868	10 588	3 280	2 362
Ministerstvo práce a soc. věcí	17 814	13 800	12 245	11 249	7 160	4 089	996
Ministerstvo zahranič. věcí	2 168	5 198	5 083	4 725	1 035	3 690	358
Ministerstvo zemědělství	5 571	4 888	4 886	3 596	2 473	1 123	1 290
Č.úřad zeměměř. a katastrální	5 596	3 240	3 102	2 860	2 142	718	242
Ministerstvo obrany	2 322	2 274	2 486	2 076	1 477	599	410
Vybrané kapitoly celkem	147 179	116 262	112 213	102 071	73 663	28 408	10 142

¹⁴ Pojem "státní správa" není obsahově jednoznačně definován, proto dále uváděné údaje mají pouze orientační charakter a slouží pro obecnou představu o přibližné výši těchto výdajů. Pro zjednodušení sumarizací byly do výdajů státní správy u vybraných paragrafů zahrnuty celé seskupení položek 50, 51 a 61. Jednotlivé kapitoly ve svých závěrečných účtech mohou vykazat údaje „přesnější“ (přepočtené např. dle podseskupení položek nebo položek RS, popř. s odlišným zařazením paragrafů RS).

Celkové výdaje státního rozpočtu na státní správu **byly čerpány na 96,9 % rozpočtu po změnách** (dosažená úspora téměř 4,0 mld. Kč) a **meziročně vzrostly o 3,5 mld. Kč, tj. o 2,9 %** (v roce 2008 byl upravený rozpočet splněn na 97,2 %, úspora činila 3,5 mld. Kč a meziroční růst dosáhl 5,9 mld. Kč, tj. 5,1 %). **Z celkových výdajů na státní správu v roce 2009 představovaly běžné (neinvestiční) výdaje 91,0 %** (v roce 2008 to bylo 90,9 %), zbytek připadl na kapitálové výdaje. Největší objem neinvestičních výdajů – celkem 80,6 mld. Kč, tj. 70,6 % všech běžných výdajů byl použit na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem (v roce 2008 byl tento podíl 70,5 %). Tyto výdaje, resp. jejich rozhodující část – mzdové prostředky – jsou podrobně vyhodnoceny v předchozím bodě 2.3.2. tohoto sešitu.

Počet zaměstnanců pracujících ve státní správě v roce 2009 dosáhl **160,7 tis. osob** průměrného přepočteného stavu, což ve srovnání s upraveným limitem (166,3 tis. osob) představovalo **úsporu 5,6 tis. osob a plnění na 96,6 %**. **Meziročně** jejich počet vzrostl o 1,1 tis. osob, tj. o 0,7 %.

Rozhodující část výdajů na státní správu byla vynaložena na činnost resortů zabezpečujících **vnitřní bezpečnost státu** (Policie ČR v rámci Ministerstva vnitra), **právní ochranu** (soudy, státní zastupitelství a vězeňská služba v rámci Ministerstva spravedlnosti), **správu daní a poplatků** (finanční a celní úřady v rámci Ministerstva financí), **sociální oblast** (úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce v rámci Ministerstva práce a sociálních věcí), **zahraniční věci** (zastupitelské úřady v rámci Ministerstva zahraničních věcí), správu v působnosti **pozemkových úřadů** (v rámci Ministerstva zemědělství), **katastrální úřady a pracoviště** a zeměměřičské a katastrální inspektoráty (v rámci Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního) a **obranu** (Ministerstvo obrany a některé správní složky Armády ČR).

Podíl těchto kapitol na celkových výdajích na státní správu v roce 2009 **představoval 112,2 mld. Kč, tj. 89,4 %** (z toho na běžných výdajích 89,3 % a na kapitálových výdajích 89,7 %) při 91,6 % podílu na celkovém počtu zaměstnanců ve státní správě. Proti roku 2008 vzrostly výdaje těchto ústředních orgánů o 3,1 mld. Kč, tj. o 2,8 %, tedy o 0,1 % méně než za celou státní správu.

Nejvíce – **38,2 %** - se na celkových výdajích na státní správu **podílelo Ministerstvo vnitra** (z toho na běžných výdajích 39,2 % a na kapitálových výdajích 27,9 %), při podílu na počtu zaměstnanců 42,1 %. **Ministerstvo spravedlnosti** se na výdajích na státní správu **podílelo 16,1 %** při podílu na počtu zaměstnanců 14,5 %, **Ministerstvo financí 12,9 %** u výdajů a 14,3 % u zaměstnanců a **Ministerstvo práce a sociálních věcí 9,8 %** u výdajů a 11,1 % u zaměstnanců.

Celkové výdaje na jednoho zaměstnance státní správy v roce 2009 představovaly **v průměru 781 tis. Kč**, z toho běžné výdaje činily 711 tis. Kč (z nich osobní výdaje 502 tis. Kč) a kapitálové výdaje 70 tis. Kč. Proti předchozímu roku vzrostly celkové výdaje na jednoho zaměstnance o 2,2 %, z toho běžné výdaje o 2,3 % (z nich osobní výdaje o 2,4 %) a kapitálové výdaje o 0,9 %.

Celkové výdaje na státní správu v roce 2009 představovaly 10,8 % všech výdajů státního rozpočtu (pokles o 0,5 procentního bodu), z toho běžné výdaje činily 11,1 % všech neinvestičních výdajů státního rozpočtu (v roce 2008 to bylo 11,3 %) a investiční výdaje 8,5 % všech kapitálových výdajů (v roce 2008 činily 10,6 %).

Jestliže **v roce 2009 bylo vynaloženo z prostředků státního rozpočtu v průměru na 1 obyvatele České republiky 111,1 tis. Kč** všech výdajů (z toho běžných 98,5 tis. Kč a kapitálových 12,6 tis. Kč), pak **státní správa "stála" 1 obyvatele 12,0 tis. Kč** (z toho běžné výdaje představovaly 10,9 tis. Kč a kapitálové výdaje 1,1 tis. Kč). Z hlediska **meziročního srovnání v předchozím roce 2008** dosáhly uvedené ukazatele těchto hodnot: podíl všech výdajů státního rozpočtu na 1 obyvatele 103,8 tis. Kč (z toho běžných 93,7 tis. Kč a kapitálových 10,1 tis. Kč) a podíl výdajů státní správy na 1 obyvatele 11,7 tis. Kč (z toho běžné výdaje 10,6 tis. Kč a kapitálové výdaje 1,1 tis. Kč).

8. Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

Odvětvové členění výdajů státního rozpočtu má za cíl především transparentně interpretovat směry vládní rozpočtové politiky a finanční zajištěnost jednotlivých funkcí státu. Toto členění odhlíží od všech ostatních hledisek, která do funkčního členění nepatří, a naopak agreguje jednotlivé funkční kategorie výdajů podle účelu, na které jsou peníze státního rozpočtu vynakládány.

Přehled o výdajích SR podle odvětvového hlediska podává následující tabulka:

Tabulka č. 55

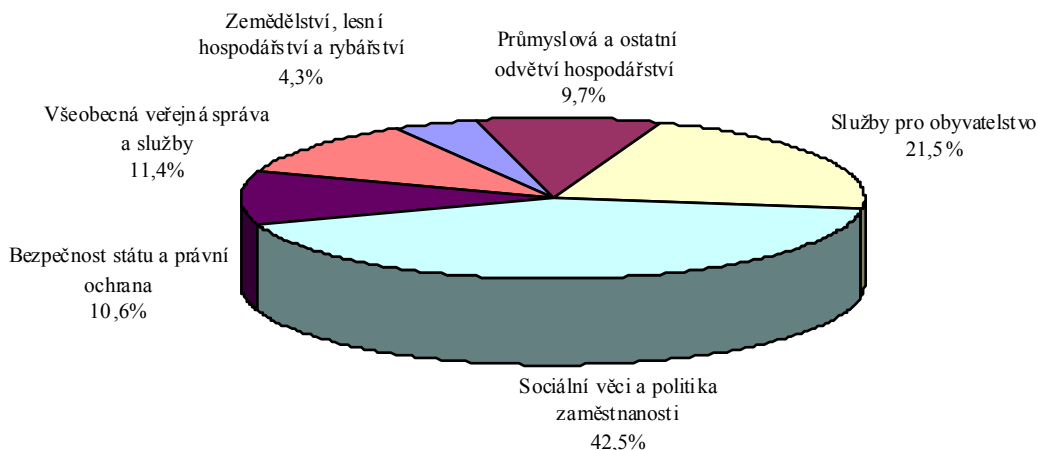
Rozp. skup.	UKAZATEL	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 2009	% plnění 4:3	Index 2009/08 4:1	Rozdíl 2009-08 4-1
			schválený *)	po změnách				
			1	2				
1	Zemědělství, lesní hospodářství a rybníkářství	41,40	39,80	42,82	50,54	118,0	122,1	9,1
	z toho: Zemědělství a potravin. činnost a rozvoj	30,34	27,20	30,71	38,63	125,8	127,3	8,3
2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	100,08	98,01	110,39	112,65	102,1	112,6	12,6
	v tom:							
	Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	17,78	18,99	22,73	21,13	93,0	118,8	3,3
	Doprava	66,11	66,59	68,99	73,12	106,0	110,6	7,0
	Vodní hospodářství	7,60	3,53	8,11	8,29	102,2	109,1	0,7
	Spoje	0,79	0,61	0,59	0,59	100,6	75,2	-0,2
	Všeob. hosp. záležitosti a ost. ekon. funkce	7,81	8,30	9,97	9,52	95,5	121,9	1,7
3	Služby pro obyvatelstvo	227,07	255,93	264,48	251,10	94,9	110,6	24,0
	v tom:							
	Vzdělávání a školské služby	117,11	122,42	128,15	124,72	97,3	106,5	7,6
	Kultura, církev a sdělovací prostředky	9,20	9,45	10,04	9,13	90,9	99,2	-0,1
	Tělovýchova a zájmová činnost	4,33	3,00	3,51	3,47	98,7	80,0	-0,9
	Zdravotnictví	57,81	57,13	60,39	61,70	102,2	106,7	3,9
	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	23,54	27,74	26,19	32,88	125,5	139,6	9,3
	Ochrana životního prostředí	5,65	15,06	21,12	8,63	40,9	152,9	3,0
	Ostatní výzkum a vývoj	9,42	21,13	15,08	10,57	70,1	112,2	1,1
4	Sociální věci a politika zaměstnanosti	464,00	464,42	500,75	495,40	98,9	106,8	31,4
	v tom:							
	Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	399,78	426,84	422,21	420,54	99,6	105,2	20,8
	Politika zaměstnanosti	17,52	17,07	26,40	24,85	94,1	141,9	7,3
	Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezp. a politice zaměstnanosti	46,71	20,51	52,15	50,02	95,9	107,1	3,3
5	Bezpečnost státu a právní ochrana	116,87	123,56	121,60	124,13	102,1	106,2	7,3
	v tom:							
	Obrana	43,29	46,65	44,85	50,01	111,5	115,5	6,7
	Civilní připravenost na krizové stavy	2,45	3,50	3,34	2,81	84,2	114,7	0,4
	Bezpečnost a veřejný pořádek	41,27	44,13	43,80	41,36	94,4	100,2	0,1
	Právní ochrana	20,91	20,65	21,12	21,31	100,9	101,9	0,4
	Požární ochrana a integr. záchr. systém	8,94	8,62	8,49	8,65	101,9	96,7	-0,3
6	Všeobecná veřejná správa a služby	134,51	184,46	144,53	133,19	92,2	99,0	-1,3
	v tom:							
	Státní moc, stát. správa, územní samospráva a politické strany	72,20	66,79	66,75	64,28	96,3	89,0	-7,9
	Jiné veřejné služby a činnosti	3,73	3,99	3,93	3,79	96,3	101,6	0,1
	Finanční operace	46,66	57,46	57,55	53,38	92,8	114,4	6,7
	Ostatní činnosti	11,93	56,21	16,30	11,74	72,0	98,4	-0,2
	VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	1083,94	1166,18	1184,57	1167,01	98,5	107,7	83,1

*) vč. zákona č. 423/2009 Sb., kterým se změnil zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu

Následující graf znázorňuje podíl jednotlivých odvětví na celkových skutečných výdajích státního rozpočtu za rok 2009:

Graf č. 13

Struktura výdajů podle odvětví v roce 2009

Na rozdíl od roku 2008 již měly organizační složky státu možnost v roce 2009 nárokovat nespotřebované prostředky roku 2008 (nad rámec rozpočtu). Z tohoto hlediska jsou některá meziroční srovnání v následujícím textu méně srovnatelná (skutečnost roku 2009 obsahuje i nároky z nespotřebovaných výdajů roku 2008, zatímco skutečnost roku 2008 neobsahuje ani nároky ani převody do rezervních fondů).

8.1. Výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti

Tyto výdaje dosáhly v roce 2009 výše **495,4 mld. Kč**, což je o **31,4 mld. Kč, tj. o 6,8 %**, více než v předchozím roce (v roce 2008 vzrostly o 9,4 %). **Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 42,5 %**, tj. o 0,3 procentního bodu méně než v roce 2008. Jejich rozpočet po změnách byl čerpán na 98,9 % (nedočerpání o 5,3 mld. Kč).

Téměř 84,9 % prostředků této skupiny výdajů bylo vynaloženo na **dávky a podpory v sociálním zabezpečení (rozpočtový oddíl 41)**, které dosáhly **420,5 mld. Kč** a meziročně **vzrostly o 20,8 mld. Kč**, tj. o 5,2 % (v roce 2008 to bylo o 3,6 %).

Z této částky připadalo 80,8 % na **dávky důchodového pojištění, tj. 339,8 mld. Kč** (meziroční nárůst o 27,3 mld. Kč, tj. o 8,7 %), z toho na starobní důchody bylo vynaloženo celkem 250,9 mld. Kč, na invalidní důchody (plné

i částečné) 61,4 mld. Kč a na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody celkem 27,5 mld. Kč.

Druhou váhově nejvýznamnější částku v rámci sociálního zabezpečení představují **dávky státní sociální podpory** čerpané ve výši **41,2 mld. Kč**, které meziročně klesly o 0,8 mld. Kč, tj. o 1,9 %. Meziroční pokles ovlivnily nejvíce **přídavky na dítě (4,8 mld. Kč** proti 6,3 mld. Kč v roce 2008). Další výdaje zahrnují především **rodičovský příspěvek** (28,6 mld. Kč), výdaje na sociální příplatek (3,0 mld. Kč), příspěvek na bydlení (2,3 mld. Kč), porodné (1,6 mld. Kč), atd.

Dalším významným pododdílem jsou **dávky nemocenského pojištění**. Objem **26,2 mld. Kč** znamenal meziroční snížení o 5,8 mld. Kč, tj. o 18,2 %. Pokles ovlivnila změna zákona, kdy od roku 2009 vyplácí nemocenskou za prvních 14 dní nemoci zaměstnavatel (první 3 dny není nemocenská vyplácena vůbec). Byly tvořeny zejména položkami nemocenského ve výši 18,3 mld. Kč (meziroční pokles o 6,6 mld. Kč), peněžité pomoci v mateřství ve výši 7,2 mld. Kč (růst o 0,8 mld. Kč) a podpory při ošetřování člena rodiny ve výši 0,7 mld. Kč.

V rámci tohoto oddílu bylo mimo jiné ještě vyplaceno 7,1 mld. Kč na zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru a 5,3 mld. Kč na státní příspěvky na důchodové připojištění.

Výdaje na **politiku zaměstnanosti** (*rozpočtový oddíl 42*) dosáhly v roce 2009 výše **24,9 mld. Kč** a proti roku 2008 vzrostly o 7,3 mld. Kč, tj. o 41,9 % (v roce 2008 klesly o 10,7 %).

Z nich **podpora v nezaměstnanosti** v objemu **15,1 mld. Kč** (růst o 8,0 mld. Kč proti roku 2008) představovala především hmotné zabezpečení osob v nezaměstnanosti (podpory) a zvýšení ke hmotnému zabezpečení na manželku a děti osobám se změněnou pracovní schopností. Meziroční růst výrazně ovlivnila **ekonomická krize a s tím související rostoucí nezaměstnanost**.

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v celkově vynaložené částce **5,0 mld. Kč** klesly meziročně o 1,2 mld. Kč a byly použity zejména na veřejně prospěšné práce (1 371 mil. Kč), dále na tvorbu společensky účelných pracovních míst (985 mil. Kč), na rekvalifikace (388 mil. Kč), na podporu zaměstnanosti zdravotně postižených občanů (324 mil. Kč), na cílené programy k řešení nezaměstnanosti (76 mil. Kč) atd.

Třetím nejvýznamnějším pododdílem politiky zaměstnanosti byly **příspěvky na zaměstnávání zdravotně postižených** občanů ve výši **2,3 mld. Kč** (meziročně na téměř stejné úrovni).

Příspěvky **na sociální důsledky restrukturalizace** ve výši **1,7 mld. Kč** byly vyplaceny zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací ocelářského a hnědouhelného průmyslu a dopravy.

Výdaje na **sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti** (*rozpočtový oddíl 43*), které představují nikoliv přímé dávky a podpory, ale výdaje na činnosti a služby zaměřené na určité sociální skupiny obyvatelstva nebo sociální programy, dosáhly v roce 2009 celkové výše **50,0 mld. Kč** a proti předchozímu roku **vzrostly o 3,3 mld. Kč** (v roce 2008 o 28,2 mld. Kč). Velkou část těchto výdajů tvoří **transfery obcím na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, na dávky pomoci v hmotné nouzi a na dávky zdravotně postiženým**. Tyto výdaje dosáhly v roce 2009 výše **24,6 mld. Kč** (v roce 2008 to bylo 24,0 mld. Kč). V rámci tohoto okruhu výdajů byly dále financovány výdaje **na činnost České správy sociálního zabezpečení včetně jejích okresních složek a úřadů práce ve výši 12,5 mld. Kč** (meziroční růst o 2,5 mld. Kč). Na **služby sociální péče** bylo vynaloženo **6,7 mld. Kč**, z toho **na domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem připadlo 5,2 mld. Kč**. Na sociální péči a pomoc dětem a mládeži šlo 0,9 mld. Kč, dalších 0,8 mld. Kč směřovalo na služby sociální prevence (krizová pomoc, azylové domy, atd.).

8.2. Výdaje na služby pro obyvatelstvo

Výdaje na služby pro obyvatelstvo zahrnují výdaje na vzdělávání a školské služby, kulturu, církve a sdělovací prostředky, tělovýchovu a zájmovou činnost, zdravotnictví, bydlení, komunální služby a územní rozvoj, ochranu životního prostředí, na podporu výzkumu a vývoje uvedených oblastí a odvětvově nespécifikovaný výzkum a vývoj. Prostředky na tyto účely jsou poskytovány rozpočtovými kapitolami přímo nebo prostřednictvím rozpočtů územních samosprávných celků. **Výdaje na služby pro obyvatelstvo dosáhly v roce 2009 částky 251,1 mld. Kč** a meziročně **vzrostly o 24,0 mld. Kč, tj. o 10,6 %** (v roce 2008 klesly o 8,9 %). **Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 21,5 %** (v roce 2008 to bylo 20,9 %). Jejich rozpočet po změnách byl splněn na 94,9 % (nedočerpání o 13,4 mld. Kč).

Objemově nejvýznamnější část těchto výdajů (49,7 %) představovaly **výdaje na vzdělávání a školské služby** (*rozpočtový oddíl 31 a 32*) – celkem dosáhly **124,7 mld. Kč** při **meziročním růstu o 7,6 mld. Kč, tj. o 6,5 %** (v roce 2008 klesly o 1,5 %). Většina této částky směřovala do paragrafu **Ostatní záležitosti vzdělávání**, v rámci kterého bylo vyplaceno **85,2 mld. Kč** (při meziročním růstu o 6,9 %). V naprosté většině (83,3 mld. Kč) šlo o transferované prostředky z kapitoly Ministerstvo školství,

mládeže a tělovýchovy pro územní samosprávné celky, na které přešla působnost především v oblasti **zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání**. Takto vysoká částka v tomto pododdíle souvisí s reformou veřejné správy v roce 2003, kdy došlo k převedení jak majetku a zřizovatelských funkcí k nim, tak i jejich financování na kraje. Na zařízení **vysokoškolského vzdělávání** bylo vynaloženo celkem **33,7 mld. Kč** (o 2,5 mld. Kč více než v roce 2008), z toho na činnost vysokých škol (bez výzkumu a vývoje na vysokých školách) 27,2 mld. Kč.

Výdaje na zdravotnictví (*rozpočtový oddíl 35*) financované ze státního rozpočtu dosáhly v roce 2009 v souhrnu **61,7 mld. Kč** a byly o 3,9 mld. Kč, tj. **o 6,7 %, nad úrovní roku 2008** (v roce 2008 klesly o 3,8 %). Největší objem představují výdaje na "ostatní činnosti" (48,8 mld. Kč), zahrnující zejména **platbu státu na zdravotní pojištění nevýdělečných osob** ve výši **48,7 mld. Kč** (v roce 2008 to bylo 47,3 mld. Kč). Výdaje na **ústavní péči** dosáhly v roce 2009 výše **5,2 mld. Kč** a proti roku 2008 vzrostly o 0,1 mld. Kč. Z toho na fakultní a ostatní nemocnice směřovalo 4,4 mld. Kč. Výdaje **na zvláštní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví** dosáhly celkem **2,0 mld. Kč** a proti roku 2008 vzrostly o 0,1 mld. Kč. Z nich bylo ve prospěch hygienické služby poskytnuto 1,1 mld. Kč a záchranné službě 0,5 mld. Kč.

Na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (*rozpočtový oddíl 36*) bylo v roce 2009 z prostředků státního rozpočtu vynaloženo celkem **32,9 mld. Kč**, tj. o 9,3 mld. Kč, tj. o 39,6 %, více než v předchozím roce (v roce 2008 to byl pokles o 28,5 %). **Programy podpory individuální bytové výstavby** byly dotovány částkou **13,6 mld. Kč**, zejména formou státních příspěvků na podporu stavebního spoření (13,3 mld. Kč; v roce 2008 to bylo 14,2 mld. Kč). **Na mezinárodní spolupráci v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje** bylo v rámci kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj čerpáno **17,2 mld. Kč** (šlo především o investice do operačních programů Praha Konkurenceschopnost a Praha Adaptabilita spolufinancované z prostředků EU). V rámci kapitálových výdajů bylo vynaloženo do oblasti bytového hospodářství 0,5 mld. Kč (výdaje na výstavbu bytů, podpora ze strany státu obcím na výstavbu bytů, včetně nákupu pozemků na tuto výstavbu).

Na kulturu, církve a sdělovací prostředky (*rozpočtový oddíl 33*) bylo v roce 2009 vynaloženo **9,1 mld. Kč**, což je o 0,8 % méně než v předchozím roce (v roce 2008 meziročně klesly o 3,9 %). Z celkového objemu připadlo (převážně formou transferů příspěvkovým organizacím) nejvíce prostředků muzeím a galeriím (2,0 mld. Kč), na činnost registrovaných církví a náboženských společností (1,4 mld. Kč), na činnosti knihovnické (1,1 mld. Kč), na činnosti památkových ústavů, hradů a zámků

(1,1 mld. Kč), na zachování a obnovu kulturních památek (0,8 mld. Kč), na divadelní činnost (0,8 mld. Kč), na Pražský hrad (0,3 mld. Kč), atd.

Výdaje na ochranu životního prostředí (*rozpočtový oddíl 37*) dosáhly **8,6 mld. Kč** a proti roku 2008 vzrostly o 3,0 mld. Kč. Nejvíce prostředků bylo vynaloženo **na ochranu přírody a krajiny – 4,6 mld. Kč**, z nichž většina plynula do ochrany chráněné části přírody (1,1 mld. Kč) a do protierozní, protilavinové a protipožární ochrany (1,8 mld. Kč). Výdaje **na nakládání s odpady** dosáhly **0,8 mld. Kč**. Další prostředky byly vynaloženy **na ochranu ovzduší a klimatu – 0,8 mld. Kč**, na výzkum životního prostředí – 0,4 mld. Kč, na ochranu a sanaci půdy a podzemní vody – 0,1 mld. Kč a v neposlední řadě na správu v ochraně životního prostředí – 1,3 mld. Kč.

Tělovýchova a zájmová činnost (*rozpočtový oddíl 34*) byla v roce 2009 financována částkou **3,5 mld. Kč**, což je o 0,9 mld. Kč, tj. o 20,0 %, méně než v předchozím roce. Nejvíce prostředků – **1,8 mld. Kč** bylo vynaloženo na "ostatní tělovýchovnou činnost" (§ 3419), která zahrnuje např. **podporu státu sportovním oddílům, výdaje na konání sportovních akcí apod.** Na rozvoj **státní sportovní reprezentace** bylo vynaloženo **1,1 mld. Kč**. Na využití volného času dětí a mládeže bylo věnováno 0,3 mld. Kč v rámci podpory činnosti domů dětí a mládeže, stanic mladých techniků, dětských hřišť apod. Výdaje na péči o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly, plavecké bazény apod. v majetku obcí dosáhly výše 0,2 mld. Kč.

8.3. Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství (rozpočtová skupina 1) a **na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství** (rozpočtová skupina 2) dosáhly v roce 2009 celkové výše **163,2 mld. Kč**, což představovalo 14,0 % všech výdajů státního rozpočtu (v roce 2008 to bylo 13,1 %) a **meziročně vzrostly o 21,7 mld. Kč, tj. o 15,3 %** (v roce 2008 meziročně klesly o 2,4 %).

Výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství (*rozpočtový oddíl 10*) činily **50,5 mld. Kč a vzrostly o 9,1 mld. Kč**, tj. o 22,1 %. V rámci oddílu byly čerpány zejména **výdaje na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj ve výši 38,6 mld. Kč** (v roce 2008 to bylo o 8,3 mld. Kč méně). V rámci tohoto pododdílu se projeví především **transfery Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) ve výši 35,2 mld. Kč** (celkem v rámci skupiny 38,9 mld. Kč) a také **transfery podnikatelským subjektům ve výši 2,1 mld. Kč**.

Na regulaci zemědělské produkce, organizaci trhu a poskytování podpor bylo použito **3,6 mld. Kč** (vše ve formě transferů SZIF), na lesní hospodářství 0,7 mld. Kč, na správu v zemědělství 4,8 mld. Kč, na zemědělský a lesnický výzkum a vývoj 0,9 mld. Kč.

Na dopravu (*rozpočtový oddíl 22*) bylo ze státního rozpočtu poskytnuto **73,1 mld. Kč**, což bylo o **7,0 mld. Kč** (o 10,6 %) více než v roce 2008. Na růstu se výrazně podílely **transfery SFDI**, které činily **50,0 mld. Kč**, což je o 18,3 mld. Kč více než v roce 2008. Výdaje do **železniční dopravy** dosáhly **12,5 mld. Kč** (meziroční pokles o 9,1 mld. Kč způsobený vysokou skutečností roku 2008 vlivem usnesení vlády č. 476/2008, které umožnilo kapitole Ministerstvo dopravy převod majetku z ČD, a.s. na SŽDC, s.o., což znamenalo navýšení rozpočtu o 12,0 mld. Kč; souvztačně byl snížen rozpočet transferů SFDI o stejnou částku). V rámci železniční dopravy činily transfery nefinančním podnikatelským subjektům 4,3 mld. Kč a transfery obcím a krajům 3,2 mld. Kč. Výdaje do **pozemních komunikací** dosáhly **7,3 mld. Kč**. Z této částky směřovalo 2,3 mld. Kč na dálnice a 5,0 mld. Kč na silnice. **Výdaje na správu v dopravě** v roce 2009 činily **2,2 mld. Kč**.

Výdaje státního rozpočtu na průmysl, stavebnictví, obchod a služby (*rozpočtový oddíl 21*) dosáhly **21,1 mld. Kč**, což je o 3,3 mld. Kč, tj. o 18,8 %, více než v roce 2008. Patří sem především **výdaje do ostatních odvětvových a oborových záležitostí v průmyslu a stavebnictví** (opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti průmyslového odvětví, podpora podnikání a inovací, atd.) ve výši **7,7 mld. Kč**. **Výdaje na výzkum a vývoj** v této oblasti dosáhly **3,4 mld. Kč**. Část výdajů v rámci tohoto oddílu připadla na záležitosti těžebního průmyslu a energetiky, v rámci kterých bylo vynaloženo **1,9 mld. Kč na programy úspor energie a obnovitelných zdrojů** (v roce 2008 to bylo 0,7 mld. Kč), dále **1,7 mld. Kč na útlum uhelného hornictví** a dalších 1,3 mld. Kč na rozvod elektrické energie. Na **přímou podporu exportu** směřovalo **1,8 mld. Kč**. Na správu v těchto odvětvích bylo vynaloženo 2,1 mld. Kč, stejně jako na výzkum a vývoj.

Vodní hospodářství (*rozpočtový oddíl 23*) se na výdajích státního rozpočtu v roce 2009 podílelo částkou **8,3 mld. Kč** při meziročním růstu o 0,7 mld. Kč, tj. o 9,1 %. Z této částky bylo použito na **úpravy vodních toků a vodohospodářská díla** **1,7 mld. Kč**. Na **odvádění a čištění odpadních vod** bylo vynaloženo **4,8 mld. Kč** a na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, tj. zejména vodárenskou infrastrukturou, **0,8 mld. Kč**. Na vodní díla v zemědělské krajině směřovalo **0,7 mld. Kč**. Z celkové částky představovaly kapitálové výdaje 6,0 mld. Kč.

Na odvětví **spojů** (*rozpočtový oddíl 24*) bylo vynaloženo **0,6 mld. Kč**, což je o 0,2 mld. Kč méně než v předchozím roce. Většina prostředků (přes 0,4 mld. Kč) byla vynaložena na správu ve spojích (činnost Českého telekomunikačního úřadu).

Součástí této skupiny výdajů jsou též výdaje na **všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce** (*rozpočtový oddíl 25*). Tyto výdaje dosáhly částky **9,5 mld. Kč** a proti roku 2008 vzrostly o 1,7 mld. Kč. Patří sem např. výdaje na činnost Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Úřadu průmyslového vlastnictví (0,7 mld. Kč), na činnost ostatních orgánů státní správy v oblasti zeměměřictví a katastru (2,7 mld. Kč), na činnosti po zrušeném Fondu národního majetku a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (1,9 mld. Kč) a na další činnosti ústředních orgánů státní správy v oblasti hospodářství, normalizace, standardizace a metrologie, v oblasti bezpečnosti práce apod. Na obecnou podporu malého a středního podnikání (dotace ČMZRB) bylo vynaloženo 1,2 mld. Kč. Na služby v oblasti meteorologie směřovalo 0,7 mld. Kč.

8.4. Výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu

Výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly celkové částky 124,1 mld. Kč**, což proti roku 2008 představuje **růst o 7,3 mld. Kč, tj. o 6,2 %** (v roce 2008 pokles o 6,3 mld. Kč, tj. o 5,1 %), a podíl na celkových výdajích státního rozpočtu 10,6 % (v roce 2008 to bylo 10,8 %).

Velká část těchto výdajů (40,3 %) připadla **na obranu** (*rozpočtový oddíl 51*), na kterou bylo vynaloženo **50,0 mld. Kč** při růstu o 6,7 mld. Kč, tj. o 15,5 %. Z částky 50,0 mld. Kč činily běžné výdaje 36,6 mld. Kč a kapitálové výdaje 13,4 mld. Kč. **Na činnost jednotlivých složek Armády České republiky** bylo vynaloženo **celkem 38,0 mld. Kč** (meziroční růst o 5,4 mld. Kč především vlivem vyšších investic do dlouhodobého hmotného majetku), na mezinárodní spolupráci v obraně a zahraniční vojenskou pomoc 4,6 mld. Kč, na činnost Vojenské policie a Vojenského zpravodajství 2,9 mld. Kč a na státní správu ve vojenské obraně 2,5 mld. Kč.

Na **civilní připravenost na krizové stavy** (*rozpočtový oddíl 52*) bylo čerpáno **2,8 mld. Kč**, což představuje meziroční růst o 14,7 %. Prostředky byly použity zejména v souvislosti s pořizováním, obměňováním a ochraňováním státních hmotných rezerv (2,4 mld. Kč) a na státní správu v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy (0,3 mld. Kč).

Na **bezpečnost a veřejný pořádek** (*rozpočtový oddíl 53*) vynaložil státní rozpočet celkem **41,4 mld. Kč** při meziročním poklesu o 0,2 %. Z toho **36,0 mld. Kč** směřovalo **na výdaje na policii, obecní policii a na Bezpečnostní informační službu** a 5,2 mld. Kč na činnost Ministerstva vnitra.

Na **právní ochranu** (*rozpočtový oddíl 54*) bylo čerpáno **21,3 mld. Kč** při meziročním růstu o 1,9 %. Z této částky bylo vynaloženo **na soudnictví** (včetně ústavního soudnictví) **10,7 mld. Kč** (meziroční růst o 0,4 %), **na vězeňství 7,2 mld. Kč** (růst o 3,4 %) a **na státní zastupitelství 2,2 mld. Kč** (růst o 6,2 %). Na správu v oblasti právní ochrany směřovalo 0,8 mld. Kč.

Na **požární ochranu a integrovaný záchranný systém** (*rozpočtový oddíl 55*) bylo v roce 2009 vynaloženo **8,7 mld. Kč**, což je o 3,3 % méně než v předchozím roce. Naprostá většina těchto prostředků směřovala do oblasti **profesionálních**, resp. dobrovolných **složek útvarů požární ochrany (7,6 mld. Kč**, resp. 0,2 mld. Kč), dále na činnost Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru (0,4 mld. Kč), na vzdělávací a technická zařízení požární ochrany (0,4 mld. Kč) atd.

8.5. Výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby

Celkové výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly v roce 2009 hodnoty 133,2 mld. Kč** a byly tak **o 1,3 mld. Kč, tj. o 1,0 % nižší než v předchozím roce**. Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 11,4 %, zatímco v roce 2008 to bylo 12,4 %.

Na **státní moc, státní správu, územní samosprávu a politické strany** (*rozpočtový oddíl 61*) bylo vynaloženo celkem **64,3 mld. Kč**, tj. o 7,9 mld. Kč (o 11,0 %) méně než v roce 2008. Z toho **54,9 mld. Kč** (v roce 2008 to bylo 63,0 mld. Kč) se čerpalo v pododdíle „**Všeobecná vnitřní správa**“. Zde se nejvíce projevíly **odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU** podle DPH a HNP, které dosáhly **31,4 mld. Kč** (o 1,1 mld. Kč více než v roce 2008). Došlo zde také v listopadu 2009 k **převodu kladného rozdílu příjmů pojistného na důchodové pojištění a výdajů na dávky důchodového pojištění za rok 2008 ve výši 2,6 mld. Kč** (v roce 2008 to bylo 9,9 mld. Kč) z kapitoly VPS na zvláštní účet rezervy pro důchodovou reformu (na základě zmocnění uděleného ministroví financí v zákoně o státním rozpočtu). Další výdaje byly použity následovně: na činnost **finančních ředitelství a finančních úřadů (8,0 mld. Kč)** a na činnost **celních ředitelství a celních úřadů 4,6 mld. Kč**. Na činnost Úřadu vlády, resp. Českého statistického úřadu směřovalo 1,6 mld. Kč. resp. 1,0 mld. Kč. V rámci jiných pododdílů směřovaly další prostředky

na zastupitelství a stálé mise ČR v zahraničí 4,0 mld. Kč, na zastupitelské orgány (Parlament, volby do Parlamentu, do zastupitelstev územních samosprávných celků a do Evropského parlamentu) 2,4 mld. Kč a na činnost politických stran a hnutí bylo vynaloženo celkem 0,6 mld. Kč. Na činnost NKÚ směřovalo 0,6 mld. Kč.

Další součástí výdajů této skupiny tvořily tzv. **finanční operace** (*rozpočtový oddíl 63*) – celkem 53,4 mld. Kč, což je o 6,7 mld. Kč více než v roce 2008. Na této sumě se nejvíce podílely výdaje státního rozpočtu na **dluhovou službu státu** (úroky, poplatky) ve výši 53,1 mld. Kč (meziročně vzrostly o 8,4 mld. Kč).

Výdaje na **ostatní činnosti** (*rozpočtový oddíl 64*) dosáhly v roce 2009 částky 11,7 mld. Kč a meziročně klesly o 0,2 mld. Kč, tj. o 1,6 %. V rámci tohoto oddílu byly, v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2009, poskytnuty zejména **neinvestiční transfery v rámci souhrnného dotačního vztahu, a to obcím ve výši 9,6 mld. Kč a krajům 1,2 mld. Kč.**

Na **jiné veřejné služby a činnosti** (*rozpočtový oddíl 62*) bylo vynaloženo celkem 3,8 mld. Kč při meziročním růstu o 0,1 mld. Kč. Na **rozvojovou zahraniční pomoc** bylo vynaloženo 0,8 mld. Kč, na **humanitární zahraniční pomoc 0,5 mld. Kč.** Patří sem i archivní činnost s objemem vyčerpaných prostředků 1,0 mld. Kč.

Součástí výdajů státního rozpočtu jsou i **výdaje na výzkum a vývoj**, které jsou v rozpočtové skladbě z hlediska jejího odvětvového třídění obsaženy v podstatě v každém výše uvedeném oddílu – jde o tzv. vědní paragraf (v rozpočtové skladbě zpravidla vymezen koncovým dvojčíslím 80). Výdaje na výzkum a vývoj jsou dále samostatně sledovány na § 3801 (Akademie věd ČR), na § 3802 (Grantová agentura ČR, na § 3809 (Ostatní výzkum a vývoj odvětvově nespecifikovaný) a na § 3212 (Výzkum a vývoj na vysokých školách).

Celkem byly ze státního rozpočtu **na výzkum a vývoj** (včetně výdajů krytých příjmy z EU a FM EHP/Norsko) vynaloženy v roce 2009 prostředky ve výši 24,1 mld. Kč a proti roku 2008 vzrostly o 3,6 mld. Kč, tj. o 17,7 %. Jejich podíl na souhrnných výdajích státního rozpočtu v roce 2009 představoval 2,1 % a proti předchozímu roku vzrostl o 0,2 procentního bodu.

Podrobnější informace o výdajích na výzkum a vývoj jsou uvedeny v části III.6. této zprávy.